

ČASOPIS MINISTERSTVA NÁRODNÍ OBRANY

VOJENSKÁ MYSL

DVACÁTÝ PRVNÍ ROČNÍK

7

Všichni příslušníci Československé lidové armády s velkým zájmem a očekáváním sledovali jednání XIV. sjezdu KSČ — sjezdu, který otevřel kvalitativně novou etapu v dalším vývoji a životě KSČ a celé společnosti, etapu dovršení konsolidace a dalšího pozitivního rozvoje výstavby socialismu v naší vlasti.

Výsledky XIV. sjezdu přijali příslušníci armády se souhlasem a plnou podporou vedení KSČ. Tomu plně odpovídají ohlasy již v průběhu sjezdu, ale i bezprostředně po jeho skončení.

Rezoluce XIV. sjezdu KSČ zdůraznila jako trvalý úkol zabezpečit spolehlivou obranu země a socialistických vymožeností našeho lidu. Ke zvyšování bojové síly naší armády zdůraznila potřebu rozvoje stranickopolitické práce a politickoideové výchovy, zejména upevňování vědomí socialistického vlastenectví a proletářského internacionalismu všech příslušníků armády. Uložila věnovat neustálou pozornost zdokonalování systému velení, upevňování kázně, organizovanosti života a vysoké bojové pohotovosti vojsk.

Myšlenky XIV. sjezdu KSČ budou mít velký význam pro práci všech příslušníků armády v nejbližším období. Je ještě příliš brzy, abychom mohli zcela přesně a komplexně na stránkách našeho časopisu rozebrat všechny úkoly, které perspektivně vyplývají ze sjezdového jednání pro jednotlivé úseky naší armády.

Přesto však se redakce časopisu VOJENSKÁ MYSL domnívá, že existují problémy, které může neprodleně předložit našim čtenářům, které budou v nejbližším období v popředí jejich pracovního úsilí. I když namnoze nejde o nějaké zcela nové úkoly, strana na ně v nynější situaci klade důraz, a to jistě nikoli náhodou.

Redakce proto připravila toto číslo, které obsahuje články s řadou podnětných myšlenek, jak správně chápat a přistupovat k realizaci úkolů XIV. sjezdu KSČ v oblasti politiky.

ÚLOHY ČSLA PO XIV. ZJAZDE KSČ

XIV. zjazd Komunistickej strany Československa svojimi závermi ukončil jednu z najvýznamnejších, ale aj najobťažnejších etáp päťdesiatročnej histórie KSČ.

Plne potvrdil správnosť politiky strany, ktorú presadzovalo nové vedenie strany od aprílového pléna ÚV KSČ v roku 1969. Stotožnil sa tiež s priebehom a výsledkami dôležitého zasadania pléna ÚV v decembri 1970, schválil a potvrdil trvalú platnosť Poučenia z krízového vývoja v strane a spoločnosti po XIII. zjazde KSČ aj Rezolúciu o aktuálnych otázkach jednoty strany a vytýčil úlohy pre ďalší rozvoj socializmu v našej vlasti.

Zjazd sa konal v období, keď socialistické štáty usilujú o novú iniciatívu pri udržaní mieru v Európe a vo svete. Toto úsilie je podložené rastúcou vojenskou silou Sovietskeho zväzu a socialistického spoločenstva, ktorá odrádza imperialistov od vojenských dobrodružstiev.

Na XXIV. zjazde KSSZ sa konštatovalo, že rastúca agresivita súčasného imperializmu nie je výrazom zmeny pomeru síl v jeho prospech, ale výrazom jeho vlastných, vnútorných rozporov a narastajúcich ťažkostí. Potvrďuje to okrem iného úsilie vedúcich predstaviteľov Spojených štátov zlepšiť novú koncepciu použitia vojenskej sily. Rozvinutím novej globálnej stratégie imperialistickej politiky, tzv. Nixonovej doktríny partnerských vzťahov, dostatočnej sily a údajnej ochoty prikrčiť k rokovaniu so Sovietskym zväzom a ďalšími socialistickými štátmi, snažia sa v poslednom období vytvoriť stratégiu „realistickej zastrážovacej a súhrnnej sily.“

Spojené štáty si privlastňujú plnú zodpovednosť za udržiavanie dostatočného potenciálu strategických zbraní k vedeniu všeobecnej jadrovej vojny aj zodpovednosť za úspešné vedenie vojny v Európe.

Európsky priestor vojnovej činnosti a svoje záväzky v NATO hodnotí americká vláda naďalej ako prvoradé a nemá v úmysle v najbližšej dobe

obmedziť svoju vojenskú angažovanosť v Európe. Zároveň požaduje od svojich európskych spojencov zvýšenie ich záväzkov. Prítom sa stretáva s porozumením najmä u vlády Nemeckej spolkovej republiky.

NSR se stala jedným z základných článkov Severoatlantického paktu. Jej angažovanosť v NATO a v jeho riadiacich orgánoch sa stále zvyšuje.

Armáda NSR tvorí najpočetnejšiu a najlepšie vyzbrojenú európsku zložku NATO. Západonemecké ozbrojené sily sú po americkej armáde najlepšie pripravené na vedenie jadrovej i konvenčnej vojny. Ich zloženie, vyzbrojenie a zoskupenie majú ofenzívny charakter. Prebiehajúce organizačné zmeny a perspektívne plány výstavby majú zabezpečiť ešte rýchlejší prechod z mierového stavu na vojnový a podstatne zlepšiť mobilizačné rozvinutie spolkovej armády. Všetky tieto okolnosti nabádajú, aj napriek istým pozitívnym zmenám v Brandtovej politike — k ostražitosťi.

Naše vzťahy k Nemeckej spolkovej republike navyše kalí neochota vplyvných západonemeckých kruhov uznať neplatnosť mníchovskej dohody od samého začiatku. Len uznaním tejto našej spravodlivej požiadavky môže bonnská vláda dokázať, že chce úprimne prekonať neblahú minulosť.

Aktívne úsilie o zachovanie mieru a upevňovanie medzinárodnej bezpečnosti, ktoré vyvíja Sovietsky zväz a socialistické štáty, vzbudzuje nielen sympatie v celom svete, ale stáva sa aj významným politickým činiteľom.

Nebezpečenstvo imperialistických vojenských dobrodružstiev si vyžaduje, aby štáty Varšavskej zmluvy boli stále pripravené na odrazenie imperialistickej agresie. Potrebu nepretržitého zvyšovania bojovej pripravenosti ozbrojených síl ČSSR zvýraznil na XIV. zjazde KSČ súdruh Husák vo svojom referáte. Túto si vyžaduje nielen nutnosť zabezpečiť pokojnú mierovú prácu našich národov proti vonkajším aj vnútorným nepriateľom, ale aj internacionálnou povinnosťou voči ostatným socialistickým štátom.

Geografická poloha ČSSR, naša hranica s NSR a tým aj s hlavným zoskupením ozbrojených síl NATO si vyžaduje, aby naša armáda spolu s ostatnými ozbrojenými zložkami bola pripravená pohotovo reagovať na každú vojnovú akciu imperialistov.

Nepretržitá vysoká bojová pohotovosť a pripravenosť odraziť v úzkej súčinnosti s bratskými armádami štátov Varšavskej zmluvy, predovšetkým so Sovietskou armádou každú agresiu, to bolo, je a bude našou hlavnou úlohou.

Úlohy politickej a ideovo-výchovnej práce

Jednou zo základných oblastí, kde sa rozhoduje o výsledkoch vo všetkých ostatných oblastiach, je oblasť politického myslenia a politických postojov vojakov. Preto v súčasnej dobe zdôrazňujeme požiadavku vysokej politickej angažovanosti, straníckej principiálnosti a zodpovednosti všetkých veliteľov, ktorým prislúcha z titulu nedeliteľnej veliteľskej právomoci zodpovedať za všestrannú výchovu ich podriadených. Prítom nám nejde o akúkoľvek výchovu, ale o výchovu, uskutočňovanú na princípoch marxizmu-leninizmu. V rukách každého veliteľa sú možnosti vytvoriť na svojom stupni systém ideovo-výchovného pôsobenia, v ktorom by sa v jednote preliňalo pôsobenie výcviku, osobný príklad veliteľov, práca základných organizácií strany a ZSM, organizovanosť a pevný režim vojenského života, spolu s nepretržitou propagandou ideí marxizmu-leninizmu, osobnou agitačnou a masovou i politickou prácou.

Vysokú zodpovednosť za komunistickú výchovu vojakov nesie v aráde veľký počet prevážne mladých a menej skúsených veliteľov. O to náročnejšia bude práca vyšších stupňov velenia, ktorá musí v spoločnom úsilí so stranicko-politickými orgánmi vytvárať svojou riadiacou a organizátorskou činnosťou aj svoju osobnou pomocou podmienky k úspešnej práci nižších stupňov.

Každá formálnosť či kompromis narobí viac škody, ako úžitku. Preto musíme dôsledne trvať na kvalitnom uskutočňovaní obsahu „Smerníc pre politickú a ideovo-výchovnú prácu“. Úroveň politických vedomostí a konkrétny vzťah vojakov k politike KSC sa musí brať ako jedno z rozhodujúcich meradiel pri hodnotení výsledkov spoločnej práce veliteľov a politických pracovníkov.

Naša armáda je jedným z rozhodujúcich mocenských nástrojov robotníckej triedy a socialistického štátu. Trvalým a základným zdrojom morálnej a politickej jednoty a bojovej sily armády sú idey revolučného učenia marxizmu-leninizmu. Preto budeme aj naďalej uskutočňovať systém ideovo-výchovného pôsobenia na triednom a internacionálnom základe, formovať presvedčenie o obrane socialistickej vlasti ako najčestnejšej povinnosti každého príslušníka našej armády a každého občana.

Cieľavedome zamerané úsilie a spolupráca veliteľov, stranicko-politických orgánov, stranických a mládežníckych organizácií na pochopenie a uskutočnenie línie, ktorú vytýčil ÚV KSC pre dokončenie konsolidačného procesu v našej spoločnosti, našlo svoj výraz v rozvoji socialistického súťaženia. Pôjde o to, aby prejav tejto uvedomelosti vojakov, ktorí sa zapojili do socialistického súťaženia, sa ďalej rozvíjal, aby sa stal vlastným, trvalým javom v našej armáde.

Úlohou veliteľov a stranicko-politických orgánov na všetkých stupňoch velenia je, aby v spolupráci so stranickými a mládežníckymi organizáciami v armáde rozvíjali aktivitu a iniciatívu ako charakterovú vlastnosť vojakov, ktorá vylučuje akýkoľvek prejav pasivity a ľahostajnosti voči zvyšovaniu bojovej sily a bojovej pripravenosti našej armády.

Pri rozvíjaní ideovo-politickej výchovy ako hlavnej zložky brannej výchovy budeme objasňovať leninskú charakteristiku a hlavné problémy súčasnej epochy, podstatu a prejavy triedneho boja medzi socializmom a kapitalizmom, budeme bojovať proti všetkým prejavom nacionalizmu a pacifizmu a upevňovať presvedčenie o nutnosti posilňovania obrany socialistického štátu a celého socialistického tábora.

Politický systém nášho socialistického štátu vytvára predpoklady pre stotožnenie záujmov všetkých sociálnych skupín a jednotlivcov s celospoločenskými záujmami a pre využitie iniciatívy ľudových mas pri príprave pevnej a spoľahlivej obrany krajiny.

Výrazom pozitívneho vzťahu ozbrojených síl ku spoločnosti je ich aktívna účasť v brannej výchove a príprave občanov, najmä mládeže. Na splnenie tejto ich úlohy budeme naďalej vytvárať priaznivé podmienky, najmä kádrové a organizačné.

Výstavba našej armády

Príslušnosť ČSSR k Varšavskej zmluve, ako jasne formuloval XIV. zjazd KSC, je a zostane aj naďalej hlavnou zárukou našej bezpečnosti a dosahovania politických cieľov. Obrana našej krajiny sa preto v súlade s objektívnymi požiadavkami súčasnej vojny buduje a rozvíja ako neoddeliteľná súčasť socialistického obranného systému v duchu jednotnej socialistickej doktríny.

Budeme preto ďalej prehĺbovať a upevňovať vzťahy so spojencami v rámci zväzku Varšavskej zmluvy, najmä so Sovietskou armádou, ako výraz najvladnejších záujmov ČSSR a jej ľudu. Zvlášť intenzívne budeme rozvíjať spoluprácu a bojovú družbu so Strednou skupinou sovietskych vojsk. Posilňovanie vnútornej súdržnosti a pevnosti Varšavskej zmluvy, hľadanie účinných zásad a metód koordinácie spoločného úsilia je našim internacionálnym záväzkom a výrazom proletárskeho internacionalizmu.

Výstavba našej armády je neoddeliteľnou súčasťou výstavby socialistického štátu. Preto nové vedenie strany v rokoch 1969—1970 venovalo otázkam armády veľkú pozornosť a usilovalo o obnovu všetkých leninských princípov jej výstavby.

Východiskom pre cieľavedomú výstavbu našej armády v budúcom období je päťročný plán. Vyjadruje všetky základné úlohy a opatrenia, ktoré velenie armády bude v rokoch 1971—1975 uskutočňovať, sily a prostriedky, ktoré sú potrebné k ich realizácii. Pomocou tohoto plánu sa zaisťujú najúčelnejšie a najefektívnejšie proporcie medzi jednotlivými oblasťami výstavby armády.

Zámery výstavby ČSEA na najbližších 5 rokov predstavujú súbor opatrení, dohodnutých v rámci Spojených ozbrojených síl Varšavskej zmluvy a pre-rokovaných v najvyšších straníckych a štátnych orgánoch. Zabezpečujú hlavné programové zásady výstavby armády, ktorá vychádza z koaličného a internacionálneho pojatia obrany krajiny. Plánom zabezpečené opatrenia sledujú ďalšie zvýšenie obranyschopnosti štátu a všetky činnosti, potrebné k tomu, aby v rámci daných podmienok a ekonomických možností štátu sa optimálne splnili politické, hospodárske a vojenské ciele brannej politiky.

Päťročný plán venuje najväčšiu časť prostriedkov na materiálne a technické zabezpečenie armády. Uskutočnenie plánovaných dodávok výzbroje a bojovej techniky z tuzemska aj z dovozu našu armádu v potrebnom rozsahu zabezpečí súčasnými typmi tankov a obrnených transportérov. Zastarávajúce typy lietadiel nahradia nové. Modernizácia techniky v tejto päťročnici sa zameriava na skvalitnenie protivzdušnej obrany štátu proti nízkoletajúcim cieľom, na skvalitnenie obrany vojsk, na zvýšenie účinnosti protitankovej obrany a zvýšenie palebných možností pozemného delostrelectva. Zvýšenie údernej sily pozemných vojsk sa realizuje pri generálnych opravách — modernizáciou tankov. Do vojsk sa zavádza nové bojové vozidlo pechoty, vyrobené podľa sovietskej licenčnej dokumentácie, ktoré predstavuje novú kvalitu v tejto technike a zlučuje v sebe veľkú pohyblivosť, palebnú silu a ochranu osádky proti účinkom zbraní hromadného ničenia.

Taktiež v ostatnej bojovej technike, ženijnej, protichemickej, týlovej a zvlášť spojovacej sa bude pokračovať v modernizácii. Okrem uvádzaných príkladov hlavnej bojovej techniky bude sa naša armáda modernizovať ďalšími typmi techniky, ako sú: tankové aplikácie, ženijné stroje a prostriedky na prekonávanie prekážok, nové ťahače a terénne nákladné automobily, prostriedky individuálnej aj kolektívnej ochrany proti účinkom zbraní hromadného ničenia. Z prostriedkov vojenskej elektrotechniky sa zavedú do armády popri mnohých dovezených prostriedkov nové typy VKV rádiových staníc pre taktický stupeň velenia a nové rádioreleové stanice s príslušnými uzlami.

Z týchto príkladov je zrejmé úsilie a pozornosť, ktoré sa venujú technickej úrovni našej armády. Je samozrejmé, že využívame v prvom rade pomoc ZSSR dovozom najsložitějších a najnákladnejších druhov bojovej techniky.

Sami taktiež vyrábame určitú techniku podľa vlastného vývoja, alebo licencie. Okrem potrieb našej armády sa z tuzemskej výroby zabezpečujú čiastočne aj potreby našich bratských armád, čím prinášame svoj vklad k posilňovaniu obranyschopnosti celého socialistického tábora.

Veliteľský zbor

Nepretržitá pripravenosť ČSLA na ochranu záujmov robotníckej triedy a pracujúceho ľudu proti vnútorným a vonkajším nepriateľom priamo závisí na všestranných kvalitách veliteľského zboru.

Rozhodujúca úloha a miesto pripadá veliteľskému zboru, najmä tým generálom a dôstojníkom, ktorí sú zaradení na riadiacich funkciách. Tí svojou veliteľskou a výchovnou prácou rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú stupeň bojovej a politickej prípravy vojsk. Všetci dôstojníci a príporčíci z povolania sa potom výrazne podieľajú aj na formovaní socialistických čít značnej časti mladšej mužskej generácie. Tým plní veliteľský zbor ako celek aj významnú celospoločenskú politickú úlohu.

V súčasnej dobe venujeme prvoradá pozornosť výberu kádrov do veliteľských a náčelníckych funkcií. Poučení drahó zaplatenými skúsenosťami rokov 1968—69, najmä o rozhodujúcej úlohe politických vedúcich, nekompromisne vyžadujeme dôsledné dodržiavanie straníckych princípov kadrovej práce v duchu uznesenia predsedníctva ÚV KSČ „Ku kadrovej a personálnej práci“ zo dňa 6. novembra 1970.

Do riadiacich funkcií vyzdvihujeme takých súdruhov, ktorí svojou predchádzajúcou praktickou činnosťou dokázali, že stoja pevne na pozíciách marxizmu-leninizmu, majú zodpovedajúce vojenské odborné vzdelanie a charakterové a morálne vlastnosti. Dôsledne budeme uplatňovať leninskú zásadu jednoty političnosti a odbornosti, osobných kvalít ľudí a ich predpokladov byť politickými vedúcimi.

Triedne — politické a ideové upevňovanie veliteľského zboru vo vedúcich funkciách vyžaduje od všetkých nomenklatúrnych veliteľov a náčelníkov, orientovať sa na talentovaných, politicky pevných vojakov z povolania z vekovej mladších skupín. Komplexná starostlivosť o vojakov z povolania má zásadný význam a úlohu v podstatnom zvýšení úrovne celospoločenského postavenia vojenského povolania. Všetkými politickými prostriedkami treba nepretržite zabezpečovať také spoločenské ocenenie služby vojakov z povolania, ktoré by zodpovedalo ich miestu, úlohe a funkcii v armáde. V súlade s tým, ako sa bude upevňovať vo vedomí širokej verejnosti leninská idea o jednote budovania obrany socialistickej vlasti, zvýši sa význam vojenského povolania, čo povedie k morálnemu uspokojeniu vojakov z povolania so službou v armáde a bude aj vplývať na zvýšenie záujmu mladých ľudí o vstup do armády.

Významné miesto zaujímajú aj otázky vzťahov vo vnútri veliteľského zboru, otázky vytvárania pevných kolektívov, založených na súdružskej spolupráci a pomoci i včasnom riešení problémov a nedostatkov ľudí. To sa musí stať natrvalo jednou z rozhodujúcich činností všetkých veliteľov a náčelníkov stranícko-politických orgánov.

V systéme politickej a odbornej prípravy našich kádrov majú významnú úlohu vojenské školy. Je tomu tak preto, že sa v nich pripravujú budúci veliteľia, politickí pracovníci, inžinieri a technici, lekári a ďalší špecialisti našej armády.

Všetky vojenské školy musia slúžiť predovšetkým vytváraniu uvedomelého marxisticko-leninského svetového názoru žiakov a poslucháčov, formovaniu ich triedneho uvedomenia, komunistického presvedčenia a morálky, bezmedznej oddanosti socialistickej vlasti a proletárskemu internacionalizmu. Súčasne im musia poskytnúť hlboké teoretické a praktické vojensko-odborné vedomosti.

K ďalšiemu triedne politickému upevneniu našej armády sa okrem doterajších foriem prípravy prijali opatrenia k urýchlenej príprave mladých dôstojníckych kádrov, najmä z radov robotníckej a roľníckej mládeže, so všestranným využitím skúseností z prípravy na sovietskych školách.

Obsah a systém prípravy kádrov v maximálnej miere priblížime príprave kádrov v Sovietskej armáde.

Pri plnom docenení špecifických úloh a zvláštností vojenského charakteru našich škôl a ich výrazného politického a výchovného poslania, nesmieme naše vojenské školstvo chápať izolovane. Vojenské školy budeme rozvíjať ako organickú súčasť celoštátnej školskej sústavy. To nám umožní plne využívať a obsiahnuť všeobecné zákonitosti, výsledky a skúsenosti z odbornej a pedagogickej praxe a zamerať sa len na ich aplikáciu a rozvíjanie v tých oblastiach, v ktorých sú vojenské školy nezastupiteľné.

Zdokonaľovanie systému velenia

Systém velenia, ako veľmi špecializovaná a náročná činnosť, kladie v súčasnej dobe veľké požiadavky na schopnosti veliteľského zboru. Pritom zdôrazňujem, že riadiaca práca má svoj politický a triedny základ, že rozhodujúce je to, z akých pozícií sa velí. Budeme samozrejme všestranne podporovať rozvíjanie a prakticky zavádzať všetky moderné metódy a vedecké poznatky, ktoré robia proces riadenia efektívnejším a pružnejším, ale v žiadnom prípade nezveríme velenie a zodpovednosť za výchovu do rúk ľudu apolitických. Zámerné rozdeľovanie jednoty politicko-odbornej činnosti veliteľov a politických pracovníkov, absolutizovanie jednej či druhej stránky tejto činnosti, bolo v minulosti jednou z hlavných príčin nedisciplinovanosti v armáde a umožňovalo mnohým neschopným ľuďom zbavovať sa zodpovednosti za vlastné nedostatky. Preto v súčasnej dobe považujeme za rozhodujúce pri skvalitňovaní riadiacej práce — uplatňovanie princípu nedeliteľnej veliteľskej právomoci.

Vážnou úlohou v úsilí o skvalitnenie systému velenia a riadenia v armáde je technizácia jeho foriem a metód uskutočňovania. Pri riešení týchto otázok budeme vychádzať z cieľov a smerov komplexnej socialistickej racionalizácie, ktorá má svoj konkrétny odraz najmä v systéme zavádzania mechanizačnej a automatizačnej techniky. Proces zavádzania výpočtovej a automatizačnej techniky treba rozvíjať s uváženým koncepčným prístupom, cieľavedome, v súlade s perspektívou výstavby ozbrojených síl a ekonomickými možnosťami štátu a v úzkej medzinárodnej spolupráci s bratskými armádami.

S pojmom riadenia často spájame prívlastok vedecký. Je teda logické, že jedným z dôležitých nástrojov budovania a riadenia obrany štátu v podmienkach prebiehajúcej vedecko-technickej revolúcie je aj vedecko-výskumná a vedecko-informačná činnosť. Na všetkých funkčných stupňoch našej armády, ktoré riadia a zodpovedajú za konkrétny úsek vedy a výskumu, treba zvýšiť účinnosť riadenia vedeckovýskumnej práce cestou zjednocovania foriem a metód tvorby koncepcie, plánovania a zabezpečenia vedeckých programov, sústavnou kontrolou ich plnenia a hlavne sledovaním realizácie výsledkov v praxi.

Trvalou požiadavkou, ktorá významným spôsobom ovplyvňuje efektívnosť vedecko-výskumnej práce, je úzka súčinnosť s armádami štátov Varšavskej zmluvy, najmä ZSSR ako hlavného zdroja vedeckých poznatkov. Integráciu vedecko-výskumnej činnosti, ako je zakotvená v záveroch XIV. zjazdu KSČ, treba aj vo vojenskom výskume v rámci Varšavskej zmluvy považovať za trvalý, sústavne sa prehĺbujúci proces.

Upevnenie vojenskej disciplíny a organizovanosti života

Jedným z ústredných problémov ďalšieho zvyšovania bojovej sily našej armády a bojovej pohotovosti vojsk je požiadavka podstatne upevniť vojenskú disciplínu a organizovanosť života.

Úsilie o upevnenie disciplíny sa musí stať vecou najširšej vojenskej verejnosti, všetkých komunistov a príslušníkov armády. Velitelia, stranícko-politické orgány, stranícke organizácie a organizácie ZSM musia upevneniu disciplíny trvale venovať maximálnu pozornosť.

Základom výchovy k disciplíne je:

- výchova vojakov ako uvedomelých bojovníkov za plnenie politiky KSČ;
- formovanie potrebných morálnych a politických i bojových vlastností a uvedomelého vzťahu k plneniu vojenských povinností;
- prísny, presný a všeobecne záväzný vojenský režim v duchu požiadaviek poriadkov, rozkazov a vojenskej prísahy;
- vysoká náročnosť náčelníkov a veliteľov na podriadených so súčasnou starostlivosťou o ich potreby;
- správne spájanie a uplatňovanie presvedčovacích a donucovacích metód a prostriedkov.

Za základ výchovy k poriadku treba považovať individuálnu prácu s podriadenými, založenú na hlbokom poznaní ich myslenia a potrieb. Velitelia musia zároveň prísne stíhať akékoľvek šikanovanie a znížovanie ľudskej dôstojnosti podriadených vojakov, čo je nezlučiteľné s charakterom socialistickej armády.

Bude treba podstatne zvýšiť prirodzenú autoritu veliteľského zboru, predovšetkým jeho príkladnosť pri plnení povinností, vysokou politickou angažovanosťou a príkladným osobným životom, ako aj umením náročne, ale spravodlivo hodnotiť podriadených. Od straníckopolitických orgánov a straníckych organizácií očakávame, že budú podporovať autoritu veliteľov a ich nedeliteľnú veliteľskú právomoc, ktorá je jedným zo základných leninských princípov výstavby ČSLA.

Ďalším rozhodujúcim faktorom pri upevňovaní disciplíny je pevný režim vojenského života. Samotná prax vojenského života ukazuje na mnohých príkladoch, že pevný vojenský režim je všade tam, kde ho velitelia vyžadujú.

Sústavné poznávanie skutočných kvalít ľudí, ich pravidelné hodnotenie a náročná kontrola sú a budú základnými a nezbýtnymi podmienkami upevňovania organizovanosti života a disciplíny v celej našej armáde.

Úlohy v oblasti prípravy armády

Pre rok 1971 vytýčilo velenie armády v príprave veliteľov, štábov a vojsk náročné úlohy. Zvýšil sa počet výcvikových opatrení, aby armáda v čase čo najkratšom obnovila vysokú bojovú pohotovosť a aby sa v tomto roku dovŕšil proces politickej konsolidácie. Ako ukazujú poznatky, tieto úlohy sa plnia.

V oblasti prípravy bude treba venovať pozornosť v ďalšom období nasledujúcim otázkam:

1. Úroveň veliteľov sa posudzuje nielen podľa ich všestrannej teoretickej pripravenosti, ale aj podľa ich umenia prakticky riadiť podriadené zväzky a útvary, a to tak v mieri, ako aj v bojovej situácii. Riadenie vojsk — to je všestranná praktická činnosť veliteľa vo výcviku a výchove podriadených v tesnom spojení s prácou stranícko-politických orgánov a štábov.

Vieme však, že mnohí generáliovia a dôstojníci často ponechávajú vedenie cvičenia a zamestnania, ktoré majú podľa plánu riadiť sami, svojim podriadeným. Títo, vzhľadom na svoje skúsenosti a pripravenosť nie sú schopní túto úlohu kvalitne splniť. Skúsení velitelia zatiaľ málo učia svojich podriadených veliteľov metodike výcviku a výchovy a neodovzdávajú im získané skúsenosti. V dôsledku toho potom velitelia rôznych stupňov, novo ustanovení do funkcií, sú po metodickej stránke slabo pripravení.

2. V operačnej príprave generálov a dôstojníkov akceptovať štúdium pravdepodobného nepriateľa, a to nielen v strategickom meradle, kedy sa študuje iba uskupenie vojsk NATO, ale študovať ho detailne, poznať jeho organizáciu, techniku a výzbroj, spôsoby ich použitia v boji, taktiku vedenia boja a operácie, perspektívy rozvoja výzbroje a druhov vojsk.

Treba obrátiť pozornosť na osobnú prípravu veliteľov všetkých stupňov, ich umenie analyzovať situáciu, zdôvodnene ju oceňovať a prijímať zodpovedajúce rozhodnutie. V zámysle jasne určovať postupnosť a spôsoby ničenia nepriateľa, konkrétne určovať úlohy a objekty, ktoré majú byť ničené jadrovými zbraňami. Organizovanejšie riadiť vojská v boji a operácii, zvlášť v podmienkach vedenia pohraničných stretnutí, zasadzovania druhých sledov a prechodu k použitiu jadrových zbraní.

3. V príprave štábov venovať zvýšenú pozornosť ich zladeniu, a to najmä u štábov divízií a plukov, kde je značná časť nových pracovníkov, ktorí nemajú doteraz skúsenosti zo štábnej práce. Nedostatky v práci štábov treba všetkými formami a metódami prípravy odstrániť v najbližšom čase, nanejskôr do konca výcvikového roku.

4. Osobitný dôraz položiť na poľný výcvik, učiť vojská robiť dlhé pochody, prenikať pásmami obrany, prenasledovať nepriateľa, smelo prenikať do jeho týlu a na krídla, učiť vojská viesť stretný boj a organizáciu ako, aj vedenie úpornej obrany.

Pre poľný výcvik vojsk lepšie využívať priaznivé podmienky letného obdobia výcviku, kedy je najväčšia a najlepšia možnosť riešiť všetky úlohy operačnej a bojovej prípravy vojsk, precvičovať úlohy bojových strelieb, riadenie bojových vozidiel, uskutočňovať všetky druhy cvičenia, vrátane cvičenia s bojovými streľbami.

Predpokladáme ešte viac rozšíriť spoločné opatrenia so Strednou skupinou sovietskych vojsk a s ostatnými bratskými armádami k zvýšeniu operačných zručností, ku zlepšeniu súčinnosti vzťahov medzi bratskými armádami pri vedení bojovej činnosti a utužovaní súdružských vzťahov.

5. Skvalitnenie úrovne bojovej prípravy aj celkovej efektívnosti výcviku vojsk je závislé na kvalite učebnej a výcvikovej základne.

Bez cieľavedomého prístupu ku komplexnej modernizácii učebno-výcvikovej základne tak vo vojenských výcvikových priestoroch, ako aj v posádkach, bez racionalizácie celého výcvikového procesu, s využitím najmodernejších výcvikových zariadení, zostali by sme veľa dlhší na úrovni bojovej prípravy aj úsiliu

našich veliteľov na najnižších stupňoch. Preto na splnenie tejto úlohy sústreďíme sily a prostriedky. Pôjde predovšetkým o zdokonalenie tých výcvikových zariadení, ktoré napomáhajú skvalitniť poľný výcvik, ktoré maximálne zhospodárňujú výcvikový čas a prinášajú efekt vo výsledkoch bojovej prípravy vojsk, vo výuke a v príprave nových kádrov na vojenských školách.

Dôležitým predpokladom úspešnej realizácie hore uvedených úloh je ďalšie prehĺbovanie a skvalitnenie ideovo-výchovnej práce, uvedenie si pocitu osobnej zodpovednosti každého príslušníka Československej ľudovej armády za obranu socialistických vymožeností nielen našich, ale celého socialistického spoločenstva a hlbokého presvedčenia, že naše národy môžu žiť v pokoji a bezpečnosti len vtedy, ak dôjdu dôsledne a verne so Sovietskym sväzom a ostatnými socialistickými spojencami.

Vysoká bojová pohotovosť a pripravenosť ČSLA musí byť výsledkom organického spätia jednoty výchovy, výcviku a súčasných bojových prostriedkov, dobrej vycvičenosti a pevného morálno-politického stavu všetkých jej príslušníkov.

Strana věnuje velkou pozornost upevnění obrany státu, a zvláště ozbrojeným silám, naší lidové armádě, která je mocenským nástrojem dělnické třídy a pracujícího lidu, je součástí pracujícího lidu a chrání jeho zájmy. V posledních dvou letech byla naše lidová armáda upevněna, zlepšila se politická práce v jejích řadách i bojová pohotovost. Mnohé je třeba ještě zlepšit a zdokonalit ve stranickopolitické práci i v politickoideové výchově uvnitř armády i v náročnosti na bojovou připravenost. Po uskutečnění očistě a jiných opatřeních je dnes naše armáda morálně i politicky na takovém stupni připravenosti, že spolu se spojeneckými armádami může v případě nebezpečí splnit úkoly, které od ní náš lid očekává.

(Ze „Zprávy o činnosti strany a vývoji společnosti od XIII. sjezdu KSČ a další úkoly strany“)

O některých otázkách ideologické práce v ČSLA po XIV. sjezdu KSČ

Příslušníci ČSLA aktivně studují výsledky XIV. sjezdu Komunistické strany Československa, promýšlejí jeho závěry do své práce a obohacují tak zaměření své iniciativy a aktivity, kterou projevují v boji za splnění úkolů tohoto výcvikového roku. V souladu s hlubším poznáním zahraničně politických podmínek budování socialismu, které analyzoval XXIV. sjezd KSSS se prohlubuje přesvědčení o tom, jak osud realizace zahraničně politických programů zemí Varšavské smlouvy je těsně spjat se stavem bojeschopnosti a bojové pohotovosti armád Varšavské smlouvy. ČSLA je opět pevným článkem Varšavské smlouvy, která představuje jeden z nejpodstatnějších faktorů zaručujících příznivé vnější podmínky pro rozvoj socialismu a upevnění míru.

Českoslovenští vojáci jsou povzbuzeni tím, jak jejich práci XIV. sjezd KSČ ocenil. Dokazují, že rostou řady těch, kteří chtějí příkladně plnit tu linii, kterou sjezd vytyčil, že chtějí v jednotném šiku se Sovětskou armádou a ostatními armádami socialistických zemí bděle chránit vymoženosti socialismu.

Zdrojem tohoto úsilí je cílevědomá péče KSČ o rozvoj a upevnění socialistického zřízení v naší zemi, hrdinné úsilí pracujících a také to, že KSČ je si vědoma hrozby vojenského ohrožení ze strany imperialismu a projevuje neustálou péči o upevnění obranyschopnosti země a zvýšení bojové mohutnosti našich ozbrojených sil.

XIV. sjezd KSČ podnítl dříve nevídanou iniciativu vojáků v úsilí za vyšší úroveň bojeschopnosti a bojové pohotovosti jednotek. Potvrzuje se, že úměrně hloubce snahy KSČ za vymýcení pozůstatků a při-

čin činnosti pravicových oportunistů a revizionistů v ČSLA, za upevnění socialistického charakteru ČSLA a marxisticko-leninské pevnosti její stranické organizace, vzrůstá i masa vojáků, kteří se tohoto procesu aktivně účastní.

Tak jako ostatní sjezdy bratrských komunistických stran zemí Varšavské smlouvy, i náš sjezd vysoce vyzvedl úlohu ideově politické výchovy při formování uvědomělého obránce socialistické vlasti při zvyšování bojové síly armády. Maršál SSSR A. Grečko ve své brožuře „Na stráž míru a výstavby komunismu“ ukazuje, jak nesmírně vzrostly technické možnosti Sovětské armády a námořnictva. Hned ale zdůrazňuje, že „hlavní jejich sílu představují lidé, v jejichž rukou se nachází soudobé zbraně. Lidé dokonale ovládající bojovou techniku, morálně politicky zakalení, budou nakonec řešit všechno“.

V rezoluci XIV. sjezdu KSČ se říká doslova: „... K zvyšování bojové síly Československé lidové armády je zapotřebí rozvíjet stranickopolitickou práci a politicko-ideovou výchovu, zvláště upevňovat vědomí socialistického vlastenectví a proletářského internacionalismu příslušníků armády.“ V této formulaci je výstižně vyjádřeno leninské pojetí ideologické práce, která se chápe jako součást revoluční praxe strany, jako jednota ideového působení na masy s jejich vlastním revolučním poznáním a zkušenostmi.

Sjezdová linie od nás vyžaduje soustředit výrazněji pozornost především na tyto okruhy problémů:

1. Jádrem péče o trvalý ideologický růst příslušníků ČSLA učinit cílevědomou propagandu a hluboké studium leninismu.

2. Přesvědčivě ukázat dosavadní úspě-

chy socialistické výstavby v naší zemi, po-
učení, která jsme při tom získali a přetvá-
řející činnost KSČ a lidu při uskutečňová-
ní leninského kursu dalšího rozvoje socia-
listické vlasti, který je obsažen v li-
nii XIV. sjezdu KSČ. Propagandu vlast-
ních úspěchů v rozvoji socialistické
společnosti i úspěchů SSSR a ostat-
ních socialistických zemí budeme vyús-
tovat k pochopení přetvářející síly lenin-
ismu, rostoucího významu upevňování ve-
douceho úlohy komunistických stran, a péče
o rozvoj aktivity lidových mas. Větší dů-
raz musíme položit na objasňování spoji-
tosti mezi ekonomickou a vojenskou mocí.
Stavu plnění pětiletých plánů rozvoje so-
cialistických zemí, komplexního programu
dalšího prohlubování a zdokonalování
spolupráce a rozvoje socialistické ekono-
mické integrace členských států RVHP,
vědeckotechnické revoluci jako významné-
ho zdroje urychlení ekonomického rozvoje
musíme věnovat prvořadou pozornost.
O tuto práci opřeme cílevědomost při for-
mování přesvědčení, že naše vítězství ve
válce, kterou by imperialisté rozpoutali,
je opřeno o přednost socialistického zří-
zení, o převahu v ekonomické, vědecko-
technické, sociálně politické, morální a
vojenské oblasti. Zároveň s tím budeme
klást důraz na objasnění proč a před
kým vše to, co vytvářejí naši pracující,
musí být spolehlivě zajištěno.

3. Náročným úkolem ideologické práce
v ČSLA je objasnit podstatu vědeckotech-
nické revoluce a její rozvíjení v socialis-
tické společnosti, její vliv na zvyšování bo-
jových možností a síly armády. Pozornost
k takovým procesům jako jsou přeměny
organizační struktury vojsk, nové názory
na způsoby a formy vedení vojenských
činností, metody výcviku a výchovy vojsk,
musí být soustavná. Ukázat, jak nesmírně
vzrostly technické možnosti ozbrojených
sil, požadavky nových zbraní a techniky,
stimulovat způsoby jejich rychlého a vš-
estranného osvojení, objasnit nezbytné po-
žadavky na vzdělání a výchovu pracovní-
ků rozhodujících vojenských profesí.

4. Ideologická práce musí prakticky
přesvědčovat všechny, kteří pečují o zvý-
šení obranyschopnosti země, o leninském
odkazu, že bez vědy nelze vybudovat sou-
dobou armádu. Propaganda leninských
idejí o obraně socialistické vlasti a lenin-
ských principů výstavby a přípravy ozbro-
jených sil musí zformovat metodický zá-
klad efektivních cest přípravy ke zničení
jakéhokoliv agresora. Ideologická práce
má důležitou úlohu také v tom, aby sou-
hrn všech úsilí státu k zabezpečení obra-
nyschopnosti cílevědomě vycházel z před-
ností socialistického zřízení, aby se sou-

středovalo k upevnění všeho toho, co tvo-
ří podstatné zvláštnosti socialistické ar-
mády, její základ, třídní svazek dělníků a
družstevníků rolníků, vedoucí úlohu str-
ny, bratrství našich národů, internaciona-
lismus. Významným článkem v tomto úsilí
je i marxisticko-leninské objasňování so-
ciálního poslání armády socialistického
státu, principiálních otázek vojenské vý-
stavby, široká propaganda výsledků sově-
tské vojenské vědy, nového vztahu této vě-
dy s vojenskou praxí a cest uplatňování
vědeckého poznání v jednotě s ekonomic-
kými, sociálními a ideologickými faktory
vojenské výstavby.

Rozhodné překonávání vlivů pravico-
vého oportunismu a revizionismu v ČSLA
vyžaduje také prosazení požadavků na bo-
jovou pohotovost ozbrojených sil v sou-
časnosti, které sovětská vojenská věda
všestranně vyjádřila a zdůvodnila, propa-
gandu forem a metod vojenské spolupráce
se Sovětskou armádou a ostatními armá-
dami Varšavské smlouvy, osvětlování kli-
čových otázek vojenskotechnické politiky.
Vážným problémem je i jak dosáhnout
větší pohotovosti ideologické práce při
studiu, zobecňování pokrokových zkuše-
ností, k neustálému zvyšování bojové po-
hotovosti jednotek a upevňování kázně.
Souvisí to se zvýšením péče o ideo-
logický růst mladých velitelů a vojenských
specialistů o rozvoj jejich schopností na
vědeckém základě přistupovat k řešení
složitých otázek přípravy vojsk.

Nejsložitější otázky upevnění obrany-
schopnosti socialistického zřízení řeší a
realizují lidé ve všech člancích vojenské-
ho organismu a především pak v nejníž-
ších jednotkách. Oni rozhodnou o osudu
linie XIV. sjezdu KSČ v ozbrojených si-
lách. Na ideologické práci hodně závisí
jak pochopí naše kádry tu hloubku poli-
tického a ideového poučení, které XIV.
sjezd KSČ vyvodil z minulosti našeho vý-
voje, jak se vnitřně ztotožní s těmi poža-
davky, které vyzdvihuje dnešní den ve vo-
jenství a které vyplývají z rozmachu vě-
deckotechnické revoluce, z úsilí komunis-
tických stran sjednotit tento proces s před-
nostmi a potřebami socialistického zřízení.
Ideologická práce má nezastupitelné po-
slání v tak významných procesech součas-
né výstavby naší armády, jakými jsou vý-
běr, příprava a správné zestavování vo-
jenských kádru.

V období konsolidace ČSLA bylo mno-
ho událostí, faktů, postojů, v nichž se pře-
svědčivě projevovaly vysoké rysy morálně
politického profilu opravdových marxistů-
leninů. Přesvědčili jsme se jak vý-
znamný je v náročných společenských si-
tuacích duchovní profil vojáka socialis-

tické země. V jeho základech má pevné místo vysoká třídní uvědomělost, ideová vyzrállost. Tyto hodnoty se samozřejmě formují celým souhrnem podmínek v nichž člověk působí, především však opravdově prováděnou ideově výchovnou prací, jejímž jádrem je výchova komunistického světového názoru. Boj za duchovní čistotu obránce socialistické vlasti patří k vážným sjezdovým požadavkům. Po XIV. sjezdu KSČ hledáme cesty, které mají zaručit, že marxisticko-leninskou ideologii si vojáci osvojí tak, aby je podněcovala k aktivním činům a určovala jim vnitřní normy jejich každodenní činnosti. Přemýšlíme o tom, čím vším se dá účinněji formovat morální atmosféra kladně působící na stranicky vyhraněný duchovní růst vojenských kádřů. Jak zesílit ofenzivnost ideologické práce v boji s pravicovým oportunismem a revizionismem, přežitky buržoazní ideologie a měšťáctví

v myšlení i jednání lidí, aby se výrazněji formovala politická a ideová bdělost a nesmiřitelnost vůči všem vlivům nepřátel socialismu. Přesvědčili jsme se, že čím lépe se formují komunisté do odhodlaných bojových kolektivů v tomto nelibostném zápase, tím účinnější je síla veřejného vlivu, větší cílevědomost jeho úderů proti tomu, s čím se musíme rozejít při prosazování linie XIV. sjezdu KSČ. K vážným problémům na ideologickém úseku ČSLA patří i odpověď na otázky, čím znásobovat rozvíjející se úsilí za dokonalejší osvojení zbraní a bojové techniky, jak zvyšovat bojeschopnost a bojovou pohotovost jednotek a zastavit některé nepříznivé tendence ve stavu kázně a MU, jakým způsobem dosáhnout účinnějšího vlivu ideologické práce na upevnění vojenského pořádku a organizovanosti ve všech částech vojenského organismu.

Je třeba otevřeně říci, že přes všechny úspěchy dosažené na úseku ideologické práce není dosud její každodenní průběh a vliv na úrovni toho, co od nás XIV. sjezd KSČ požaduje. Mnohými směry jde nyní úsilí zaměřené ke splnění sjezdových požadavků. Osvětlím v dnešním článku některé z nich. To nejpodstatnější spočívá v tom, aby veškerá ideologická práce v ČSLA se organizovala a prováděla v přímém souladu s požadavky sjezdu a ÚV KSČ. Základním požadavkem KSČ je podstatné zlepšení výchovy příslušníků ČSLA v duchu ML světového názoru a politické linie strany. Tomu odpovídá dlouhodobý koncepční výhled ideové výchovy s důrazem na hluboké osvojení leninismu, dokumentů MKH a naší strany u všech vojáků a zejména v důstojnickém sboru, boje za čistotu propagandy ML.

Ideologická práce zaměřuje dnes cílevědoměji svou poznávací, stimulující i organizující funkci v souladu s tím co tvoří třídní pozici XIV. sjezdu KSČ ve vztahu k obraně socialistických vymožeností. Z dobré znalosti agresivní podstaty soudobého imperialismu plyne starostlivost o podepření mírové politiky našeho státu nepřekonatelnou obrannou mocí. „Trvalým úkolem celé společnosti, ozbrojených sil, státních a společenských orgánů a institucí je zajištění spolehlivé obrany země a socialistických vymožeností našeho lidu. Toho lze dosáhnout jen v rámci jednotného úsilí zemí Varšavské smlouvy.“¹⁾ Linie sjezdu vychází z toho, že obrana soci-

alismu je obecnou zákonitostí rozvoje světové socialistické soustavy. „Soustavné upevňování ozbrojených sil je objektivní nezbytností úspěšné výstavby socialismu a komunismu, vyplývající ze zákonitostí společenského rozvoje a zvládnutí třídního boje mezi imperialismem a socialismem.“²⁾

Z působení objektivních zákonů socialismu a jeho společenských vztahů válka nevzniká. Mírumilovná podstata vztahu mezi socialistickými státy i vzájemných vztahů socialistických zemí k jiným zemím a národům je historií prokázána. V průběhu osvobozenického hnutí národů, tyto však musí někdy použít i vojenských metod k potlačení ozbrojeného odporu reakčních sil. Tohoto zneužívá imperialistická propaganda i revizionisté různého stíhu k převrácení příčin napětí, které ve světě existuje. Objasnění skutečných příčin napětí pramenících z agresivní podstaty soudobého imperialismu patří k naléhavým úkolům ideologické práce, k místu rozhodných střetů naší ideologie s ideologií buržoazní, s pravicovým oportunismem a revizionismem. Musíme přesvědčivě odhalit pokusy buržoazní ideologie, která vědomě překrucuje otázku zdrojů válek a jejich třídní podstaty. Dnes se na příklad snaží imperialističtí ideologové a politikové přesvědčovat národy o tom, že kapitalismus s jeho třídními bitvami a válkami patří již minulosti. Ten dnešní prý je jiný. Naše planeta však podává strašné důkazy jak

1) Rezoluce XIV. sjezdu KSČ, str. 9

2) V. I. Lenin, Úplné spisy — rusky, sv. 44, str 296

imperialistické stadium kapitalismu zmenšuje, ale naopak zveličuje jeho agresivnost. Je tomu tak proto, že toto stadium neřeší, ale naopak zůstává třídní protiklady mezi proletariátem a buržoazií, mezistátní a mezinárodní rozpory.

Historie již mnohokrát potvrdila teoretický vývod marxismu-leninismu, který zdůrazňuje, že mírumilovné socialistické státy nejsou uchráněny od vojenského ohrožení ze strany imperialismu. V. I. Lenin, který dokonale znal zákony třídních bojů a uměl si představit tendence vývoje třídních vztahů, varoval revoluční síly před podceňováním snah svržených vykořisťovatelských tříd a mezinárodního imperialismu a zformuloval obecný zákon obrany, že jen ta revoluce má cenu, která se dokáže ubránit. Imperialismu jsou vlastní násilné, ozbrojené metody uskutečňování jeho třídní politiky a „vojenský odpor nelze zlomit jinak než vojenskými prostředky“. Revolučním silám jsou vojenské formy boje vždy nuceny třídními nepřáteli. Kvůli tomu však oni nepřestávají být nezbytnými. Při existenci reálného vojenského ohrožení vymoženosti socialistické revoluce je povinností každého marxisty-leninovce usilovat a upevnění obranyschopnosti socialismu. Ve vztahu k takovým zločinům, jakými jsou vnitřní kontrarevoluce a imperialismus on nesmí dopustit nejmenšího zakolísání, malomyslnosti a nerozhodnosti. Nemalé poučení v tomto směru poskytly československé události. Ony i současná mezinárodní situace potvrdily pravdivost slov V. I. Lenina, že „Prvním příkazem naší politiky, první lekcí, kterou si musí osvojit všichni dělníci a rolníci je být na stráži, pamatovat, že jsme obklíčeni lidmi, třídami, vládami, které otevřeně vyjadřují velikou nenávisť k nám“. Ve výchově vysoké revoluční bdělosti spatřujeme hlavní cestu k zajištění vysoké bojové pohotovosti ideologickými prostředky. Vyžaduje to od nás naučit vojáky orientovat se v současně situaci z třídních pozic.

XXIV. sjezd Komunistické strany Sovětského svazu i XIV. sjezd KSČ daly principiální vědecké zhodnocení soudobého imperialismu. Ukázaly co nového se objevilo v mezinárodní situaci v posledním období. Důkazy o prohloubení všeobecné krize imperialismu, o růstu sil socialismu a demokracie, o zostření boje dvou protikladných systémů, nenechávají nikoho na pochybách jak ohromné síly a možnosti dnes představují protimperialistické síly, které spoutávají imperialisty a brání mír.

Je naší povinností, abychom v propagandě výsledků XXIV. sjezdu KSSS vy-

zdvihli objasnění těch procesů v základních článcích revolučního hnutí, které podle zjištění sjezdu představují nové možnosti nástupu proti imperialismu. Jde především o boj za jednotu komunistických řad na základě pevného politického smknutí komunistického hnutí a prohloubení jeho ideové jednoty na pozicích marxismu-leninismu a boje za čistotu jeho zásad. Jde o boj proti antisovětismu, který plní zločinnou funkci ve vztahu k základním zájmům dělnické třídy.

Jde o prohloubení forem solidarity mezi světovým komunistickým hnutím a silami národního osvobození. Jde o prozíravé a energické uplatňování idejí socialistického internacionalismu při upevňování pozic mezinárodního socialismu. Jsou to neobyčejně živé a dynamické procesy a vyžadují od systému ideově politické výchovy pohotovou a vysoce kvalifikovanou reagens.

Významnou úlohu v boji proti imperialistické agresi má bojový svazek armád Varšavské smlouvy. Je třeba velmi hlasitě ukázat tuto historickou pravdu a zároveň přispívat ze všech sil k upevnění politických, ekonomických, vojenských a ideologických základů jednoty této vojenské organizace. Rozvoj bojové družby armád Varšavské smlouvy patří k trvalým úkolům ideologické práce. Rozhodující místo v upevňování bojové družby armád Varšavské smlouvy má náročnost na ideovou zakalenost vojáků, rozvoj jejich morálních bojových vlastností, výchova všech vojáků v duchu socialistického vlastenečství a proletářského internacionalismu. K rozhodujícím kritériím účinnosti této práce patří láska vojáků k Sovětskému svazu, k naší osvoboditelce slavné Sovětské armádě, věrnost poslání Varšavské smlouvy.

Tento proces obsahuje všechny stránky formování obránce socialistické vlasti. Je opřený o systematickou výchovu v duchu leninismu a k věrnosti leninismu. Cílevědomě čerpá z hluboce internacionálních a vlasteneckých jevů naší každodenní současnosti. Disponuje dnes velmi rozsáhlou paletou prostředků silně působících na upevnění bratrských vztahů vojáků armád Varšavské smlouvy na upevnění bratrských vztahů vojáků armád Varšavské smlouvy ať již v každodenním životě, anebo při společných cvičeních.

Více musíme využít, v zájmu tohoto procesu, nakladatelské činnosti, cílevědomé činnosti při obnově filmového fondu i základních fondů pro rozvoj účinné kulturní umělecké činnosti. Praxe napovídá, že v obsahu této výchovy bychom měli více vyzvednout propagandu vojáka první socialistické země, jeho profilu, který vy-

jadrů je nový typ vojáka vlastence a internacionalisty, který je všestranně vzdělaný, vychováván v komunistickém duchu a do posledního dechu oddán svému lidu, straně, vlasti, socialistickému společenství. Obrovské rezervy pro účinnou výchovu v duchu socialistického vlastenectví a proletářského internacionalismu jsou v propagandě výsledků XXIV. sjezdu KSSS, XIV. sjezdu KSČ i sjezdů ostatních bratrských stran, v propagandě snažení lidových mas, které pod vedením komunistické strany přetvářejí tato usnesení do života, v osvětlování internacionálních úkolů ozbrojených sil. Zvýšení intenzity v objasňování zahraničně politické situace všemi prostředky ideologické práce zajistí, aby každý voják lépe chápal odpovědné úkoly ozbrojených sil i své místo v jejich plnění, aby se stimulovalo jeho úsilí dát všechny své síly ve prospěch upevnění obranyschopnosti socialismu.

Mimořádnou úlohu ve zlepšení vlastenecké a internacionální výchovy má propaganda revolučních a bojových tradic KSČ, lidu a ozbrojených sil. Zkušenosti získané v kampani k 50. výročí vzniku KSČ plně uplatníme při organizování kampaní k 75. výročí narození K. Gottwalda, 60. výročí pražské konference VKS/b, 30. výročí vzniku čs. vojenské jednotky v SSSR, 55. výročí VŘSR a 50. výročí vzniku SSSR. Tato propaganda skýtá obrovské možnosti pro seznámení vojenských mas s podmínkami ofenzivního boje proti staré společnosti, s obecnými zákonitostmi budování a obrany socialismu, s programem aktivního boje proti agresivní politice soudobého imperialismu, boje za odvrácení světové války. Vyzvedneme zejména propagandu tradic společného boje a úsilí se Sovětskou armádou a ostatními armádami Varšavské smlouvy proti agresorům, tradic bojové družby a vzájemné pomoci. Široce a soustavně budeme objasňovat tu část rezoluce XIV. sjezdu KSČ, v níž se říká: „Sjezd vyjadřuje upřímnou vděčnost KSSS, sovětské vládě a sovětskému lidu i ostatním socialistickým zemím za to, že porozuměli oprávněným obavám čs. komunistů a socialisticky smýšlejících občanů o věc socialismu a vyhověli jejich výzvám o pomoc“. Čs.-sovětská smlouva o přátelství, spolupráci a vzájemné pomoci podepsaná 6. 5. 1970 patří k trvalým základům ideově politické výchovy v ČSLA.

Do objasňování protilidové podstaty imperialismu, zvláště v USA a NSR, odhalování plánů agrese, závodů ve zbrojení, provokací proti socialismu vneseme větší plánovitost a zvýšíme pohotovost reagence.

Na mezinárodním poradě komunistických a dělnických stran v Moskvě v roce 1969, XXIV. sjezdu KSSS, XIV. sjezdu KSČ, bylo odhaleno jak obrovské nebezpečí pro lidstvo tají v sobě agresivnost imperialismu, jeho pokusy obrátit zpět kolo historie.

Je mimořádně vážným úkolem ideologické práce po XIV. sjezdu KSČ rozhodně bojovat s pacifismem, překonávat jeho kořeny i vlivy v našich řadách. Jen tak bude beze zbytku splněna sjezdová vůle, že „... Trvalým úkolem celé společnosti, ozbrojených sil, státních a společenských orgánů a institucí je zajištění spoehlivé obrany země a socialistických vymožeností našeho lidu.“ Pacifismus v řadách bojovníků s imperialistickou agresí představuje zhubnou ideologii, ať by jeho motivy byly jakékoliv. On oslabuje vojenské možnosti státu, podlamuje připravenost k odporu, povzbuzuje útočníka.

Co tvoří základnu úspěšného boje s pacifismem?

Je to především přesvědčivé seznámení občanů a příslušníků ozbrojených složek zvláště se závěry XXIV. sjezdu KSSS a XIV. sjezdu KSČ o agresivnosti soudobého imperialismu a nezbytnosti dalšího upevnění obrany země. Pravicově oportunistickým silám se u části mládeže podařilo zatemnit třídní antagonismus v mezinárodních vztazích, vyvolat iluze o soudobých imperialistických státech. V popředí našeho osvětlování současné skutečnosti musí být zjištění sjezdů, že avanturistická politika uskutečňovaná imperialistickými silami především pak v USA a Německé spolkové republice je společně s ohromným nakupením zásob jaderných zbraní a ostatních prostředků soudobého boje, každodenní hrozbou pro lidstvo, hrozbou nevídané ničivé světové války. Poslední roky zahraniční politiky imperialistických států podaly mnoho důkazů o reakční agresivní podstatě imperialismu.

Proti nám stojí nesmiřitelný třídní nepřítel, který se již nejméně jednou pokoušel v krvi utopit naše společenské zřízení a pro kterého krach každého jeho pokusu je stupínkem k přípravě nových aktů agrese. Neagresivnější oddily soudobého imperialismu se nechtějí rozloučit s nadějí, obnovit své nedělitelné panství pomocí zbraní. Potvrzuje to 350 miliard dolarů, které věnovaly USA za posledních pět let na vojenské cíle, to, že jejich vojenské výdaje dnes představují 46 % všech státních výdajů. Potvrzuje to vývoj v NSR, která představuje hlavního spojence USA. O jejím rostoucím vlivu v NATO svědčí skutečnost, že dnes pracuje ve štábech NATO 1500 lidí oproti roku 1956, kdy jich bylo 17. Ministr obrany NSR je členem skupiny

jaderného plánování. Uskutečňovaná koncepce reorganizace ozbrojených sil předpokládá další růst palebné síly za cenu 10 miliard marek, sjednocení bundeswehru a vojsk teritoriální obrany. NSR získává postavení vojenské zásobárny v západní Evropě.

Toto vše potvrzuje, že příprava k dosažení politických cílů vojenskými prostředky tvoří dnes základní směr praktické činnosti vedoucích imperialistických států.

Podrobná charakteristika mezinárodní situace, učiněná XXIV. sjezdem Komunistické strany Sovětského svazu i sjezdy vedoucích sil ostatních zemí Varšavské smlouvy, potvrzuje leninský zákon mezinárodního vývoje v epoše přechodu od kapitalismu k socialismu. Čím významnější jsou vítězství socialistických sil, tím úpornější je odpor kapitalistických vykořisťovatelů, tím více se učí sjednocovat a přecházejí k rozhodným útokům proti revolučním silám. V tomto zájmu se podřizuje hospodářský život kapitalistických zemí zájmům vojenskoprůmyslového komplexu, stimuluje se růst militarismu. 103 miliardy dolarů vydaných zeměmi NATO za jediný rok na přípravu války to potvrzuje výmluvně. Do agresivních vojenskopolitických bloků vtáhly Spojené státy desítky zemí. Formují sjednocené ozbrojené síly, vytvářejí celou řadu nadnárodních organizací a institucí. Usilují o společnou politickou linii a jednotnou strategii proti socialismu. Již strategie pružné reakce znamenala přechod k širokému neohraničenému využívání vojenského násilí jako prostředku politiky. Ve všech svých modifikacích byla zaměřena k ozbrojenému vměšování do vnitřních záležitostí národů, k rozpoutávání nových válečných ohnisků. Současná globální strategie USA upevňuje jejich úlohu světového čteníka, usiluje o vtažení co největšího počtu ka-

pitalistických států do realizace jejich agresivních plánů a záměrů, mobilizuje všechny prostředky zajišťující tuto agresivní zálibu politiky. Horečně se v současnosti usiluje o rozšíření a zdokonalení celého arzenálu strategických a jiných prostředků ozbrojeného boje, o rozšíření a modernizaci vojenských základů.

Aparát násilí se rozšiřuje a přijímají se opatření k zesílení jeho agresivnosti vůči socialistickým zemím. Na pozicích zvláštního antikomunismu se usiluje o politickou a vojenskou konsolidaci kapitalistických zemí. Příklad západoněmeckých revanšistů ukazuje, jak jakýkoliv náznak ke zmírnění napětí okamžitě aktivizuje imperialistickou reakci. Mnoho faktů svědčí o tom, že mezinárodní imperialismus v čele s USA, kromě dosud známých zločinných agresí ve světě, uskutečňuje mnohozeměnnou a všestrannou přípravu války proti socialistickým zemím. Agresivní činnost v ideologické oblasti byla soudobým imperialismem rozvinuta v rozměrech dosud nevidaných. Kromě svých ekonomických a vojenských možností on kalkuluje i s nadějí na rozkol světové socialistické soustavy. Tomu odpovídá růst jejich podvrtné činnosti vůči těmto zemím. Poučení z československých událostí zavazuje ke stálému zvyšování bdělosti vůči jeho piklům. Pravicové síly u nás, právě v tomto směru se pokoušely uspat třídni bdělost a odhalily se v průběhu kontrarevolučního vývoje jako otevření sluhovéh souborů agresivních plánů světového imperialismu. Ukázaly zároveň, že jim jde především o systematické rozkládání základů socialismu v zemi, o její vyrvání ze světové socialistické soustavy a o oslabení vojenské organizace Varšavské smlouvy. V tomto směru musí také dojít k jejich definitivní porážce v myšlení lidí. To je vážný úkol ideologické práce i v příštím období.

— • —

Dnes nabývá na významu morálně politické zabezpečení vysoké bojové pohotovosti našich ozbrojených sil. Spočívá v hlubokém pochopení podstaty soudobého napětí ve světě, jeho zdrojů, pilířů, zajištění spolehlivé obrany socialistických vymožeností i povinností každého občana.

V tomto směru sehraje v ideologickém životě ČSLA významnou úlohu celostátní konference na téma „Leninské učení o obraně socialistické vlasti — teoretický základ vojenské politiky KSČ“. Toto opatření je mocným impulsem jak přistoupit v oblasti ideologie k tvořivému rozpracování a uplatňování sjezdové linie.

Naše armáda je vybavena moderními prostředky a soustavně se zdokonaluje jak v oblasti techniky a výzbroje, tak i osvojením nových způsobů vedení boje.

Povinností každého vojáka je mistrovsky vykonávat své povinnosti, dokonale ovládat svěřenou zbraň a techniku. Čím může přispět v tomto procesu ideologická práce?

Především musí vědecky pravdivě ukazovat čeho všeho je třeba vojáku v soudobé termojaderné válce. Musí stimulovat vysokou ročníkostí a efektivnost výcviku, jeho přenos do polních podmínek, studovat, zobecňovat a rozšiřovat přední zkušenosti.

nosti dosahované na základě uplatňování socialistické vojenské vědy. Soustavná propaganda umění uplatňovat leninské principy výcviku a výchovy vojsk je požadavkem dne.

To vyžaduje na pevné základy postavit a v mnohotvárných formách aktivněji než dosud, rozvíjet tak významný element komunistické výchovy v armádě, jaký představuje vojenská výchova. Do jejího obsahu patří rozvoj vojenských forem vojskovlastenecké a internacionální výchovy, formování věrnosti vojenským povinnostem, ustanovením příslušných řádů, výchova v duchu revolučních a bojových tradic. V této práci musíme dosáhnout výraznější političnosti, plánovitosti a intenzity. Ukázat vojenské řády jako zobecnění zkušeností Sovětské armády, ostatních bratrských armád Varšavské smlouvy i naší vlastní praxe. Větší pozornost musíme věnovat popularizaci nejlepších velitelů, politických pracovníků, stranických a svazáckých funkcionářů v organizaci života podle řádů.

Do popředí v této oblasti vystupuje požadavek, přispět větší cílevědomostí ideologické práce k upevnění kázně v jednotkách a rozvoji ukázněnosti jednotlivých vojáků. Vstup široké vrstvy nových kádřů do oblasti velení, nové podmínky a také řada nepřekonaných vlivů pravice, vyžaduje vrátit se v ideologické práci k objasnění podstaty ukázněnosti i úkolů její výchovy u vojáků v podmínkách po XIV. sjezdu KSČ. Zvýšení organizovanosti a uvědomělosti je mohutným zdrojem růstu bojeschopnosti armády. Nové hranice požadavků je třeba ukazovat s přihlédnutím k vědeckým zjištěním, působit na efektivnost úsilí řídících kádřů tím, že společně s podstatou ukázněnosti ukážeme i její psychologickou strukturu, její spjatost s vědeckým světovým názorem a komunistickým přesvědčením, s určitou úrovní mravní uvědomělosti, intelektuální a fyzické připravenosti, s fyzickou vůlí i emocionální stránkou osobnosti obránce socialismu. Vojenská kázeň získala v současných podmínkách výraznou politickou zaměřenost, obsahuje v sobě rysy mezinárodní socialistické ukázněnosti. Vzrůstá zodpovědnost každého vojáka za svou činnost před celým komunistickým hnutím, světovou socialistickou soustavou. Oporou takové ukázněnosti musí být vysoká úroveň internacionální výchovy v armádě.

Z pojmu ukázněnosti vojáka socialistické armády, který se charakterizuje jako uvědomělý vztah vytvořený na základech komunistického přesvědčení k zákonům,

vojenskému pořádku, jako vnitřní přesvědčenost v nezbytnosti plnění všech požadavků vojenské příslušnosti, řádů a mravních norem obránce socialistické vlasti; jako umění, návyky a zvyky řídit v jakékoliv situaci své chování v souladu s těmito požadavky vyplývá:

1. že vojenskou kázeň nelze upevňovat bez vtažení mas vojáků do tohoto procesu a řízení jejich aktivity,

2. že účinnost vlivu ideologické práce na formování ukázněnosti zvýšíme tím,

a) že budeme důsledně ve všech formách ideologického působení na vojáky uplatňovat požadavek XIV. sjezdu KSČ, že „... péče o zdravý rozvoj mládeže o její výchovu v duchu vědeckého světového názoru, proletářského internacionalismu a socialistického vlastenectví je prvořadým zájmem a úkolem strany a celé společnosti.“ Toto úsilí je pro obránce socialistické vlasti velmi významné. Vytváří mu vědecký systém přístupu k pochopení nejsofističtějších společenských jevů, ztotožňuje jej s politikou strany, rozvíjí metodologii chápání zákonů a tendencí soudobého vojenství, posiluje ve víře, že naše spravedlivá věc zvítězí. Tato práce rozvíjí základní elementy všech morálně bojových vlastností vojáků, jeho odpor vůči vlivům cizí ideologie. Je to složitý proces, který proniká všechny oblasti vojenského života a jeho úspěch závisí na výchově vychovatelů. XIV. sjezd KSČ nám dal jasný úkol. Postarat se o to, aby každý kdo slouží v armádě, měl možnost hlouběji vniknout do podstaty marxisticko-leninského učení, které uchvacuje milióny a podle kterého se rozvíjí historie XX. století.

Tento proces je nemyslitelný bez soustředěného a konkrétního boje s přežitky buržoazních a revizionistických názorů a mravů. V jeho průběhu musí být také náležitě místo odvozeno od formování správného chápání vojenské kázně, ukázněnosti jejich zvláštnosti a základních požadavků odpovídajících dnešku. Soustavně musíme ukazovat vztah každodenní činnosti vojáka při upevňování bezpečnosti naší země s celkovým úsilím našich pracujících při realizaci linie XIV. sjezdu KSČ.

b) Budeme ukazovat podstatu a šíři procesu formování kladného vztahu k životu podle řádů, k velitelům a k vojenskému kolektivu a vychovávat osobní přesvědčení o nezbytnosti přesného plnění požadavků řádů, rozkazů a norem všech druhů vojenské činnosti i života.

c) že budeme působit na efektivnost těchto procesů, v nichž se vypracovávají do-

vednosti a návyky ukázněného plnění vojenských povinností a vojenského chování. Významné místo zde má počáteční období vojenské služby.

Vedoucí myšlenkou sjezdové linie je, aby se hlavní metodou výchovy stalo ukáznění pracovní činnosti, aby výchova přecházela v sebevýchovu.

Organickým prvkem aktivní politiky obrany socialismu a míru, kterou vyjádřil XXIV. sjezd KSSS a XIV. sjezd KSČ je i třídní nenávisť našich občanů a především pak vojáků vůči zločinnému charakteru našich třídních protivníků a jejich piklům. Nepředstavitelné škody zde způsobila činnost pravicových oportunistů a revisionistů. S jejich důsledky se setkáváme ještě dnes. Je tedy vážným úkolem ideologické práce, po XIV. sjezdu KSČ, vysoce vyzvednout účinnost ideově politické výchovy při formování sociální nenávisti k nepříteli. Vyžaduje to především:

— rozpracovat speciální systém aktivních opatření proti působení ideologického vlivu imperialismu a domácích nepřátel na příslušníky armády a postupně zformovat u vojáků imunitu proti těmto vlivům.

Do popředí ideologického úsilí v ČSLA musíme vyzvednout praktickou snahu za přetvoření v život linie sjezdu na další upevnění obranyschopnosti země.

Jádrem tohoto úsilí je koncepce rozvoje ČSLA důsledně opřená o požadavky leninských principů výstavby a přípravy ozbrojených sil a rozvinutí cílevědomého jednotného systému branné výchovy v zemi.

Linie stanovená XXIV. sjezdem KSSS, ostatními sjezdy, které se konaly v zemích Varšavské smlouvy i našim sjezdem, vyjadřují spolehlivé cesty zabezpečení obrany socialistických vymožeností. Tato obrana je přímo anebo zprostředkovaně svázána se všemi stránkami života socialistických zemí i jejich společenství. Opírá se o ekonomický a vědeckotechnický rozvoj země, je spojena s upevněním politického zřízení a politické jednoty socialistických zemí, významně závisí na růstu duchovních sil socialismu.

Formování přesvědčení o naší převaze nad protivníkem je opřeno o důslednou práci při studiu a propagandě výsledků jednání XXIV. sjezdu KSSS a XIV. sjezdu KSČ a ostatních bratrských stran. Tato práce nekončí zevrubným seznámením s výsledky těchto historických jednání, ale bude prolínat ve všech formách ideově politické výchovy ve výcvikovém roce 1972.

Velkou pozornost budeme přitom věnovat objasnění aktuálnosti leninské ideje spojení vědy, techniky a socialistických společenských vztahů. Vojenský význam

vědeckotechnického programu je nyní tak veliký, že se řadí do jedné roviny s ekonomickým a morálním potenciálem, jako základní podmínka vojenské moci. Zde máme možnost ukázat obrovský význam integračního úsilí socialistických zemí nejen v hospodářské oblasti, ale i při zabezpečování vysoké úrovně obranyschopnosti socialismu. Tváří v tvář hrozbě vojenského napadení byla z iniciativy a pod vedením komunistických a dělnických stran v socialistických zemích uskutečněna revoluce ve vojenství. Upevňování vojenské moci se projevovalo a projevuje ve zdokonalování výzbroje armád. Zvyšování výrobní aktivity a všestranný rozvoj vědeckotechnického progresu, který je založen v ekonomické politice schválené zakončenými sjezdy, je jedním z rozhodujících směrů úsilí našich národů za upevnění obrany. Proto jsme nespokojeni s nízkou úrovní propagandy ekonomické politiky, obsahu 5LP, jejich významu v upevňování obranyschopnosti a musíme v krátké době posílit tuto oblast našeho úsilí.

Není sporu o tom, že v řešení kardinálních problémů bezpečnosti socialismu mají prvořadý význam úspěchy, které dosahují komunistické a dělnické strany, socialistické státy při formování socialistické myšlenky a jednajících lidí, upevňování ideové jednoty společnosti semknuté kolem své vedoucí síly — komunistické strany. Vyzvednout dosažené úspěchy v tomto směru a ukázat v souladu s usneseními sjezdů nové reálné horizonty, je úkolem nejen agitace a propagandy, tisku, ale i našeho umění a výzkumných pracovišť.

Úspěšné přetváření linie sjezdu v život, vytváří mohutnější fundament vojenské moci, avšak tyto předpoklady se neprosazují automaticky. Závisí to na tom, jak strana a socialistický stát usměřují a organizují vojenskou výstavbu. Toto vyjadřuje a zabezpečuje obsah vojenskotechnické politiky organizace přípravy obyvatelstva k odrazení agrese, vojenskoviastenecké výchovy, mobilizační a jiná opatření.

Domníváme se, že v přístupu k plnění linie XIV. sjezdu KSČ a upevnění harmonie úsilí ČSLA s ostatními prvky státu a společnosti, má svůj význam analýza a propaganda pojmu socialistická vojenská výstavba, vědeckých základů a principů této výstavby, tak, jak byly zformulovány V. I.

Leninem a rozvinuty v usneseních sjezdů KSSS. Pod pojem vojenské výstavby, v širokém slova smyslu, sovětské autoři zahrnují celý komplex opatření, která realizují vojenskou politiku strany a státu, počínající od vojenské výroby, přes morálně politickou a vojenskou přípravu obyvatelstva, mobilizační opatření, až po ideologická a organizační opatření, která se uskutečňují v samotných ozbrojených silách. Z toho vyplývá, že ve vojenské výstavbě jsou dvě vzájemně spojené sféry úsilí. Ve vnitřním životě země a v samotné armádě. Vědecký přístup k těmto činnostem vyžaduje odpověď na otázku, na jakých základech a jaká vojenská organizace může být vytvořena, podle jakých principů se buduje a připravuje.

K základům vojenské výstavby patří to, co má určující vliv na vojenskou organizaci: socialistická ekonomika, socialistické společenské vztahy, socialistické státní zřízení, marxismus-leninismus a jeho učení o válce a armádě, vedoucí úloha strany, zvýšení úlohy a vlivu stranických organizací v armádě. Ve vztahu k vojenské výstavbě v širokém slova smyslu vychází komunistická strana z takových principů jakými jsou: princip jednoty politického a vojenského řízení a princip centralizace. Ve vztahu k vojenské výstavbě v užším slova smyslu se řídí složitou soustavou leninských principů výstavby armády socialistického státu.

XIV. sjezd KSC vycházejí z leninského teoretického dědictví, leninských principů vojenské výstavby a respektujíce současnou situaci, potřeby obranyschopnosti socialismu, našel racionální způsoby využití možností, sil a prostředků pro upevnění obranyschopnosti a zvýšení bojovosti vojsk a bojové pohotovosti vojsk.

Svést rozhodný boj s těmi politickými i ideovými příčinami, které jsou zdrojem vzniku lhostejnosti vůči našemu protivníkovi — americkému a západoněmeckému imperialismu a jeho domácím příslušníkům. Cílem tohoto boje je, aby vojáci znali pravou tvář agresorů a chápali nutnost bojovat proti nim až do jejich definitivní porážky.

Zanedbání soustavného studia marxismu-leninismu a nedůsledné uplatňování

třídního přístupu při hodnocení nepřítelů se výrazně projevilo v ideové nepřipravenosti příslušníků ČSLA při politickém a ideovém střetnutí s činností pravicových sil. Z toho musíme vyvodit náležité poučení.

Proto musíme v příštím období ve všech formách ideové výchovy si soustavně osvojovat marxisticko-leninskou ideologii, stanoviska XXIV. sjezdu KSSS a XIV. sjezdu KSC, odhalovat nepřátelskou strategii a taktiku, činnost revanšistických sil. Široce rozvinout výchovu v antiimperialistickém duchu. V antiimperialistické propagandě musíme dosáhnout vyšší cílevědomosti. Co to od nás vyžaduje?

V teoretické přípravě musíme položit větší důraz a vyzbrojení všech vojáků znalostmi o objektivních zákonech společenského vývoje, které odhalilo naše marxisticko-leninské učení a které vedou k přesvědčení o nevyhnutelném zániku vykořisťovatelské soustavy a vítězství socialismu, které umožňují pochopit reakční podstatu imperialismu a kořeny jeho současně agresivní. K tomuto vytváření předpokladů perspektiva ML přípravy vojáků z povolání, je jímž cílem je prohloubit znalosti leninismu, zabezpečit, aby každý si osvojil ML ve všech jeho organických součástech.

Do popředí propagandy, přes masové sdělovací prostředky, musí vystoupit seznámení s ML učením o válce a armádě.

Systém agitační práce musí udržovat vojáky v rozhořčení nad konkrétními činy imperialistických agresorů, musí být podřízen také takovým kritériím jakým je stálý vliv na upevňování vysoké bdělosti a neustálé připravenosti vojsk k rozdrčení nepřítelů. To vyžaduje nepřetržité mlčením ani jeden ze zločinných kroků jednotlivých oddílů soudobého imperialismu.

Československá televize i vojenský tisk již přesvědčili, kolik možností skýtá důsledná orientace v tomto směru, aktivnější účast očekáváme od vydavatelství Naše vojsko, ČAF, i od činnosti našich kulturně osvětových zařízení. Veškerá tato práce bude tím účinnější, čím aktivněji se bude uskutečňovat a využívat seriózní vědecké práce v tomto směru.

Zárukou spolehlivému kursu vojenské výstavby je všestranné upevňování marxisticko-leninského charakteru strany a její armádní stranické organizace. Pouze za tohoto předpokladu se i v procesu vojenské výstavby úspěšně čelí vnitřnímu tlaku maloburžoazních živelností, vnější-

mu tlaku imperialistických a s nimi spjatých sil.

Patří k mimořádně závažným úkolům ideologické fronty, ukázat ve vši plnosti přínos XIV. sjezdu KSC v budování strany leninského typu a mít aktivní úlohu v plnění sjezdové linie v tomto směru.

O které otázky přitom jde především? Nedělitelné řízení ozbrojených sil KSČ jejím ÚV patří k objektivní zákonitosti života a bojové činnosti armády. Tato zákonitost je podmíněna vedoucí úlohou strany, kterou plní v celé společnosti, složitosti mezinárodní situace, úrovni soudobého vojenství i charakterem úkolů, které vyplývají z potřeby zajištění obranyschopnosti země, rostoucím významem morálního faktoru a přípravy všeho obyvatelstva k odrazení agrese. Posláním ideologické práce je přesvědčit v čem se musí projevat stranické řízení ozbrojených sil, jehož základem je marxisticko-leninská ideologie, sjezdem stanovená politika a zkušenosti KSSS.

1. V tom, že všechny otázky obrany socialistické vlasti, vojenské výstavby, vojenské teorie i praxe se řeší v přísném souladu s ML ideologií a politikou strany, na základě směrnic a usnesení sjezdů, plně ÚV KSČ a jeho předsednictva.

2. ÚV KSČ v souladu s konkrétně historickou situací se bezprostředně zabývá vážnými otázkami života a činnosti armády, určuje hlavní směry a úkoly její výstavby, stará se o upevnění její bojové

moci, kázně a semknutosti. Rozestavuje vedoucí vojenské kádry a tvořivě rozvíjí principy výstavby a přípravy vojsk, soustavně prověřuje plnění linie strany ve vojscích.

3. V samotné armádě je vytvořen a působí účinný systém stranickopolitických orgánů, stranických a svazáckých organizací. ÚV se soustavně zabývá otázkami zdokonalení stranickopolitické práce. Pečuje o to, aby v prvních řadách nejlepších vojáků šli komunisté.

4. V době války strana svou politikou, vojenskoorganizátorskou činností zabezpečuje jednotu fronty a týlu, pevné řízení vojsk.

Při vysvětlování těchto otázek můžeme velmi obrazně ukázat, jak vedení KSČ se příkladně věnuje činnosti odpovídající projevům stranického řízení ozbrojených sil. Tím přispějeme k dalšímu upevňování semknutosti příslušníků ČSLA kolem KSČ a jejího ÚV KSČ zvoleného XČIV. sjezdem. Trvalosti tohoto vztahu je možné dosáhnout jen soustavným úsilím za překonání důsledků i současných vlivů pravicového oportunismu a revizionismu.

Nedávná léta nás znovu poučila jak socialistická společnost potřebuje k ochraně revolučních vymožeností proti vnějšímu a vnitřnímu nepříteli spolehlivé, připravené mocenské orgány. Žijeme na hranici imperialistického světa a nemůžeme ani na chvíli ztrácet ze zřetel, že musíme být připraveni spolu s našimi spojenci k obraně národní a státní nezávislosti i socialistického zřízení. Zabezpečujeme tento úkol v rámci společného úsilí států Varšavské smlouvy, opření o pevné, nerozborné přátelství se Sovětským svazem.

(Ze „Zpráv o činnosti strany a vývoji společnosti od XIII. sjezdu KSČ a další úkoly strany“)

Vojenskoekonomické aspekty XIV. sjezdu KSČ

Ekonomické zabezpečování obrany země je jedním z nejdůležitějších činitelů, který podmiňuje ve značné míře celkovou úroveň obranyschopnosti země. Přesto, anebo právě proto, nemůžeme jeho stav a vývoj odtrhovat od ostatních činitelů, jejichž souhrn tvoří obranyschopnost země. Souhrn, který tvoří jednota činitelů vojenskoekonomických s ostatními neméně důležitými činiteli politickými, morálně politickými, vojenskými atd. Zejména politický obsah, politické cíle jsou konec konců roz-

hodující pro charakter příprav země k obraně. Politické cíle obrany země ovlivňují její charakter a dávají větší, či menší prostor pro rozvoj nejen ekonomických, ale i vojenských a morálních sil národů a států. **Proto je také nezbytné chápat vojenskoekonomické aspekty XIV. sjezdu KSČ v nejširších souvislostech pohybu celého souhrnu činitelů rozhodujících o obranyschopnosti Československé socialistické republiky.**

Krise a stabilizace ekonomiky

XIV. sjezd strany především zhodnotil, nakolik strategie a taktika politické koncepce v minulosti, zejména pak od XIII. sjezdu strany, byla objektivní, jak se realizovala, kde byly klady a nedostatky. Sjezd uzavřel neobyčejně složitou a vážnou etapu krize ve vývoji strany a společnosti, ve které byly ohroženy samotné základy existence našeho socialistického státu. Historická úloha XIV. sjezdu KSČ v životě **naši strany a společnosti je mimo jiné právě v tom, že dovršil proces obnovy a konsolidace všech základních stránek obranyschopnosti a bezpečnosti Československé socialistické republiky.**

Dovršil proces obnovy a konsolidace ve všech základních sférách — v ekonomice, politice, morálně politickém stavu společnosti a branném systému jako celku.

Rozvrtný proces, rozpoutaný pravice a protisocialistickými silami, hluboce ovlivnil všechny oblasti veřejného a politického života — ekonomiku, ideologii i zahraniční politiku. Byla ohrožena jak vnitřní stabilita země, tak i její suverenita a obranyschopnost. Důsledky celkového krizového vývoje ve straně i celé společnosti

měly vážný negativní vliv na úroveň a vývoj vojenskoekonomického potenciálu Československé socialistické republiky. Byly narušeny základní principy fungování a samotné existence vojenskoekonomického potenciálu socialistického státu.

„Pravicově oportunistická praxe i výklad ekonomické reformy směřovaly ke zrušení všech centrálních řídicích hospodářských orgánů, k úplnému popření úlohy plánu, k oddělení ekonomického řízení od politického rozhodování a k postupné likvidaci všelidového vlastnictví. V podstatě šlo o to, aby socialistický stát, strana i odbory zcela byly vyřazeny z tvorby a provádění ekonomické politiky a aby se rozpoutala tržní živelnost se všemi svými i negativními důsledky pro společenské i hmotné postavení pracujících. Pod záminkou, že je třeba vyjít vstříc spotřebiteli, prosazovala pravice soukromé podnikání, aby maloburžoazní živl měl i vlastní ekonomickou základnu pro rozleptávání socialismu.¹⁾

¹⁾ „Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ“, str. 10

Byly narušeny i další základní principy vývoje vojenskoekonomického potenciálu. Obrovské požadavky na zabezpečení obranyschopnosti v podmínkách soudobého vojenství, světového rozložení sil vyžadují mohutný a stále rostoucí vojenskoekonomický potenciál. Rychlý a všestranný rozvoj ekonomiky musí směřovat k dosažení nejvyšší ekonomické úrovně země, k neustálému růstu vysoké společenské produktivity práce, hmotné a kulturní úrovně života pracujících. Jen tak je možné nejen udržet krok se silným a nebezpečným protivníkem, kterým jsou imperialistické státy, ale i využít obrovských předností socialismu a získat i ve vojenskoekonomickém potenciálu postupně časové předstihy. Avšak hluboká krize ve straně a společnosti měly za následek opačný vývoj.

Vážně polomily a zeslabil rozvoj národního hospodářství i všestranný rozvoj celé socialistické společnosti. Projevem tohoto katastrofálního stavu živelnosti, nerovnováhy a narůstající inflace byla i tak vážná skutečnost, že zejména v roce 1968 rostla spotřeba rychleji než výroba. Peněžní příjmy obyvatelstva se v letech 1968 a 1969 zvyšovaly dvojnásobně oproti roku 1966 a 2krát rychleji než národní důchod. Prudce se zvyšoval maloobchodní obrát, stále více se projevoval nedostatek zboží, rostly ceny zboží atd. Tento nebezpečný živelný vývoj citelně narušovalo rovněž cílevědomé a plánovitě řízené výstavby ozbrojených sil. Přidělené finanční prostředky byly znehodnocovány rychlým růstem inflace. Časté poruchy ve vývoji národního hospodářství, ve výrobní spotřebě, investiční výstavbě atd., narušovaly výstavbu ozbrojených sil, jejich přezbrojování novou technikou. Podlomení vlivu centrálních řídicích hospodářských orgánů a úlohy plánu pak vážně narušovaly celý systém příprav národního hospodářství k obraně země.

Důsledky destrukce krizového období se nevyhnuly ani destrukci jednoho z nejpodstatnějších principů samé podstaty vojenskoekonomického potenciálu — těsné hospodářské spolupráce ČSSR se socialistickými zeměmi, zásad proletářského internacionálního. Nejen v teorii, ale i v praxi byly narušeny internacionální závazky vyplývající z členství ve Varšavské smlouvě. Byly narušeny základy koalicičních vztahů, které byly jediným garantem suverenity a obranyschopnosti naší země jako socialistického státu. Základní zásady vojenské politiky strany a státu, smluvní vztahy se Sovětským svazem a příslušnost k Varšavské smlouvě pravicově oportunisticke síly v teorii i praxi bezostyšně napadaly.

Pravicové síly vytvářejí pomocí hromadných sdělovacích prostředků široce založenou masovou dezorientaci o tzv. nerovnoprávnosti a nevýhodnosti hospodářských vztahů se Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi. Vytvářejí iluze o nezištnosti a výhodnosti hospodářských vztahů a pomocí hlavních imperialistických zemí. Zatímco vedou jedrání s představiteli imperialistických zemí o rozšíření hospodářských vztahů a výprodeje socialistických vymožeností, všemožně omezují hospodářské vztahy se socialistickými zeměmi. Přesvědčivým důkazem snahy pravičáků je skutečnost, že na začátku roku 1968 jsme měli se socialistickými zeměmi aktivum platební bilance ve výši 1,2 mld. Kčs, avšak koncem r. 1969 přes přijatá opatření v polovině r. 1969 jsme měli koncem tohoto roku pasívum 3,5 mld. Kčs. Vývoj našeho národního hospodářství byl násilně a proti všem zájmům země odtrhován od vývoje ekonomiky Sovětského svazu a ostatních členských zemí Varšavské smlouvy a podřizován zájmům přeorientace na živelný vývoj hlavních imperialistických států.

Krizový vývoj společnosti tedy nejen vážně podlomil úroveň a samu podstatu vojenskoekonomického potenciálu naší země, ale vážně narušil i všechny ostatní činitele obranyschopnosti a samostatnosti ČSSR.

K zásadnímu zlomu ve vývoji neobyčejně nebezpečných tendencí v ekonomice a v celé společnosti dochází až po nástupu nového vedení strany v čele se s. Husákem.

Plénum ÚV KSČ přijalo v květnu 1969 realizační směrnici, jejíž úkoly byly zaměřeny na ideovou a organizační porážku pravice a plnou likvidaci antisocialistických sil, na obnovu a upevnění internacionálních svazků se Sovětským svazem a dalšími socialistickými zeměmi.

Postupně je destrukční vliv pravice omezován a jsou obnovovány třídní a internacionální přístupy k řešení všech základních problémů, a to i v ekonomice a otázkách obranyschopnosti. Cílevědomá a rozhodná politika nového vedení strany umožnila proti všem pesimistickým a nepřátelským názorům v neobyčejně krátké době zastavit katastrofální vývoj a stabilizovat ekonomiku. Byla zastavena živelnost a inflace, obnovena autorita centrálních řídicích hospodářských orgánů, úloha plánu atd. Rozhodný obrát nastal i ve vývoji výroby. Plánovaný růst průmyslové výroby v roce 1970 6,5 % byl překročen na 7,7 % a přitom byl v podstatě kryt růstem produktivity práce. Rovněž ve vnějších hospo-

dářských vztazích byla plně obnovena hospodářská spolupráce se Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi. Rychlý a úspěšný průběh stabilizace ekonomiky byl významným nejen ekonomick-

kým, ale i politickým úspěchem nového vedení strany. Proto také mohl XIV. sjezd KSČ konstatovat, že bylo dosaženo plně obnovení a konsolidace všech základních stránek obranyschopnosti naší země.

Perspektivy rozvoje ekonomiky

Druhým hlavním výsledkem XIV. sjezdu je to, že správně analyzoval současný stav a budoucí podmínky rozvoje strany, společnosti a státu. **Na tomto základě pak vytýčil reálný a progresivní program rozvoje naší společnosti ve všech hlavních strukturách — tzn. v ekonomice, rozvoji politického systému a v ideově kulturní sféře.** V tom dal neocenitelné podněty naší straně XXIV. sjezd KSSS, který ukázal leninsky přesnou analýzu daného stavu sovětské společnosti v jejích hlavních strukturách, mezinárodních souvislostech atd., při plném respektování požadavků vědeckotechnické revoluce. Proto i z vojenskoeconomických hledisek má mimořádný význam ta část závěrů XIV. sjezdu strany, která charakterizuje současnou novou etapu dalšího rozvoje naší společnosti ve všech hlavních oblastech. To vytvořilo předpoklady pro vytvoření reálného a můžeme říci také požadavků současné doby odpovídajícího rozvoje země, a to při plném docenění její bezpečnosti a obranyschopnosti.

Ekonomický rozvoj v letech 1971—1975 bude etapou, v níž se dále rozšíří materiální výrobní základna naší společnosti. Budou se v ní realizovat významné projekty, které umožní realizovat další kvalitativní i kvantitativní rozvoj výrobních sil, povedou k významnému růstu životní úrovně obyvatelstva, utuží soužití obou našich národů a národností a vytvoří další zdroje pro posílení obranyschopnosti naší země na internacionálním základě.

I když hlavním cílem programu hospodářské politiky KSČ v nadcházející etapě do roku 1975 je zajistit v souladu se socialistickým způsobem života vyšší uspokojování potřeb obyvatelstva a další upevnění životních jistot pracujících na základě trvalého rozvoje a zvyšování efektivnosti společenské výroby, není zapomináno na současně řešení otázek obrany státu. Obrana státu je nedílnou součástí rozvoje národního hospodářství ČSSR. Čím rychlejší rozvoj ekonomiky státu, tím mohutnější materiálně výrobní základna, tím silnější a mohutnější souhrnný ekonomický potenciál a tím také lepší zdroje a možnosti pro zabezpečení obrany státu nejen samotného, ale jako součásti celé koalice. Existuje přímá závislost rozvoje ekonomického potenciálu na zkvalitňování

obran. Obrana státu je řešena ve stejných etapách v závislosti na vývoji jednotlivých ekonomických možností jednotlivých zemí i socialistické soustavy jako celku.

V rámci koalice států účastníků Varšavské smlouvy hlavní tíhu v ekonomickém zabezpečení koalice nese Sovětský svaz. Jedině jeho ekonomika je schopna řešit rozhodující faktory přípravy obrany celého socialistického tábora, zejména realizaci výzkumu, vývoje i výroby hlavních druhů zbraňových systémů, raketového programu, vytváření strategických rezerv apod. Je internacionální povinností ostatních států účastníků koalice, aby se na společné přípravě obrany podílely úměrně svým ekonomickým možnostem na jedné straně a současně v úzké spolupráci vzájemně se snažily co nejrychleji a nejefektivněji rozvíjet vlastní ekonomický potenciál na straně druhé.

Ekonomická možnost našeho státu je tedy dána rozsahem ekonomického potenciálu a stupněm jeho využití. Výkonnost ekonomického potenciálu je možné vyjádřit objemem vytvořeného národního důchodu. Proto ve směrnicích 5. pětiletého plánu se stanoví, aby rozvoj ekonomiky v jednotlivých odvětvích národního hospodářství byl orientován tak, aby národní důchod za 5 let vzrostl přibližně o 28 % t. j. průměrně ročně zhruba o více jak 5 %. To znamená, že v rozsahu takového tempa růstu národního důchodu v těch letech je možné řešit všechny otázky obrany státu v souladu s jeho rozvojem. Přitom je nutné zvažovat kromě ekonomických otázek, také otázky vnitropolitické i zahraničně politické situace tak, aby hlavní cíl stanovený v programové linii strany v souvislosti s internacionálními závazky byl zabezpečen. To znamená, aby obrana státu byla řešena tak, aby růst životní úrovně i předpokládaná obranná opatření byla plně zabezpečena rozvojem národního hospodářství. Nic by nebylo platné, kdybychom věnovali všechny prostředky jenom rozvoji výroby osobních, společenských, kulturních a jiných potřeb, kdybychom tento rozvoj v prvé řadě nezabezpečili proti hrozbě napadení a zničení celého společenského systému potenciálním nepřítelem.

Které jsou základní směry rozvoje ekonomického zabezpečení obrany státu, stanovené XIV. sjezdem strany:

XIV. sjezd strany ve svých dokumentech věnuje pozornost těmto základním směrům rozvoje.

— výstavbě ozbrojených sil, zejména ČSLA, bezpečnosti, LM,

— přípravě čs. národního hospodářství k plnění úkolů obrany,

— zabezpečení obrany obyvatelstva včetně civilní obrany.

Základním nástrojem cílevědomého a plánovitého řízení výstavby ozbrojených sil, zejména ČSLA, je střednědobý pětiletý plán na léta 1971—1975. V tomto dokumentu jsou vyjádřeny základní úkoly a opatření vyplývající ze sjezdových dokumentů, které velení ČSLA bude v letech 1971—1975 postupně realizovat, síly a prostředky, které při realizaci bude možné i nutné použít. Cestou tohoto plánu jsou stanoveny a zabezpečovány nejučelnější a efektivní proporce výstavby druhů vojsk i služeb i proporce mezi jednotlivými oblastmi výstavby ozbrojených sil nebo ČSLA.

Výstavba ČSLA na léta 1971—1975 představuje soubor opatření a úkolů dohodnutých v rámci Spojených ozbrojených sil států účastníků Varšavské smlouvy a projednaných v nejvyšších stranických a státních orgánech.

Plán zabezpečuje hlavní programové zásady výstavby ČSLA jako rozhodující složky ozbrojených sil a jedné z nejdůležitějších složek branného systému ČSSR.

Plánem stanovená opatření sledují další zvýšení obranyschopnosti státu tak, aby v rámci daných podmínek, ekonomických možností státu a úkolů vyplývajících z přijatých závazků v rámci Varšavské smlouvy, byly optimálně splněny politické, hospodářské i vojenské cíle branné politiky ČSSR.

Návrh 5. PLP zabezpečuje, aby v rámci stanovených limitů byl splněn hlavní cíl, tj., aby ČSLA v organizační výstavbě, úrovni výzbroje, technického zabezpečení, operační bojové a politické přípravě byla v souladu s úkoly, které jsou pro léta 1971—1975 stanoveny, aby se cíti splnila své internacionální závazky, vyplývající z účasti ve Varšavské smlouvě.

V rámci stanovených limitů vydělených z národního důchodu k zabezpečení ČSLA musí být především cílem

— využívat účelně a hospodárně přidělené materiální a finanční prostředky i lidské zdroje k systematickému proporcionálnímu důslednému zvyšování bojových kvalit ČSLA, to znamená postupně

doplňování ozbrojených sil, vyzbrojování novou technikou, vysoce vzdělanými lidmi apod.

— při řešení úkolů výstavby ozbrojených sil v maximální míře využívat zkušeností všech spojeneckých armád, zejména však zkušeností našich sovětských přátel, zejména Střední skupiny vojsk Sovětské armády umístěných na našem území;

— věnovat velkou pozornost výzkumu, vývoji, výrobě zbraní bojové techniky tak, aby se uskutečňovaly v úzké součinnosti se všemi armádami a státy Varšavské smlouvy, zejména SSSR;

— dbát na to, aby všechna plánovaná opatření se řešila ve všech známých souvislostech, aby byly vytvořeny takové předpoklady, že nebude docházet k narušení výstavby ozbrojených sil, zpoždování výstavby apod.

V následujících letech bude věnována také pozornost otázkám životní úrovně, zejména péči o vojáky, a to jak o vojáky z povolání, tak vojáky základní služby. Proto např. v plánu investiční výstavby je na první místo postavena bytová výstavba. V rámci pětiletky budou orgány ministerstva národní obrany vytvářet takové podmínky, aby v průběhu pětiletky mohlo být postaveno kromě bytů ze státní výstavby ještě vlastními silami a prostředky vojsk dalších 3000 bytových jednotek pro vojáky z povolání navíc. Dále se v investiční výstavbě bude věnovat velká pozornost učebně výcvikové základně a její modernizaci.

Nemůžeme si ovšem představovat, že všechny potíže, těžkosti a rozpory se nám podaří vyřešit v průběhu této pětiletky. Je třeba však vytvořit takové podmínky při zabezpečování všech otázek utajení, aby každý příslušník armády znal nejen své místo a úkoly, ale také znal v obecných rysech základní koncepci, rozvoj otázek vojenskoeconomického zabezpečení státu, zejména výstavbu ČSLA.

Jak jsme již uvedli, směrnice 5. PLP určuje směry a úkoly rozvoje jednotlivých odvětví čs. národního hospodářství i rozvoj národního hospodářství jako celku. Úkoly a cíle stanovené pro národní hospodářství nám zaručují, že národní hospodářství bude schopno stále lépe a kvalitněji jak v míru, tak v případě války plnit úkoly obrany státu.

V souvislosti s rozvojem v jednotlivých odvětvích i národního hospodářství jako celku jsou řešeny také konkrétní otázky příprav národního hospodářství, zejména pak těch, které rozhodujícím způsobem by mohly ovlivnit počáteční období války a průběh války (např. odvětví průmyslu, do-

pravy, spojů apod.) Proto již v míru jsou zabezpečovány a vytvářeny takové podmínky, aby v poměrně krátké době mohlo dojít k zásadním, strukturálním změnám ve výrobě, dopravě i spotřebě. Opatření, která jsou přijímána, vycházejí z úkolů, které vyplývají ze společenství států účastníků Varšavské smlouvy, z geografického položení naší republiky i možností našeho národního hospodářství.

Na základě sjezdového jednání přijalo k zabezpečení obrany obyvatelstva příslušná opatření předsednictvo ÚV KSČ, které na svém zasedání v r. 1971 projednalo a schválilo jednotný systém branné výchovy obyvatelstva ČSSR. Byla stanovena kon-

cepce celého systému, cíle i obsah branné výchovy. Hlavním cílem branné výchovy je, aby každý občan naší republiky cítil vysokou odpovědnost za osud vlasti, aby byl neustále připraven postavit se na její obranu, obětavě bojoval za její svobodu a nezávislost, za vítězství komunismu.

Proto bude nutné věnovat velkou pozornost branné výchově již od nejnižších škol až po vysoké školy, zabezpečit řádnou přípravu branců, přípravu záloh, přípravu obyvatelstva k civilní obraně.

Kdo jiný než voják z povstání a voják základní služby je dobře připraven vést přípravu svých spoluobčanů k plnění základního cíle branné výchovy.

Integrace ekonomiky socialistických zemí

Významnou podmínkou dalšího rozvoje našeho národního hospodářství je prohlubování a zdokonalování procesu mezinárodní ekonomické integrace. „Soudobý vědeckotechnický rozvoj závisí na vytvoření odpovídajících podmínek, zejména na velikosti kapacit, rozsahu výroby, síle sortimentu a možnostech odbytu. Žádná malá a dnes už ani středně velká země nemůže si tyto podmínky vytvořit sama, jediná cesta pro nás, jak překlenout omezenost našeho vnitřního trhu i vnitřních zdrojů při řešení nových úkolů, je rozvoj mezinárodní socialistické dělby práce. Má proto **nenahraditelnou úlohu při přechodu k intenzivnímu rozvoji.**“²⁾

Životní význam rozvoje hospodářských vztahů se Sovětským svazem a ostatními socialistickými zeměmi se plně odráží v úkolech pátého pětiletého plánu. Zvýšili se národní důchod o 28 %, pak obrát zahraničního obchodu se zvýší o 38 % a se Sovětským svazem dokonce o 45 %. Všechny hlavní úkoly jsou nerozlučně spjaty s možnostmi, které nám nabízí ekonomika Sovětského svazu a ostatních socialistických zemí. Sovětský svaz nám zabezpečí dlouhodobé dodávky významných surovin, téměř 90 % přírůstků prvotních energetických zdrojů, umožní nám řešit takové důležité investiční záměry jako je rozvoj jaderné energetiky, rozvoj výroby výpočetní techniky, rozvoj chemického průmyslu atd.

Proto má pro nás neobyčejný význam přijetí usnesení XXIII. a XXIV. zasedání RVHP o dalším rozvoji ekonomické spolupráce a o jejím přebudování a přechodu k vyšším formám socialistické ekonomické integrace. V současné době je tedy nutné vytvářet postupně takovou soustavu koope-

race jednotlivých národních hospodářství v rámci RVHP, aby se vědomě a komplexně využívání ekonomických zákonů odrazilo i v jejich mezinárodním působení při obsahovém utváření výrobní kooperace, aby bylo mnohostrannou spoluprací při prognóze, plánování a kooperaci i v zahraničních obchodních a valutových stycích. Vytváření takové soustavy spolupráce se nemůže uskutečňovat automaticky, živelně, ale předkládá vědomou řídicí činnost.

Řada opatření pro přechod od ekonomické spolupráce k socialistické ekonomické integraci se projevuje již v hospodářských plánech zemí RVHP na léta 1971 až 1975. Jde však o dlouhodobý proces, který bude naplňován i v dalších letech s cílem, aby růst obrátu zahraničního obchodu byl přímo spojován se značným prohloubením vědecké a výrobní kooperace.

Proto zmíněná zasedání RVHP stanovila úkoly pro

- rozvoj spolupráce v oblasti vědecké prognostiky,
- vypracování mezinárodních bilancí surovin a paliv,
- dotváření mezinárodních energetické soustavy, dopravy a sdělovací techniky,
- plánovitý rozvoj spolupráce ve výzkumu, aby se vytvořily komplexní, navzájem sladěné soustavy strojů na nejvyšší technické úrovni,
- aktivní využívání valutových finančních a úvěrových vztahů v procesu koordinace plánů a kooperace.

Vznikají nové orgány RVHP i nové mezinárodní instituce, jako je např. Mezinárodní investiční banka, Mezinárodní vědeckotechnické středisko informací a budou jistě vznikat další.

²⁾ G. Husák „Zpráva o činnosti strany a vývoji společnosti od XIII. sjezdu KSČ a další úkoly strany“.

Rozvoj mezinárodní socialistické integrace ekonomiky bude mít významný vliv na další růst síly a upevňování obranyschopnosti všech socialistických zemí. A to nejen tím, že umožní urychlit ekonomický růst jednotlivých zemí, ale i skutečností, že je v přímém vztahu k nezbytným potřebám vojenské integrace socialistických zemí. Soudobé vojenství je vyloženě koaliční. Odtud vyplývají základní principy, ale konec konců i možnosti vojenské moci celého socialistického tábora. Z charakteru a rysů soudobé války vyplývá nejen objektivní nutnost koaličního vedení soudobé války, ale i objektivní nutnost koaličnosti při jejím ekonomickém zabezpečování. Jednotnému strategickému plánu obrany koalice a integrovaným vojenským silám koalice musí odpovídat i jednotný plán ekonomického zabezpečování obrany. Tím se stává ekonomické zabezpečování soudobé války oproti první a druhé světové válce nejen mnohem složitější (státní a nadstátní orgány pro přípravu a provádění), ale i mnohem významnější pro průběh a výsledek soudobé války. Koaličnost jako nová zákonitost ekonomického zabezpečování soudobé války se promítá v dělbě při ekonomickém zabezpečování války mezi jednotlivými zeměmi uvnitř koalic, která je závislá na stranickém postavení jednotlivých zemí koalice, úrovni výrobních sil, dále úrovni výrobních vztahů, teritoriálním rozdělením výrobních sil apod.

Avšak objektivní nutnost koaličnosti ekonomického zabezpečování soudobé války je podmíněna nejen rozdílnými možnostmi ve vývoji a výrobě nejdůležitějších zbraní. Podstatně se změnila možnost působení na ekonomiku a schopnost jednotlivých zemí k obnově zničených výrobních kapacit. Značně je omezena možnost manévru rozmístěním ekonomických zdrojů (lidskými zdroji, kapacitami, zásobami), protože území většiny jednotlivých zemí samo o sobě je vzhledem k dosahu a ničivým účinkům zbraní příliš malé. Se značnou velikostí válčíšť, která zahrnují ne jednotlivé země, ale části nebo celé kontinenty, musí být rovněž ochrana a obrana zápolí, má-li být trochu účinná, uskuťňována v rámci celé koalice. Možnosti řešit tyto obtížné problémy jsou v podstatě rozdílné pro imperialistické státy a pro země socialistické světové soustavy. Dosaďadní výsledky socialistických států v koordinaci, standardizaci a unifikaci výzbroje armád a dosažený stupeň v jednotnosti řízení ekonomického zabezpečování války jsou přesvědčivým důkazem o značných přednostech světové soustavy socialistického hospodářství před hospodářskou soustavou imperialismu.

Koaličnost ekonomického zabezpečování soudobé války se však nemůže omezovat jen na „pomoc“ ve zbraních, potravinách, surovinách atd., i kdyby byla tato „pomoc“ sebevětší. Soudobá válka vyžaduje, aby se s ekonomickými zdroji zacházelo skutečně jako se zdroji koalice. Mimo tyto nejrůznější formy „pomoci“ to znamená společnou politiku při vytváření a rozmístování zásob, při ochraně teritoria, při obraně teritoria, při obnově, společné plány hospodářské mobilizace — prostě spojené, jednotné ekonomické zabezpečování obrany koalic jako celku.

Plánovitý rychlý rozvoj mezinárodní integrace ekonomiky socialistických zemí bude mít významný vliv na další růst nejen ekonomické, ale i vojenské síly celého socialistického tábora.

XXIV. sjezd KSSS, XIV. sjezd naší strany i sjezdy ostatních bratrských stran ukázaly, že obranyschopnost socialistických zemí je zabezpečena jako nikdy v minulosti. Imperialismus, který zákonitě plodí války se však nevyhýbá seberiskantnějším dobrodružstvím. V mírovém ekonomickém soutěžení dvou společenských soustav se pro lidské masy na celém světě ukazuje zcela jasně, že imperialismus historicky přežil.

Úkoly XIV. sjezdu k všestrannému rozvoji národního hospodářství a celé společnosti jsou i hlavní cestou ke zvyšování vojenské moci naší země. Jde o to, aby příslušníci ČSLA hluboce pochopili strategii i taktiku politiky strany pro příští období. Aby úrovní práce, svou iniciativou odpověděli na péči strany o obranyschopnost země, o to, že naše armáda je zabezpečována na úrovni požadavků soudobého vojenství.

To předpokládá mimo jiné zajistit nejlepší, nejefektivnější využití prostředků a možností, které má armáda k dispozici. Cestou k tomu je dokonalé zvládnutí vojenské techniky, všestranný rozvoj soutěžení a iniciativy, dosažení vysoké bojové pohotovosti, upevňování uvědomělé vojenské kázně a organizovanosti. Základní kategorický požadavek XIV. sjezdu na účelné a co nejšetnější hospodaření s materiálními a peněžními prostředky i pracovními silami v celé společnosti není možné v podmínkách ČSLA splnit jinak než tím, že současně dojde ke změně v myšlení lidí, že velitelé, náčelníci, štáby za podpory stranickopolitických orgánů a ZO KSČ zvýší náročnost při řízení výstavby ČSLA, zejména náročnost při výcviku vojsk.

Úkoly příslušníků letectva a vojsk PVOS po XIV. sjezdu KSČ

Letošní výcvikový rok je rokem mimořádně závažných, vpravdě historických politických událostí v životě naší socialistické společnosti, které rozhodujícím způsobem ovlivňují i činnost armády. Do jednání XIV. sjezdu KSČ to byly závěry prosincového pléna ÚV KSČ z r. 1970, hlavně pak „Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po XIII. sjezdu KSČ“. V dubnu tohoto roku proběhlo historické jednání XXIV. sjezdu KSSS jehož význam pro naši práci zhodnotil a potvrdil XIV. sjezd KSČ. Jeho závěry i přijaté usnesení a rezoluce vysoce ocenily výsledky politické a hospodářské konsolidace i to, že současná situace a rozvoj přátelských vztahů se Sovětským svazem a ostatními socialistickými státy umožnily naší straně v souladu s jejími revolučními a internacionálními tradicemi opět zaujmout své místo v mezinárodním komunistickém hnutí.

Tyto významné události důstojně zapadly do slavného výročí 50 let života a bojů KSČ. XXIV. sjezd KSSS i XIV. sjezd KSČ při vypracování linie výstavby rozvinuté socialistické společnosti vypracovaly také ucelený program dalšího zvyšování obranyschopnosti našich zemí. Ve vystoupení představitelů naší strany na sjezdu byla jasně stanovena úloha ozbrojených sil při obraně socialismu. Byla oceněna skutečnost, že se naše ozbrojené síly upevnily, zlepšila se politická práce i bojová připravenost. Kriticky však bylo řečeno i to, na co je třeba v armádě zaměřit pozornost, co zlepšit a zdokonalit.

Všechny závěry a úkoly přijaté XIV. sjezdem jsou pro nás, příslušníky letectva a vojsk PVOS mimořádně závažné, protože na nás spočívá vysoká odpovědnost při obraně ČSSR a ochraně vzdušného prostoru na západní výspě socialistického tábora. Jsme v přímém dotyku s imperialistickým táborem, s protivníkem, který se nevzdává svých snah o zvrácení socialistického vývoje v naší zemi, jak ukázaly zkušenosti z nedávno uplynulé doby.

Soudruh Brežněv upozorňoval na nebezpečí imperialismu slovy: „Síly agrese a militarismu byly sice zatlačeny, ne však zneškodněny.“ Bereme si z těchto slov poučení a jako jeden z rozhodujících požadavků vyzdvihujeme požadavek vysoké třídní bdělosti a snažíme se o jeho praktické každodenní naplňování v bojové pohotovosti našich dvou druhů ozbrojených sil. V atmosféře historických jednání sjezdů KSSS a KSČ, neutuchajících třídních konfliktů

i otevřených ozbrojených střetnutí imperialismu a pokrokových sil ve světě, musíme náročně posoudit vlastní podíl letectva a vojsk PVOS na plnění úkolů, které stojí před ČSLA jako součástí ozbrojených sil států Varšavské smlouvy i postupné cíle k jejich kvalitnímu splnění, které nám ukládá rozkaz ministra národní obrany na výcvikový rok 1971.

Ideově výchovnou práci je třeba postavit na místo, které jí patří

Rezoluce XIV. sjezdu KSČ nám ukládá, že trvalým úkolem celé společnosti, ozbrojených sil, státních a společenských orgánů i institucí je zajištění spolehlivé obrany země a socialistických vymožeností našeho lidu. Toho lze dosáhnout jen v rámci jednotného úsilí zemí Varšavské smlouvy, v plném souladu se zájmy všech jejich členských států, nerozbornému přátelství a spojenectví se Sovětským svazem.

Proto jedním z důležitých úkolů při zvyšování bojové síly a bojeschopnosti československého vojenského letectva a vojsk PVOS je další rozvíjení stranicko-politické práce a politickovýchovné a ideologické činnosti. Zvláště upevňování vědomí socialistického vlastenectví a proletářského internacionalismu našich příslušníků.

Komunisté a ostatní příslušníci letectva a PVOS se ztotožňují a aktivně podporují politiku ÚV KSČ, vyjadřují souhlas a odhodlání postupně realizovat linii a úkoly XIV. sjezdu. Autorita a akceschopnost stranických organizací je po očistě v plném rozsahu obnovena. Promítá se do celého života štábů a jednotek, v růstu političnosti práce velitelů a náčelníků a ve vzestupu politické aktivity všech příslušníků letectva. Tyto pozitivní skutečnosti jsou výsledkem jednotného úsilí a postupu orgánů velení, politického aparátu i stranického aktivu.

Přes soustavné ideové působení zůstávají však u části vojáků základní služby některé nejasnosti a nepochopení problémů politické krize let 1968—1969. Jde zejména o otázky internacionální pomoci spojeneckých vojsk, netřídní pohled na politiku světového imperialismu, projevy obdivu k západní technice a celkovému pojetí života lidí v kapitalistických státech. Část vojáků trpí iluzemi a nedoceňuje nutnost budování a přípravy soudobé, silné, vysoce technicky vybavené armády a ve spojitosti s tím také nutnosti výkonu základní služby.

Tyto skutečnosti musíme plně docenit a hledat cesty k nápravě. Přes výrazné zlepšení masově politické práce zvláště v jednotkách není ještě na patřičné úrovni. Proto před všemi veliteli, stranickopolitickým aparátem, stranickými a mládežnickými organizacemi v letectvu a PVOS jako stěžejní úkol stojí vypracování pravidelných rozborů ideologické situace, aby bylo možné včas a účinně reagovat na tyto ohlasy a rozvíjet konkrétní ofenzivní masově politickou práci. Je třeba ji organizovat a nenechat jen na iniciativě jednotlivců. Musíme dosáhnout toho, aby každý voják z povolání ji organizoval a zabezpečil.

Je třeba dále zvyšovat úroveň organizátorské a řídicí práce

Máme za sebou první období výcvikového roku, jež je charakterizováno nebyvalou aktivitou většiny příslušníků letectva a vojsk PVOS. Zde proběhla řada nácíků a prověrek bojové pohotovosti, leteckotaktických cvičení, kontrol a prohlídek, jejichž rozsah nemá v minulosti obdoby. Nesmírně cennou byla pomoc a osobní účast generálů a důstojníků bratrské Sovětské armády

a představitelů štábu Spojeného velení států Varšavské smlouvy na těchto akcích, při řešení otázek výcviku a technického zabezpečení. Jejich účast a pomoc byla praktickým potvrzením bratrských internacionálních svazků našich armád i našich národů.

Výrazným rysem tohoto období bylo vynaložené úsilí, obětavost a iniciativa většiny našich příslušníků za splnění úkolů, jako cenný produkt důsledné konsolidace a ideově politické práce. To se projevilo zejména v nedávno ukončeném cvičení TATRY — 71, kde činnost příslušníků letectva a vojsk PVOS soudruh ministr národní obrany hodnotil kladně a řadu účastníků cvičení odměnil věcnými dary s věnováním a důstojníci Vrána, Matyáš, Berka a Pelčák byli za výtečné splnění bojových úkolů mimořádně povýšeni.

Toto vysoké ocenění práce musí však všechny naše příslušníky zavazovat k ještě důslednějšímu a kvalitnějšímu plnění úkolů výcvikového roku.

Kontroly a prověrky potvrdily vzestupnou tendenci, prokázaly realnost úkolů, ale ukázaly i na některé rezervy. V naší činnosti bude nutné podstatně zlepšit úroveň organizátorské a řídicí práce štábů, velitelů i stranickopolitických orgánů. Této oblasti budeme při realizaci závěrů XIV. sjezdu KSČ v podmínkách letectva a vojsk PVOS věnovat zvýšenou pozornost. Samotné chápání politiky strany, snaha aktivně se podílet na její realizaci by nebyly nic platné, kdybychom nedokázali práci našich podřízených dobře připravit a organizovat.

Zkvalitnění metod práce jednotlivců i celých kolektivů je jedna z možností, jak při neúplném naplnění našich štábů, s mnoha novými méně zkušenými, ale pro práci zapálenými soudruhy můžeme splnit náročné úkoly postavené před letectvo a vojska PVOS.

Štáby všech stupňů musí usměrňovat rozvoj iniciativy a aktivity tak, aby byl výrazně znatelný přechod od průměrných dosahovaných výsledků k dobrým a výtečným. Musí být v čele výchovného a výcvikového procesu a plně využívat rozvoje iniciativy a aktivity. Musí věnovat zvýšené úsilí zobecňování dobrých zkušeností z výchovy, výcviku i jednotlivých druhů příprav a pomáhat jejich praktickému zavádění do všech útvarů a jednotek.

V předsjezdovém období se významnou měrou v našich jednotkách a útvarch rozšířilo závazkové hnutí a socialistické soutěžení. Podchycení a docenění této iniciativy lidí je jedním z důležitých úkolů v řídicí činnosti velitelů a politických pracovníků. Většina z nich chápe, že toto hnutí je významným prostředkem mobilizace lidí a pomocníkem při plnění náročných úkolů bojové a politické přípravy. Přesto však bude nutné v další činnosti věnovat péči prohlubování a zkvalitnění socialistického soutěžení a jeho usměrnění na úkoly bojové a politické přípravy letectva a vojsk PVOS.

Úkoly bojové a politické přípravy jsou kvalitativně plněny, ale přesto jsou ještě nedostatky. Zkvalitnit jejich plnění můžeme jen zlepšením řídicí a organizátorské práce štábů všech stupňů. Zvážte bude třeba zlepšit metodickou práci. Také účinnost kontrol, i přes jejich značnou četnost, je málo efektivní. Je nutné přejít od pouhého zjišťování nedostatků k praktické pomoci na místě. Tyto skutečnosti plně docenujeme a hledáme cesty k jejich nápravě.

Další formování lidí je jeden z hlavních úkolů

Na XIV. sjezdu KSČ byla ve zprávě ÚV KSČ hodnocena armáda mezi jiným takto: „Po uskutečněné očistě a jiných opatřeních je dnes naše armáda morálně i politicky na takovém stupni připravenosti, že spolu se spojeneckými armádami může v případě nebezpečí splnit úkoly, které od ní náš lid očekává“.

Příslušníci letectva a vojsk si velmi váží vysokého ohodnocení, kterého se armádě na XIV. sjezdu strany dostalo a považují jej za ocenění společné práce a velkého úsilí velitelů, politických pracovníků, stranických i společenských organizací.

Současně si však uvědomujeme odpovědnost, kterou všichni máme, za další zvyšování a zdokonalování bojové připravenosti našich útvarů a jednotek, tudíž i za odstraňování všech nedostatků. Těžiště naší práce bude i nadále soustředěno na upevňování vedoucí úlohy strany, rozvíjení třídní a internacionální výchovy, objasňování úlohy SSSR v třídně rozděleném světě, odhalování agresivních cílů imperialismu a na hlubší chápání a realizaci základních úkolů vojenské politiky strany.

Budeme intenzivně a cílevědomě překonávat pozůstatky pravicově oportunistických a revizionistických názorů ve vědomí lidí, zejména na otázky internacionální pomoci spojeneckých vojsk, na projevy obdivu a iluze o životě v kapitalistických zemích a na mnohé slabiny v chápání a projevech nezájmu věkově mladších příslušníků o službu v armádě.

K intenzivnímu působení na vědomí lidí a formování jejich politického myšlení budeme plně využívat zkušeností získaných z kampaní k 50. výročí založení KSČ, XXIV. sjezdu KSSS a XIV. sjezdu KSČ, jejichž odrazem byl široký rozvoj politické a pracovní aktivity, iniciativy a odpovědnosti a vysoký morálně politický stav vojsk. Neobyčejně cenným praktickým výsledkem tohoto úsilí je velké množství individuálních a kolektivních závazků uzavřených na počest 50. výročí vzniku naší strany a jejího XIV. sjezdu. Jejich plnění probíhá velmi úspěšně. Kromě vysokých politických hodnot a výchovného účinku přináší toto hnutí také cenné hodnoty materiální.

Politický aparát a stranické organizace budeme orientovat na aktivní řešení i problémů vojenskoodborné oblasti, kázně a organizovanosti života štábů a jednotek, k účinnému ovlivňování plnění úkolů leteckého výcviku, na výtečně zvládnutí bojové techniky a na úspěšnou prevenci proti mimořádným i leteckým událostem. Již dnes oceňujeme výrazně pozitivní tendenci v upevňování kázně vojáků základní služby a podstatný pokles počtu kázeňských přestupků a případů nedodržování základních řádů. V této oblasti sehrávají svoji kladnou úlohu i organizace Socialistického svazu mládeže.

Zvýšenou pozornost budeme věnovat kádrové práci a výběru lidí

Při realizaci úkolů XIV. sjezdu KSČ a řešení všech problémů, kterými se budeme zabývat, je značnou podporou pro naši činnost nebývalá a nepřetržitá pozornost a péče, kterou vedení naší strany armádě věnuje. Jsou přijímána rozhodná opatření na urychlené doplnění počtů a na třídně politické zkvalitnění velitelského sboru. Dělnické a zemědělské mládeži byly otevřeny brány učilišť letectva a vojsk PVOS, kde jim bude poskytnuto vzdělání potřebné pro výkon základních velitelských a technických funkcí. Politiku strany mohou uskutečňovat jen kádry, které hluboce chápou její linii, v jejichž činnosti se promítá komunistická ideovost a principiálnost, těsné spojení s lidem, odborné znalosti a schopnost účelně řídit a věcně pracovat. Proto je bezpodmínečně nutné na všech stupních velení zvýšit odpovědnost vedoucích pracovníků, stranickopolitických orgánů i stranických a mládežnických organizací za nábor a v učilištích za přípravu nových příslušníků velitelského sboru letectva a vojsk PVOS z řad politicky vyspělých, třídně uvědomělých a v praktické činnosti prověřených lidí.

I když probíhají tato nová a rozhodná opatření neznámá to pro nás, že budeme čekat, až se jejich účinnost projeví. Nároky na úkoly a jejich kvalitu neustále rostou a i nadále porostou, zejména v nastávajícím období. Každý náš svazek, útvar i jednotka má proto za povinnost, aby v potřebné míře a době, nejdříve mobilizoval sám sebe, své vlastní řady. Vzhledem k nově se tvořící situaci a náročným úkolům, před kterými letectvo a vojska PVOS stojí, nemůžeme připustit, aby tato mobilizace vlastních řad trvala příliš dlouho. V současných podmínkách velmi záleží na práci každého velitele i náčelníků všech stupňů, na jejich operativnosti a akceschopnosti i na postoji každého komunisty, aby slovy i činy dokázali přesvědčit a strhnout masy všech svých příslušníků k aktivní podpoře linie a úkolů, které sama strana vytyčila a kterým nelze v zájmu dalšího progresivního rozvoje společnosti a upevňování bojeschopnosti armády uhýbat.

Další prohlubování a upevňování vedoucí úlohy strany v armádě, stejně jako ve všech ostatních důležitých oblastech společenského života a činnosti je rozhodující pro to, zda závěry, které přijal XIV. sjezd strany budou skutečně realizovány. V současné době jsme v počátečním stadiu realizace závěrů XIV. sjezdu KSČ. Největší a hlavní práce jejich aplikace a uvedení v každodenní praktický život útvarů a jednotek letectva a vojsk PVOS nás teprve čeká. Avšak první ohlasy a přístup k realizaci úkolů XIV. sjezdu nám ukazují, že jeho závěry jsou přijímány naprostou většinou příslušníků letectva a vojsk PVOS za vlastní a vytváří tak podmínky pro jejich úspěšné splnění.

Týlové zabezpečení ČSLA

v páté pětiletce

Stejně jako v celé naší socialistické společnosti, také v naší armádě, po zkušenostech z minulých let, vzrůstá význam perspektivního plánování. To si plně uvědomujeme i v oblasti týlového zabezpečení, kde správné perspektivní plánování je spojeno s efektivním rozhodováním o značných materiálních hodnotách a hlavně s jejich hospodárným využíváním. Tím více je nezbytné, aby každá prognóza v oblasti týlového zabezpečení byla reálná a tak jak nás učí Lenin, byla vždy opřena o analýzu výsledků.

Týlové zabezpečení naší lidové armády se zásadně liší od koncepce materiálního zabezpečení předmnichovské armády. V důsledku zásadních změn v charakteru vedení boje a operací, ke kterým došlo po druhé světové válce a zejména pak v důsledku rozvoje a zavádění zbraní hromadného ničení, došlo nejen k zásadním organizačním změnám, ale také obsah týlového zabezpečení je značně komplexnější. Rozhodující vliv na celkový charakter týlového zabezpečení naší armády po druhé světové válce měla změna společenského systému v Československu. Vedoucí silou společnosti se stala Komunistická strana Československa, která zásadním způsobem ovlivňuje nejen výstavbu celé armády, ale bedlivou pozornost věnuje i všem otázkám jejího materiálního zabezpečení. Pod vedením KSČ byly v plné míře a se značnými úspěchy uplatněny zkušenosti Sovětských ozbrojených sil a prosazována linie plného respektování internacionálních zájmů i v oblasti týlového zabezpečení.

Když jsme v minulých dnech v souvislosti s 50. výročím založení KSČ hodnotili výsledky dlouhodobého boje strany za socialistický charakter naší armády, mohli jsme s hrdostí konstatovat, že také v oblasti týlového zabezpečení, zejména pak v péči o vojáka, byly dosaženy značné úspěchy, které zcela vyvracejí jakékoliv snahy po znevažování dosavadní práce komunistů v armádě.

Týlové zabezpečení, týlové služby a zařízení se ve srovnání s předmnichovskou armádou staly rovnocennými prvky výstavby a činnosti armády ve všech oblastech. Značný rozvoj zaznamenaly jednotlivé služby a byly vytvořeny služby nové. Tak například se zvýšily kapacity a hlavně rozsah proviantní služby, výstrojní služby a ubytovací služby. Kromě toho, že bylo znásobeno a zmodernizováno technické vybavení zmíněných služeb, v oblasti stravování vojsk jsme přešli na systém, který je zcela opřen o nejnovější poznatky vědy v oblasti

racionální výživy. Kapacity byly zvýšeny o nezanedbatelnou produkci pomocných zemědělských hospodářství. Výstrojní služba pak kromě tradiční péče o vyzbrojení vojsk, organizuje a zabezpečuje komplex služeb, které si dříve vojáci museli vykonávat sami nebo hradit ze svých prostředků nebo z prostředků svých rodin. Jde zejména o prostředky a opatření poskytující podmínky pro vysokou hygienu vojáků a péči o oděv, obuv a strůj. Ubytovací služba, kromě zdravého a kulturního ubytování vojsk, zabezpečuje komplex investičních akcí, péči o výcvikovou základnu atp.

Zcela nový charakter má současně veterinární služba.

Nebývalý rozvoj zdravotnické služby ve srovnání s první republikou je zejména ve zvýšení počtu lékařů u útvarů, ale také v celkovém rozšíření a zvědečtění lékařské péče o tomu odpovídajícímu budování léčebných i rekreačních zařízení.

Technizace a hlavně motorizace armády si vyžádaly nové řešení celého komplexu vojenské dopravy a vytvoření tomu odpovídající struktury. V této souvislosti byla také vytvořena služba zásobování pohonnými hmotami a mazivy, která za posledních 20 let zvýšila své kapacity a výkony více jak 10X.

Rozvoj služeb znamenal nejen značné zvýšení bojeschopnosti naší armády, ale měl přímý odraz ve zvýšení péče o vojáka a v růstu jeho životní úrovně. Může to dokumentovat i velmi stručný přehled výsledků. Tak například na stravování vojáků je ve srovnání s první republikou věnováno 7X více prostředků, při čemž se zvýšila biologická a vitamínová hodnota stravy, její pestrost a důraz je kladen na zásobování teplou stravou i ve složitých podmínkách. Na vyzbrojování vojáků byly prostředky zvýšeny dokonce 9X. Nejen, že byla naše armáda vkusně a účelově oblečena, ale služby vojákům v oblasti hygieny, péče o výstroj a ubytování v poli jsou oproti předmnichovské armádě nesrovnatelně vyšší. Zdraví vojáka je soustavně sledováno. Přímou útvárů je zabezpečeno pravidelné rentgenologické vyšetření, ošetřování chrupu a často i běžné léčení. I ubytování vojáků, přes dočasné obtíže, je na vysoké úrovni a poskytuje podmínky pro zdraví a společenský život.

Na základě dosažených výsledků zamýšlíme se i nad dalším rozvojem týlového zabezpečení naší armády. V souladu s programem Komunistické strany Československa a hlavním cílem, vytyčeným ve Směrnici XIV. sjezdu k 5. pětiletému plánu, budeme kromě zabezpečování vysoké bojové pohotovosti naší armády — která bude vždy hlavním kritériem práce týlu ČSLA, jeho útvarů a zařízení — v závislosti na rozvoji celé naší společnosti zabezpečovat stále lepší uspokojování potřeb vojáků a dále upevňovat životní jistoty na základě trvalého rozvoje a zvyšování efektivnosti týlového zabezpečení. Rovněž v oblasti týlu považujeme za klíč ke zvýšení efektivnosti především intenzifikaci všech činitelů, které zde působí a zkvalitnění úrovně řízení.

Vycházíme-li z těchto hledisek, budeme muset přistoupit k dalšímu zdokonalení organizace armádního a frontového týlu. To bude znamenat jednak další rozvoj jednotlivých služeb po stránce organizační, kádrové i technické, ale také další propracování celého systému velení a řízení, v souladu se splněním některých konkrétních koaličních úkolů. Budeme zdokonalovat organizaci v souladu s potřebami Varšavské smlouvy i potřebami a možnostmi ČSLA. Nebude možno přehlédnout některé změny, ke kterým např. dojde v resortu ministerstva dopravy i v některých dalších oblastech řízení ekonomiky země, které

vyplývají ze závěrů XIV. sjezdu. To se zřejmě projeví zejména v organizaci vojenské dopravy, ať již jde o přiblížení organizace a činnosti železničnického vojska potřebám armády a na druhé straně pak i v některých opatřeních, vyplývajících z komplexního rozboru automobilní dopravy z hlediska dopravních kapacit i modernizace dopravní techniky. Další změny budou uskutečněny ve prospěch zdokonalení zdravotnického zabezpečení, zejména z hlediska zvýšení kapacity i kvality odsunu raněných a výběru lidí pro různé vojenské profese. V souladu se zdokonalením tělového zabezpečení v 5. pětiletce se budou stále rozvíjet jednotlivé služby, zvyšovat jejich kapacity a orientovat jejich technický rozvoj. Tak např. ve zdravotnické službě se počítá s dalším prohloubením preventivní péče o zdraví všech vojáků, zvýšení úlohy hygienicko-epidemiologické služby, zdokonalení transfúzní služby, péče o chrup atd. K tomu bude zdravotnická služba vybavena technikou ke zvýšení dopravních kapacit, pojízdnými ambulatorii, chladírenskými zařízeními transfúzní služby, prostředky umožňujícími vyšší mechanizaci vyprošťování a odsun raněných při zabezpečení šetrnosti odsunu a technikou ke zlepšení údržby a oprav zdravotnické techniky. Počítá se i se soustředěním výchovy a výcviku zdravotníků z řad vojáků základní služby.

Proviantní služba v letech 1971—1975 počítá se zvyšováním stravní dávky I. zhruba o 1 % ročně. Velkým přínosem však má být zejména zvýšení kvality stravy s důrazem na větší spotřebu živočišných bílkovin — zejména mléka, větší spotřebu zeleniny a potravin bohatých na vitamín B₂ a vápník. Svou významnou roli ve zlepšení stravování vojáků mají sehrát i pomocná zemědělská hospodářství útvarů, která kromě cca 19 000 q vepřového masa, mají vyprodukovat další živočišné a rostlinné produkty, včetně zeleniny a ovoce. Ke splnění úkolů v proviantní službě budou rovněž přispívat moderní prostředky přípravy stravy v poli, ať již jde o moderní polní kuchyně, pekárny, jatky a v neposlední řadě i kvalitnější prostředky k přepravě vody. Dojde také k některým racionalizačním opatřením v provozu a údržbě současných zařízení proviantní služby, zejména kuchyňských bloků a skladů.

Výstrojní služba plánuje v 5. pětiletce výstrojení všech vojáků vycházkovými plášti vzor 70 a zabezpečení komplexních příkrývek vzor 67. Tím chce ukončit nejen vkusné ustrojení, ale také zvýšit kulturu ubytování vojáků v kasárnách i v poli. Vojáci z povolání budou vybaveni všemi součástkami již do konce tohoto roku. S využitím vědeckého a technického pokroku bude také naše výstrojní služba zkoumat možnosti využití prodyšných plastických materiálů a usnít i látek technologicky a surovinově perspektivních.

Velké úkoly jsou postaveny (kromě již zmíněných organizačních opatření) před vojenskou dopravou. Půjde nejen o stále se zvyšující požadavky na přepravní kapacity v oblasti automobilní dopravy, ale také o efektivní řešení všech problémů vyplývajících z předpokládané modernizace automobilní techniky a zvýšení její výkonnosti i spolehlivosti. V této souvislosti bude nutné rovněž komplexněji řešit otázky manipulace s materiálem. Útvary bude účelné vybavit moderními prostředky k mechanizaci nakládacích a vykládacích prací s 80% paletizací materiálu.

S další technizací a modernizací armády souvisí celý soubor otázek zabezpečení pohonnými hmotami a mazivy. V 5. pětiletce se nutně musí počítat s potřebou další mobility skladů PHM, zdokonalením a rozvojem potrubní dopravy, ale také s modernizací plnicí techniky, zejména pro letouny. Moderní technika bude vyžadovat také kvalitnější PH a progresivní maziva. Se zdokonalením

ním palivových hospodářství letišť půjde ruku v ruce i řešení rychlého a hospodárného plnění motorových vozidel formou zavádění plnicích automatů s vyšším podílem samoobsluhy řidičů.

V duchu Směrnic pro pátou pětiletku řešíme soubor úkolů ubytovací a stavební služby. Její úloha spočívá jednak v zabezpečení ubytování vojsk, ale také v zabezpečení a realizaci řady, pro armádu významných, investičních akcí. Spolu s řešením výstavby výcvikové základny a efektivním využíváním výcvikových prostorů bude nutné dále zvyšovat efektivnost zřizování, využívání a provozu některých dalších zařízení, jako např. strojních zařízení pro kuchyně, prádelny, dílen vojenské správy budov a KVUS, čistících stanic atd. Hlavním problémem však přece jen zůstává ubytování vojáků základní služby i z povolání. V letech 1971—75 chceme získat zhruba 14 tisíc bytů, přičemž chceme řešit hlavně ubytování vojáků z povolání v posádkách s nejsložitější bytovou situací. Předpokládáme výstavbu za aktivní pomoci ČSLA, ale také účelnější využití vázaných bytů vojáků z povolání, přijetím některých zákonných opatření. V určité míře bude uskutečněna i obměna vnitřního zařízení kasáren, hlavně v souvislosti s ubytováním vojáků v novostavbách.

Jak vyplývá z těchto stručně naznačených opatření, bude pětiletka i v oblasti týlu ČSLA náročná na aktivizaci sil a prostředků, na kvalitu řídicí a organizátorské práce, efektivnost a hlavně hospodárnost při využívání všech současných i budoucích zdrojů. Vždyť jen v oblasti rozvoje kulturních a životních potřeb vojáků se počítá zhruba s 20—25% růstem ve srovnání se současným stavem. To samo o sobě však naznačuje, že všechny problémy nebudou moci řešit jen pracovníci týlu a odborní náčelníci služeb. Musíme tedy v nastávajícím pětiletém období počítat s dalším rozvojem aktivity a iniciativy všech příslušníků naší armády, včetně občanských pracovníků, jichž je v oblasti zabezpečení nemalý počet.

Splnění náročných úkolů pětiletky v oblasti týlového zabezpečení ČSLA bude tedy, stejně jako na všech úsecích našeho života, vyžadovat soustředěné úsilí velitelů, náčelníků, stranických orgánů a organizací, odborářů i svazáků, přičemž se očekává nejvyšší aktivita a iniciativa u pracovníků týlu.

K realizaci závěrů XIV. sjezdu KSČ v oblasti tankového a automobilního technického zabezpečení

Bezprostředně po skončení historického XIV. sjezdu KSČ začali jsme se v našem pracovním kolektivu vážně zabývat tím, jak budeme plnit jeho závěry.

K dosahování nových pronikavých výsledků i v naší odborné oblasti vidíme na prvním místě, v souladu se závěry XIV. sjezdu, rozvoj stranickopolitické práce, který by vedl k upevnění vedoucí úlohy KSČ v armádě. Mobilizace strany, jako hlavní bojové síly celého pokroku je klíčovou otázkou. O tom nás velmi názorně poučila poslední léta. Strana usiluje o vysokou úroveň své ideové, organizační a akční jednoty, o angažovanost každého člena za realizaci politiky své strany, za podstatné prohloubení vlivu strany na všechny pracovníky. Cesty k tomu jsou ukázány ve sjezdových dokumentech. Důsledně bojovat proti formalismu, zvyšovat stranickou kázeň bez ohledu na funkce a osoby, zvyšovat také odpovědnost za realizaci politiky strany na svém úseku, za boj proti tzv. objektivním potížím, proti nepořádkům a nedostatkům, proti lživé politice a prosazování místních zájmů na úkor společnosti apod. Armáda je mocenský nástroj dělnické třídy, jako vedoucí síly společnosti vedené stranou. Mnoho z toho, co se týká nároků na práci členů strany, plně platí i na její základní jádro, tj. vojáky z povolání a občanské pracovníky vojenské správy.

Vzhledem k tomu, že oblast tankového a automobilního technického zabezpečení má vševojskový charakter a prostupuje celou ČSLA, je nezbytné, aby připravovaná opatření a jejich realizace neměla uzavřený, úzce odborný charakter. Resortnost, přehnaná do odborné omezenosti a izolovanosti, může i při vysokém pracovním úsilí, i při vysoké snaze o zlepšování výsledků dosáhnout pouze dílčích výsledků. V některých případech může způsobit i škody a neúspěchy. Platí to jak v pojetí přístupu velitelů a štábů k technické problematice v ČSLA, tak i v práci technických orgánů všech stupňů. Dnes technika prostupuje celým životem vojsk. S technikou žije voják od časného rána do pozdního večera, v parku, na učebnách, na cvičištích, i na taktických cvičeních. Technický orgán, který chce dosáhnout dobrých výsledků, musí dokonale rozumět všem oblastem činnosti vojsk. Úroveň stavu techniky přímo závisí i na morálně politických kvalitách vojáků, na úrovni kázně, pořádku a organizovanosti života, na úrovni řízení a metodiky přípravy vojsk spojených s technikou, stejně jako na úrovni činnosti orgánů a prostředků technického zabezpečení. Proto technický orgán, má-li v souladu s linií strany dosahovat úspěchy ve své oblasti,

se nemůže aktivně nepodílet na rozvoji stranickopolitické práce, na politickovychovné činnosti, na plánování a přípravě opatření bojové přípravy vojsk, upevňování kázně, pořádku a organizovaného chodu služby u své jednotky, útvaru, svazku a svazu.

S upevňováním vedoucí úlohy strany v armádě plně souvisí upevňování nedílné velitelské pravomoci. Myslím, že upevňování nedílné velitelské pravomoci spolu s výchovou náročných velitelů a odborných náčelníků s pevnou vůlí, plně oddaných věci socialismu a KSČ, je jeden z nejdůležitějších požadavků dneška.

Pro zvýšení odolnosti vojsk, jejich bojové síly, mají velký význam právě morální, bojové a charakterové vlastnosti velitele a náčelníka, jejich příkladnost, pevné velení i pevné řízení odborných úseků, jejich vysoké vojenské, odborné a politické znalosti i umění stmelit vojáky.

To co platí o jednotlivých funkcionářích, platí i o postavení jednotlivých stupňů velení včetně MNO a v něm i našeho úseku. Autorita každého stupně velení i odborného řízení se musí opírat o příkladné plnění svých povinností i směrem k podřízeným, stejně tak jako o jejich náročné řízení a poskytování pomoci. Nemyslím, že v tomto je všechno v pořádku. Setkáváme se i s případy zlehčování autority a práce vyšších stupňů velení, stejně jako svádění veškeré viny na nedostatky na podřízené stupně apod. I když jsou to případy ojedinělé, přesto se najdou, a upevňování kázně, pořádku a plnění úkolů neprospívají. Vždyť narušovat tyto vztahy, stejně jako vztahy mezi jednotlivými funkcionáři, to byla jedna z taktik pravice v úsilí o rozbití armády. Připomeňme si útoky na to, aby velitelé a náčelníci nebyli voleni do stranických funkcí, kolik pomluv a útoků z různých míst a od různých funkcionářů bylo vedeno proti ministerstvu národní obrany, Hlavní politické správě apod.

Mnoho se ve vztazích změnilo k lepšímu. Jistě tomu napomohla i uskutečněná očista v armádě. I uplatňování sjezdové zásady, že na funkcích nemohou setrvávat ti, kteří neprokazují politickou zralost a nestačí na úkoly, přispěje ke zkvalitnění velení a upevnění autority jednotlivých stupňů velení. Techničtí orgánové jistě i v tomto směru budou nadále usilovat o dobré soudružské a služební vztahy a jejich upevňování v souladu s normami socialistické armády.

XIV. sjezd určil za zásadní otázku obnovování a upevňování jednoty strany a lidu, prohloubení politickomorální jednoty naší společnosti. Plnění tohoto úkolu v rámci celé naší společnosti má nepochybně rozhodující vliv na obranu naší vlasti i obranu věci socialismu. Významnou úlohu v tomto úsilí má i morálně politická výchova všech příslušníků ČSLA a v ní morálně politická výchova vojáků základní služby. Ani toto nemůže být jenom resortní záležitostí velitelských a politických orgánů a stranických organizací. Výcvik vojsk, celé prostředí života a práce vojáků musí mít výchovný vliv a musí být zaručen soulad mezi tím, co se vojáci učí, jak se to učí, jak se to uplatňuje v praktickém životě vojsk a co vidí u vojáků z povolání, ať je to ve výcviku, v režimu života, v parkové službě, organizovanosti údržby techniky, hospodárnosti apod. Techničtí orgánové ČSLA k dosažení úspěchů v práci se musí aktivně na morálně politické výchově podílet a zabezpečovat, aby celý systém provozu, parkové služby, řízení práce lidí s technikou byl plně v souladu s platnými řády a předpisy.

Ve sjezdových dokumentech se hodně hovoří o nezbytnosti stranické kázně, odpovědnosti, angažovanosti za věc strany. Jedním ze základních principů výstavby socialistické armády je přísná centralizace velení a pevná vojenská kázeň. Tyto požadavky ještě více pozoruhodně zvyšují význam. Rovněž

zvláštnosti moderní bojové techniky pozoruhodně zvyšují význam vojenské kázně. Technika sama vyžaduje přesnost, pořádek, přísné zachovávání zásad stanovených k její obsluze a používání. Seběmensí liknavost, nerozhodnost, pomalost, zakolísání, nedodržování stanovených zásad a jiné projevy nekázně mohou vážně oslabit bojeschopnost vojsk. Nekázeň v obsluze a údržbě techniky, narušování pravidel bezpečného provozu vede k haváriím a katastrofám, vyřazování lidí i techniky. Mimořádných událostí v provozu automobilů, obrněných transportérů i tanků je v ČSLA velmi mnoho. Ztráty na zdraví a životech jsou velké a škody, vznikající na vojenské technice a materiálu, jdou do desítek miliónů Kčs. Podílet se aktivně na upevňování vojenské kázně, pořádku, organizovanosti a pořadovosti, zabezpečovat kázeň v provozu a údržbě vojenské techniky apod., je také jedna z vážných oblastí, ve které i techničtí orgánové musí realizovat závěry XIV. sjezdu.

V rezoluci XIV. sjezdu je věnována mimořádná pozornost kádrové práci. Správný výběr, dobrá příprava a účelné rozmisťování kádrů rozhoduje o úspěchu. Důležitou součástí přípravy vojenských kádrů, i velitelských, stranickopolitických a štábních pracovníků, musí být v daleko větší míře než dosud neustálé a houževnaté úsilí o plné zvládnutí vojenské techniky a získávání technických znalostí. Stejně jako výchova vojsk nemůže být resortní záležitostí politických pracovníků, stejně jako úsilí o upevnění kázně a organizovanosti nemůže být záležitostí jen velitelských kádrů, tak i celé úsilí o zvládnutí vojenské techniky, její řádnou údržbu a řádné hospodaření s ní, nemůže být záležitostí jen technických orgánů. Zkušenosti ukazují, že tam, kde existuje i v této oblasti družné úsilí velitelských, technických, štábních a stranickopolitických orgánů, tam jsou i dobré výsledky. Proto se také mnohé svazky mohly pochlubit tím, že šly vstříc XIV. sjezdu s dobrým a výtečným technickým stavem, s poklesem mimořádných událostí v provozu apod.

V tankové a automobilní technické službě plánujeme postupně, ale intenzivní doplňování chybějících vojáků z povolání. Počítáme s vyzvedáváním mladých kádrů do řídicích funkcí, s rozšířením organizovaného vzdělání technických orgánů. Připravujeme kádrové posílení vojenských škol apod.

V oblasti hospodářské politiky strany XIV. sjezd velmi důrazně znovu rozebírá skutečnost: „Vyčerpanost extenzivních zdrojů vyžaduje založit další vývoj výroby plně na růstu produktivity práce, na výraznějším obratu ve vývoji materiální a energetické náročnosti výroby a ve využívání základních fondů.“ Při tvorbě pětiletých a dlouhodobých plánů rozvoje ČSLA se ukazuje i v naší oblasti, že možnosti extenzivního růstu jsou vyčerpány. I u nás vystupují do popředí takové pojmy, jako je bojová efektivnost, produktivnost a efektivnost výcviku, různá kritéria hospodárnosti, zpřísňování hospodaření s km a PHM, úzkoprofilovými výrobky národního hospodářství, jako jsou pneumatiky, akumulátorové baterie, náhradní díly apod. Tak je tomu i na jiných úsecích. **Pojem komplexní racionalizace si musí prorazit významné místo i v ČSLA.** Jde o soubor takových racionalizačních opatření, která by při využití současných fondů — lidských, technických, materiálových, finančních, investičních aj., vedla ke zvýšení produktivity práce i v ČSLA, především v oblasti přípravy vojsk a štábů, zabezpečení bojové pohotovosti vojsk, v oblasti údržby a oprav vojenské techniky, materiálně technického zásobování, v celé technické základně ČSLA, v oblasti vojenského školství, vývoje, výzkumu a výroby vojenské techniky apod. Na úseku tankového a automobilního zabezpečení a naší bojové přípravy vidíme tento úkol v celé jeho šíři.

V oblasti technického výcviku **budeme pokračovat v komplexní modernizaci výcvikové základny**. Máme v této oblasti dobrý začátek. Řešili jsme zvýšení pedagogických kvalit velitelů a učitelů. Začali jsme zavádět do masového používání nové progresivní prostředky a metody výcviku a výuky. Podařilo se v krátké době zavést masově programovanou výuku do základního technického výcviku řidičů tanků a automobilů. Útvarům byly dodány soupravy učeben učících strojů. Dodáváme také moderní učebny technického výcviku. Máme velké plány do budoucna. Vždyť dosud zaostává úroveň materiálního zabezpečení řídičského výcviku. Soudobé tanky, obrněné transportéry i automobily, jejich průchodnost, manévrovost, schopnost překonávat vodní toky, vést boj ve dne i v noci a jejich masovost, vyžadují řídičský výcvik modernizovat, vybudovat dobré tankodromy, OT-dromy a autodromy, vybudovat vodní cvičiště, zkonstruovat řídičské trenažéry a vyhodnocovací zařízení. Tím zdokonalit výcvik, šetřit čas a techniku, zlevnit celý výcvik.

Pracujeme na **projektu moderního řídičského a vyhodnocovacího zařízení**. Vyvíjíme nový tankový řídičský trenažér, jež je schopen nahradit při nácviku úkonů v plném rozsahu skutečný tank a ušetří minimálně 1/6 proběhu km. Předpokládáme vyvinout a zavádět do výcviku trenažér i na nákladní automobily a perspektivní bojovou techniku.

Mimořádnou pozornost musí věnovat všechny stupně velení **investiční a svépomocné výstavbě tankodromů, řídičských a vodních cvičišť**. Bezprostředním úkolem je vybudovat výcvikové základny pro základní centralizovaný výcvik řidičů OT a počítat s vybudováním výcvikové základny pro osádky nové techniky.

Komplexní racionalizaci musíme měnit rovněž na racionalizaci provozu techniky, jejího ošetřování a oprav, vedoucí ke zlepšení péče o techniku, hospodárnějšímu provozu a úsporám lidské práce a času. Velkou pozornost je nutné věnovat v souladu se závěry XIV. sjezdu neinvestičním faktorům racionalizace. V provozu vojenské techniky jsou to zejména důkladná organizace a konkrétní řízení práce lidí při ošetřování techniky, důsledné sladění výcviku s provozem techniky s cílem zvýšit proběh km na jeden výjezd a omezit počet výjezdů, lépe využívat pracovní dobu opraven k práci na technice (nedosahuje ani 50 %). Konkrétní řízení prací a kontrola její kvality v průběhu a po skončení jsou mimořádně významné. Naši mladí vojáci jsou pracovití, mají zájem o techniku, pracují obětavě, ale nemají dostatek zkušeností, učí se znát techniku. A tu rada, pomoc, kontrola starších je jistě na místě. V tom jsou také největší zdroje a možnosti zlepšení technického stavu a bojeschopnosti techniky, výcviku, výchovy osádek a dílenských specialistů i nižších technických orgánů a možnosti úspor času i náhradních dílů.

V celkovém poctivém úsilí a odpovědném plnění závěrů XIV. sjezdu v oblasti techniky by neměly mít v naší armádě místo ani případy plýtvání prostředky, nedodržování ročních provozních norem, neskromnost, zneužívání osobních vozidel, neuvážené používání vozidel bez předchozích průpravných a metodických zaměstnání apod. Pokud se takové případy vyskytnou, měly by být předmětem přísné kritiky, protože takové nedostatky jdou na účet naší socialistické společnosti.

K investičním faktorům racionalizace v provozu techniky patří prohlubování mechanizace prací, spojených s údržbou techniky. Zavádění malé mechanizace, představované jednotlivými mechanizačními prostředky, považujeme za ukončené. Usilovně pracujeme na komplexní mechanizaci prací, spojených

s kontrolou stavu techniky, jejichž rozsah představuje 30—40 % celkového času potřebného na ošetřování techniky. Nahradí subjektivní metody metodou objektivní, tzv. bezdemontážní diagnostikou.

Stejně náročné z hlediska potřeby času je i mytí a čištění techniky. Představuje 20—40 % z celkového času potřebného na ošetřování techniky. Proto i tento úkol řešíme komplexně se snahou v maximální možné míře tyto práce mechanizovat a současně řešit i problém nedostatku vody, který je u více jak 40 % útvarů. Pro rozsáhlost zejména investičních nákladů s výraznějším zlepšením mechanizace mytí techniky můžeme však počítat až po roce 1975.

Dále budeme řešit a uplatňovat **moderní způsoby ukládání vojenské techniky**. Dosavadní výsledky ukazují, že tanky, OT a automobily je možné ukládat s menšími náklady při zabezpečování plné bojové pohotovosti. Zavedením systémů dlouhodobého ukládání byly sníženy náklady o 45 % a podíl lidské práce o celých 60 %.

V zabezpečení tankové a automobilní techniky a materiálů pro ČSLA, potřebných k údržbě a opravám, došlo v minulém krizovém období rovněž k narušení zájmů socialistického státu a k různým potížím, které byly v přímé souvislosti s činností pravicových sil. Uplatňování Šikových teorií se neprojevovalo zhoubně jen na trhu spotřebního zboží, ale i ve sféře výroby speciální, určené pro obranyschopnost země. Povýšení podnikových a místních zájmů nad zájmy společnosti, likvidace ústředního plánu, živelnost a rozvrat hospodářství, to vše mělo nepříznivé dopady i na materiálně technické zabezpečení ozbrojených sil. Uvnitř armády pokles kázně a narušení vztahů mezi jednotlivými stupni velení vedly k porušování předpisů o hospodaření s materiálem, nedodržování norem a k svévolnosti vytváření zásob. Výkonnost řady zařízení poklesla, stagnoval plánovaný vývoj, byla zdržena realizace připravených opatření racionalizace apod. V období konsolidace se poměrně rychle zavedl normální pracovní rytmus našeho zásobovacího systému. Pomaleji však postupuje zajišťování zájmů armády v dodavatelské oblasti, protože v ekonomice napáchané značné škody se musí odstraňovat delší dobu.

Při vyzbrojování armády tankovou a automobilní technikou bylo vynaloženo značné úsilí i finanční prostředky. ČSLA je vybavena moderními tanky, obrněnými transportéry a stoprocentně zabezpečena automobilní technikou. I pátá pětilетка počítá s doplňováním vojsk novou technikou. To si vyžádá nové nároky i na zásobovací systém. Velikost i obrat se zvýší, složitost techniky dále poroste. V souladu se směrnicemi XIV. sjezdu budou tyto úkoly řešeny včas s minimálními nároky na investice, ale s využitím všech možností, které máme k dispozici. Racionalizační opatření v materiálové oblasti sledují využívání všech rezerv, které dosud jsou jak v manipulaci s materiálem, skladové činnosti, zhuspořádání administrativy, dopravě i využití budov.

V souladu se všeobecným požadavkem zhuspořádat administrativu **bude na našem úseku zaváděna do materiálové oblasti výpočetní technika v maximálně možné míře**. Neobejdeme se však bez budování spolehlivých přenosových a spojovacích zařízení. Výkonnost skladových zařízení díky nasazení výpočetní techniky a paletizace se v posledních letech zdvojnásobila. Celkový počet pracovníků systému se snížil. Při tom zásoby vzrostly za posledních 10 let o 103 %. Zavedli jsme velkoprostorové kontejnery. Těžké nákladní automobily budou přidělovány k útvarům se zásobami v těchto kontejnerech, což zvýší dopravní kapacitu a produktivitu práce.

Prvořadým úkolem ke splnění směrnic XIV. sjezdu bude podstatné zvýšení hospodárnosti na všech stupních. U MNO půjde především o účelné vydávání finančních prostředků z rozpočtu a náročné řízení celé oblasti MTZ. U vojsk zejména na úseku spotřeby náhradních dílů nemůžeme být s dosavadním stavem spokojeni. K výraznější nápravě dosud nedošlo. Případy značného překračování spotřebních norem jsou velmi časté. Při prověrkách se rovněž ukazuje, že i v dodržování norem zásob jsou značné nepořádky a nekázeň.

Ve složité oblasti materiálně technického zásobování je nutné poukázat na skutečnost podceňování pracovníků tohoto úseku. Technický zásobovací orgán, má-li řádně vykonávat svoji práci, musí dokonale znát techniku, její provoz a opravárenství a při řádném hospodaření např. s náhradními díly, PHM apod. ovlivňovat výcvik, provoz techniky a kvalitu oprav.

V oblasti zabezpečení novou technikou, výzkumu a vývoje počítáme **zaměřit svoje úsilí především na důslednou integraci výzbroje v rámci armád států Varšavské smlouvy, na efektivní zabezpečování výroby nové techniky** a na další prohloubení spolupráce při výzkumu a vývoji nové techniky s ostatními armádami Varšavské smlouvy, především se SSSR cestou koordinace plánu výzkumu a vývoje, předáváním informací o dosažených výsledcích a jejich využívání. Tuto zásadu budeme aplikovat jak u nové techniky, tak i při modernizaci tanků a obrněných transportérů. Zásadní otázky koncepce nových výrob vojenské techniky budeme řešit v průmyslu tak, aby u těchto náročných výrobních úkolů byla využívána především již vytvořená výrobní základna s vybudovanými výrobními kapacitami a s dostatečnými zkušenostmi a při omezování tendence na investiční nároky. V oblasti civilní výroby důsledně pak prosazovat realizaci dohod o unifikaci a standardizaci výroby techniky, přijatých v rámci příslušných komisí Rady vzájemné hospodářské pomoci.

V oblasti vojenské výzkumné a vývojové základny bude nutné zaměřit úsilí na další zefektivnění činnosti pracovišť a organizačními a kádrovými opatřeními zabezpečit splnění úkolů vyplývajících z perspektivy rozvoje techniky, a to i za nových podmínek, dokončit realizaci úspěšných opatření z roku 1971 a využít je k dalšímu zkvalitnění kádrového, politického, odborného i morálního stavu u Výzkumných a zkušebních středisek. Prohloubit kontrolní činnost zaměřenou na efektivnost práce výzkumné a vývojové základny. Posilovat kontrolní a hodnotitelskou úlohu výzkumu a vývojové základny při výzkumu a vývoji nové techniky zvýšením odpovědnosti pracovišť za kvalitu a spolehlivost vyvíjené techniky. Při sestavování plánů činnosti VZS na r. 1972–75 zabezpečit, aby se výzkumná a zkušební kapacita efektivně využila na řešení zásadních a dlouhodobých problémů provozu techniky a přípravy kádru.

V oblasti výroby a přejímky vojenské techniky zaměřit úsilí na racionalizaci činnosti sboru zástupců vojenské správy tak, aby tento odpovídal současným i perspektivním požadavkům na důležitou oblast výroby vojenské techniky. Bylo by velmi prospěšné, kdyby už konečně byla také odpovědně dořešena otázka kontroly tvorby cen vojenské techniky, aby na úkor rozpočtu armády nebyly hrazeny různé nepořádky a spekulace, jak se s nimi nezřídka ve zbrojní výrobě setkáváme.

Na úseku mimoarmádních oprav budeme pokračovat ve snaze **rozšiřovat služby našich opravářských závodů vojskům**. Přehodnotíme současný stav, kdy s opravami některých druhů automobilní techniky jsou útvary plně odkázány na činnost civilních oprav. Věnujeme zvýšenou pozornost vyřešení problémů při zabezpečování oprav TA techniky s kombinovanou nástavbou. V souladu

s úsilím o maximální hospodárnost budeme při opravách usilovat o docílení takové výtěžnosti použitelných dílů, jakou umožňují požadavky na jejich kvalitu. V souvislosti s tím chceme rozšiřovat renovace, pokud to je společensky výhodné. K podpoře tohoto úsilí budeme hledat cesty k vytvoření vhodného systému hmotné zainteresovanosti pracujících našich OZ na dosažených úsporách nákladů. V tom smyslu chceme i s orgány GŠ/SÚP a MNO-FS projednat možnosti, jak sladit tento celospolečenský zájem s platnými ukazateli pro hospodářskou činnost OZ např. s ukazatelem podílu mezd na realizovaných výkonech, jehož mechanická aplikace takovou činnost nepodporuje.

U podřízených opravářských závodů bude nutné zabezpečovat realizaci konkrétními opatřeními i k dalším úsporám nákladů všech druhů a zejména pak energie a paliv, při širším využívání moderních výrobních prostředků, zvýšení úrovně řízení, lepší využívání základních fondů, jakož i zlepšení pracovních podmínek a péče o naše pracující. Realizace směrnic XIV. sjezdu k pětiletému plánu v oblasti strojírenství a průmyslu vůbec v podmínkách našich opravářských závodů se neobejde bez kritického přístupu k investiční politice v ČSLA v této oblasti, bez přehodnocení některých limitujících ukazatelů, řídících jejich hospodaření. **Vážná otázka je i řešení mzdových, pracovních a sociálních podmínek našich pracujících, jinak nám budou odcházet do výhodnějších zaměstnání národního hospodářství a nový dorost rovněž nezískáme.**

Obdobné problémy se dotýkají i ostatních občanských pracovníků naší služby, kteří se na plnění našich úkolů značnou měrou podílejí. Stále se nám nedaří zabezpečit počet pracovníků potřebné kvalifikace. **Prospělo by věci, vážněji se zamyslet i nad otázkou preference odměňování občanských pracovníků ČSLA rozpočtového úseku, protože jsou na ně kladeny zvýšené politické, odborné a jiné nároky.** Lépe také využívat i dosavadních možností k diferencovanému odměňování pracovníků podle jejich schopností a dosahovaných pracovních výsledků, a to jak v základních mzdách, tak zejména v pobídkových složkách mzdy.

* * *

V článku bylo možno jenom zběžně se zastavit u některých problémů naší oblasti. Významné místo v nastíněných problémech bude mít rozvoj iniciativy a aktivity vojáků a důstojníků, jak se to projevilo již při překonávání škod z roku 1968—69 v přípravě k XIV. sjezdu i oslav 50. výročí KSČ. V naší oblasti máme v tomto směru bohaté zkušenosti z minulosti. Máme zájem na upřímném a opravdovém zájmu celého širokého aktivu řidičů, osádek, vojáků z povolání, na zkvalitňování naší společné práce, uvědomělem přístupu k úkolům, nesmiřitelném vztahu k nedostatkům a k vymlouvání se na objektivní potíže apod.

Při konkretizaci úkolů XIV. sjezdu do podmínek úseku, ve kterém pracujeme, své úkoly, problémy a jejich místo v ČSLA nepřeceňujeme. Jsme si však plně vědomi své odpovědnosti. Vždyť v kterémkoliv období vývoje vojenství dosáhl vždy vítězství ten, kdo věnoval nejvíce pozornosti novým, mohutnějším a účinnějším druhům zbraní a bojové technice, kdo ale také lépe a účelněji vytvářel svou soustavu výzbroje a výcviku vojsk, aby byla v souladu s dosaženým stupněm rozvoje techniky a vedením ozbrojeného zápasu.

V životě ČSLA je ještě mnoho problémů a disproporcí, které je nutné řešit. Především je to velký nedostatek důstojníků a praporčíků, zaostávání učebně výcvikové základny, bytový problém aj. Ne všechno je možné řešit v krátké době.

Je však nutné vytvořit urychleně takový stav a podmínky, aby bylo možné vysoce vystupňovat náročnost, aby všechno co je voják povinen plnit podle služebních řádů a předpisů, podle výcvikových plánů a nařízení musel vykonat. Aby žádné výmluvy a odkazy na tzv. okolnosti, které to znemožnily splnit, nebyly uznávány.

Při rozpracování závěrů XIV. sjezdu v naší odborné složce armády jde v mnoha případech o řešení problémů a úkolů, o kterých už hovoříme mnoho let. Ale stejně jako v rozvoji čs. ekonomiky, stranického a společenského života jde i u nás o to, **že v úsilí o další pokrok a rozvoj naší oblasti vzrostl stupeň naléhavosti a kategoričnosti řešení těchto nazrálých problémů.** Z toho vyplývá to nové, zejména v přístupu řešení, větší důslednost, větší energie, s jakými budeme jednotlivá opatření uvádět v život, větší důslednost a energie, s jakými budeme bojovat s existujícími nedostatky. Očekáváme od všech příslušníků ČSLA, kteří v té či oné formě a rozsahu zasahují do otázek spojených s technikou, i od technických orgánů, kteří již tolik pro naši ČSLA obětavou prací udělali, že nebudou litovat svých sil a dají všechn svůj um a energii k tomu, aby i v technické oblasti ČSLA byly závěry XIV. sjezdu KSČ realizovány beze zbytku.

Branná výchova obyvatelstva

Rezoluce XIV. sjezdu Komunistické strany Československa se významně dotýká zajištění spolehlivé obrany země a v té souvislosti ukládá úkoly i pro oblast branné výchovy obyvatelstva. V rezoluci je uvedeno: „Důležitým úkolem branné politiky strany a státu je na vyhraněné třídnicích a internacionálních základech prohloubit brannou výchovu a přípravu obyvatelstva, zvláště mládeže, posilovat jednotu armády a lidu tak, aby obrana naší socialistické vlasti se stala ctí a vlasteneckou povinností každého občana. Konkrétní úkoly při zajišťování branné výchovy a přípravy obyvatelstva mají Svazarm, ČSČK, ČSPO a další organizace NF.“ Již sama tato formulace jak svým obsahem, tak i rozsahem naznačuje, že branné výchově obyvatelstva věnuje vedení strany v současné době největší pozornost. Bylo to potvrzeno i ve zprávě, kterou na XIV. sjezdu KSČ přednesl generální tajemník soudruh Husák: „Obrana naší svobody a socialistických vymožeností je trvalým úkolem celé společnosti, nejen ozbrojených sil, ale i všech státních, společenských organizací a institucí, které zabezpečují úkoly obrany země komplexně v jednotném branném systému státu. Tyto úkoly se hodně zanedbaly. Vedení strany proto přijalo opatření, aby se prohloubila branná výchova obyvatelstva, zvláště mládeže, aby se upevňovala jednotu armády a lidu, aby obrana našeho socialistického státu byla ctí a vlasteneckou povinností každého občana.“ Je třeba ovšem šířeji objasnit, jaká opatření v oblasti branné výchovy obyvatelstva vedení strany přijalo a jaký vztah mají tato opatření k čs. lidové armádě.

Krátce před XIV. sjezdem KSČ, konkrétně 19. března 1971, projednalo předsednictvo ÚV KSČ návrh Jednotného systému branné výchovy obyvatelstva ČSSR, schválilo jej a přijalo k němu závazné usnesení. Současně rozhodlo, aby usnesení

o branné výchově bylo úzce spojováno s vojenskou politikou strany, kterou projednává XIV. sjezd KSČ a aby realizace tohoto usnesení byla spojována s realizací závěrů a usnesení sjezdu. Uvedené usnesení předsednictva ÚV KSČ je tedy tím souborem opatření, o kterém ve zprávě ústředního výboru KSČ mluvil soudruh Husák.

Branná výchova obyvatelstva v našem státě má již určitou tradici. Byla např. rozvíjena i na sklonku předmnichovské republiky, kdy pod přímou hrozbou fašismu i buržoazní vláda a Národní shromáždění přijaly opatření k posílení lidové obrany země. Avšak tato opatření byla přijata příliš pozdě (zákon o branné výchově až 1. 7. 1937), kdy již nebylo možné ve větším rozsahu rozvinout brannou přípravu obyvatelstva. Konečně události roku 1938, mnichovská zrada a s ní spojená i zrada naší buržoazie znemožnily, aby se lid ubránil proti fašismu a opřel se již tehdy o spojení nejvěrnějšího — Sovětský svaz. Po válce se v podstatě pokračovalo v rozvíjení té branné výchovy, pro kterou byl položen základ na sklonku první republiky. Po Únoru 1948 se však tento systém postupně rozpadl a bylo nutné vybudovat nový systém branné výchovy, odpovídající potřebám státu, který řeší úkoly přechodného období od kapitalismu k socialismu, ve kterém se plně realizuje diktatura proletariátu a vedoucí úloha komunistické strany.

Nový systém branné výchovy obyvatelstva, který přetrvál celých dvacet let, začal vznikat na počátku padesátých let. Tehdejší mezinárodní politická situace (především rozpoutání války v Koreji a stupňování studené války imperialistickými státy) však nedovolovala řešit brannou výchovu v celém komplexu a s dlouhodobějším výhledem. Nebyl tedy vyprac-

ván cílový model, podle kterého by byla branná výchova obyvatelstva ve společnosti cílevědomě a plánovitě rozvíjena. Neexistovaly v té době ani teoretické podklady, o které by se výstavba nového systému mohla opírat. Vývoj branné výchovy byl v té době ovlivňován především dvěma faktory, rozvojem a měnící se strukturou společnosti a potřebami zabezpečení spolehlivé obrany země, na niž měly rozhodující vliv revoluční změny ve vojenství. Tak jak se rozvíjela institucionální skladba společnosti a jak se rozšiřovaly a kvalitativně měnily nároky na zabezpečení obrany země, tak se také měnil, přizpůsoboval a narůstal systém branné výchovy obyvatelstva. Proto více než pevným systémem byla branná výchova volným spojením určitých celků, které vznikaly postupně, v různých časových obdobích, do jisté míry od sebe izolované.

Dosavadní systém branné výchovy přinesl za dvacet let své existence řadu pozitivních výsledků. Zabezpečil všeobecnou informovanost obyvatelstva o otázkách války a míru, o základních principech vojenské politiky strany, o třídním rozložení sil ve světě, o moderních bojových prostředcích — zvláště zbraních hromadného ničení, jejich účincích a způsobech ochrany proti nim apod. Obyvatelstvo bylo konkrétně připravováno k praktické činnosti pro případ ohrožení státu. Tímto způsobem byly za uplynulých dvacet let připravovány milióny školní mládeže, statisíce brančů a záloh a milióny ostatních obyvatel. Výsledky byly o to cennější, že účast na branné výchově je ve většině odvětví dobrovolná, uskutečňují ji dobrovolné společenské organizace s dobrovolnými cvičiteli a propagandisty.

Tento systém branné výchovy i přes pozitivní výsledky byl však postupně překonáván jak potřebami státu, tak i společenským vývojem. Zaostávala hlavně ideová výchovná práce mezi obyvatelstvem ve vztahu k obraně socialistické vlasti, zvláště výchova k socialistickému vlastnictví a proletářskému internacionalismu. Nedostatky začaly narůstat zvláště v první polovině šedesátých let a měly souvislost s narůstáním nedostatků v celospolečenském vývoji, který později vedl ke krizovým jevům. Branná výchova se stávala okrajovou záležitostí, její výsledky nebyly doceňovány a neviděla se její prospěšnost jak pro obranu státu vcelku, tak i pro Čs. lidovou armádu. Nepříznivě se začala projevovat nesladčnost a neujasněnost cílů jednotlivých odvětví branné výchovy, jednotlivé resorty a společenské organizace neměly v této oblasti vymezenou působ-

nost, chyběla a dodnes chybí odpovídající zákonná úprava branné výchovy.

Velmi zhoubně v oblasti branné výchovy obyvatelstva působil pacifismus a liberalizmus. Již XIII. sjezd KSČ v roce 1966 varoval před tímto nebezpečím. Ve svém usnesení proto stanovil: „Rozvíjet všelidový charakter obrany státu, pečovat o brannou výchovu obyvatelstva, překonávat pacifické a liberalistické tendence.“ Krátce po XIII. sjezdu, 26. 7. 1966 projednalo předsednictvo ÚV KSČ „hlavní směry ideologické a výchovné činnosti strany a státu na úseku obrany socialistické vlasti“, přijalo k těmto otázkám usnesení a uložilo vypracovat novou koncepci branné výchovy obyvatelstva. Tato nová koncepce měla vést k odstranění tehdejších nedostatků a k nastolení takového systému, který by vedl ke kvalitativnímu zvratu v branné připravenosti lidu. V krátké době byl skutečně vypracován návrh takového systému a byl připraven k projednání v předsednictvu ÚV KSČ v prvním čtvrtletí 1968. K tomu však již, pod vlivem známých událostí v požadovaném vývoji ve straně a společnosti v roce 1968, nedošlo.

Krizové období let 1968—1969 znamenalo další rychlý pokles v branné výchově obyvatelstva. Jednotlivá odvětví branné výchovy byla sice uskutečňována i nadále a dosahovaly se určité výsledky zvláště v odborné a technické přípravě, ale zcela zaostávalo politickovýchovné působení jak na dospělé obyvatelstvo, tak zvláště na mládež. Svazarm, jedna z nejvýznamnějších organizací, které se na branné výchově podílely, stál na pokraji rozpadu. Ve školství se ozývaly hlasy, že je třeba brannou výchovu na školách zrušit nebo podstatně omezit a nechýbely ani takové názory některých pedagogů jako, že „branná výchova je přežitkem deformací z první poloviny padesátých let. Útoky, které byly pravicovými a kontrarevolučními silami vedeny proti armádě, bezpečnosti a Lidovým milicím, jejichž smyslem bylo oslabit a izolovat ozbrojené nástroje státní moci, směřovaly v neztenčené míře i do oblasti branné výchovy a zanechaly vážné stopy zvláště ve vědomí a postojích obyvatelstva ve vztahu k obraně socialistické vlasti. Vždyť od tohoto stavu byl již jen krok k volání po neutralitě, k osočování Sovětského svazu a jeho ozbrojených sil i k nesprávnému výkladu, chápání a odporu proti internacionální pomoci pěti socialistických států Varšavské smlouvy naší straně a společnosti v srpnu 1968.

Není bez významu, že ve stejné době, kdy XIII. sjezd KSČ varoval před nebezpečím pacifismu a kdy usnesení PUV z 26. 7. 1966 dalo úkoly k překonání nepřítom-

vého stavu a ke změně kvality v branné výchově obyvatelstva, se i některé další socialistické země zabývaly obdobnými otázkami a záměry. Byl to především Sovětský svaz, ale i Polská lidová republika, Maďarská lidová republika. Opatření komunistických stran a vlád těchto zemí byla významná a měla pro další rozvoj branné připravenosti jejich obyvatelstva rozhodující význam. Proto také tyto země dosahují v branné výchově obyvatelstva velmi dobré výsledky, zatím co naše společnost překonává i v této oblasti pozůstatky jak z dřívějšího vývoje, tak i krizového období.

V roce 1969 bylo znovu započato s tvorbou návrhu nového systému branné výchovy obyvatelstva. Bylo možno se opřít o nové možnosti, které byly dány novým vedením strany po dubnu 1969. Do návrhu bylo možno zakotvit nejen zásady vojenskoodborného rázu, ale především cíle a úkoly z hlediska potřeb účinnějšího politickovýchového působení na obyvatelstvo. Bylo dále možné rozpracovat uplatňování vedoucí úlohy strany v této oblasti, práva a povinnosti jednotlivých institucí ve společnosti a respektovat federální uspořádání státu.

Tento nový návrh koncepce branné výchovy byl schválen 19. března 1971 jako jednotný systém branné výchovy obyvatelstva ČSSR. Přívlasek „jednotný“, který je v názvu systému obsažen, je výrazem nové kvality této soustavy. Ukazuje, že jde o systém propracovaný, předem promyšlený, uvnitř sladěný, s ujasněnými vazbami i systémem řízení a koordinace.

Než však přistoupíme k objasňování některých zásad nového systému, je nutné uvést jeho vztah k brannému systému státu a ke komunistické výchově obyvatelstva.

Názvy obou systémů se často zaměňují, a to i mezi vojáky z povolání. Branný systém zahrnuje všechna opatření, která náš socialistický stát uskutečňuje ke své obraně, tedy opatření politická, ekonomická, vojenská i jiná. XIII. sjezd KSČ ukládal „nadále zdokonalovat náš obranný systém, budovat jej jako pevnou soustavu schopnou kdykoli spolehlivě vystoupit na obranu socialistických vymožeností lidu, rozvíjet jej v jednotě politických, ekonomických a vojenských opatření, při plném využití předností socialismu a respektování jeho vymožeností.“ XIV. sjezd tyto zásady dále rozvádí, když ve své rezoluci ukládá: „Trvalým úkolem celé společnosti, ozbrojených sil, státních a společenských orgánů a institucí je zajištění spolehlivé

obranu země a socialistických vymožeností našeho lidu. Toho lze dosáhnout jen v rámci jednotného úsilí zemí Varšavské smlouvy, v plném souladu se zájmy všech jejich členských států, v nerozborném přátelství a spojení se Sovětským svazem.“

Jednotný systém branné výchovy obyvatelstva ČSSR je nedílnou součástí branného systému ČSSR, je mu tedy podřízen, tvoří část celku, je tedy jedním z podsystemů celkového branného systému státu. Zabývá se specifickou oblastí přípravy obrany státu — brannou výchovou a přípravou obyvatelstva.

S těmito otázkami souvisí i názvosloví, které v jednotném systému branné výchovy používá. Jistě jste si povšimli, že sjezdová rezoluce mluví o branné výchově a přípravě, i když usnesení PUV KSČ z 19. 3. 1971 naopak mluví o branné výchově. V oblasti branné výchovy se používá celá řada názvů nesprávně, někde i názvů zastaralých, které nemají oporu v zákonech, řádech nebo předpisech. Celá oblast přípravy obyvatelstva k obraně se nazývá **brannou výchovou**. Tento název zahrnuje jak formální stránku této činnosti, tedy vytváření politických postojů, mravních kvalit a vlastností, tak i stránku naukovou nebo odborně technickou, tedy získávání potřebných vědomostí, dovedností a návyků. Termín branná výchova používáme nejen proto, že jde o součást komunistické výchovy lidu, ale především proto, že zvláště v současné době a také v příštích dnech bude v této oblasti převažovat a vyžadovat prvořadou péči ideově výchovné působení mezi obyvatelstvem, ovlivňování myšlení lidí, jejich postojů k obraně socialistického státu. Termín branná výchova je tedy výrazem chápání této oblasti jako integrované politickovýchové i výcvikové činnosti.

Bude správně používat nadále i jiné termíny tak, jak jsou uvedeny v jednotném systému branné výchovy: tedy **branná příprava záloh** místo mimovojácká příprava, **branná výchova školní mládeže**, místo civilní obrana škol, **příprava branců**, místo předvojenská příprava branců [nemůže být povojenská], **příprava obyvatelstva k obraně vlasti** místo všenárodní příprava nebo příprava obyvatelstva k obraně vlasti apod.

Je-li v rezoluci sjezdu použit termín branná výchova a příprava, pak jen proto, aby širokým masám obyvatelstva našeho státu, které se budou s rezolucí seznamovat, bylo na první pohled jasno, že jde jak o výchovu, tak i o přípravu [výcvik] obyvatelstva k obraně, aby tedy nesprávným výkladem nebyly úkoly, které strana

před společností staví, zužovány nebo zkreslovány.

Branná výchova je správně považována za nedílnou součást komunistické výchovy občanů. I o toto pojetí byly v minulosti vedeny zápasy. Někteří pedagogové se bránili tomu, že branná výchova byla takto chápána. Odvolávali se dokonce na sovětskou Kairovou učebnici pedagogiky a poukazovali na to, že komunistická výchova má jen pět složek: výchovu mravní, rozumovou, tělesnou, estetickou a pracovní. Opomíjeli však přitom, že mnozí významní pedagogičtí teoretikové přinášeli i jiná členění komunistické výchovy a někteří z nich uvažovali i brannou výchovu. Konečně, teoretické spory o to, jaký vztah má branná výchova ke komunistické výchově občanů našeho státu můžeme ponechat badatelské činnosti pedagogické vědy. Faktem však zůstává, že **branná výchova významnou měrou přispívá ke komunistické výchově občanů, že posiluje jejich socialistické vlastenectví a proletářský internacionalismus a že směřuje k výchově občana socialistického státu — budovatele a obránce socialismu a komunismu.** Vztah komunistické a branné výchovy konečně potvrzují i obě usnesení předsednictva ÚV KSČ, at již z 26. 7. 1966 nebo 19. 3. 1971.

O poslání, úkolech, rozsahu a formách branné výchovy panují v naší veřejnosti, a to i mezi funkcionáři těch organizací, které se na uskutečňování branné výchovy podílejí, rozličné názory. Nejčastěji je zužována jen na branný výcvik, na předávání vědomostí a vytváření dovedností a návyků. Často je také zužována na některé ze svých odvětví. A právě proto toto staré pojetí bude největší překážkou v chápání nové kvality branné výchovy, v pochopení jednotného systému v celém jeho rozsahu a ve všech jeho souvislostech. V čem je především ta nová kvalita nové koncepce branné výchovy?

Předsednictvo ÚV KSČ ve svém usnesení z 19. 3. 1971 **považuje za základní otázku nezbytnost chápat brannou výchovu jako jednu z důležitých stránek politické a ideologické činnosti strany, státních orgánů a společenských organizací a podstatně prohloubit její provádění.** Touto zásadou je dán nový charakter branné výchovy. Jde tedy především o formování pozitivních politických a morálních hodnot občana našeho státu — obránce socialistické vlasti, o přeměnu jeho myšlení na základě učení marxismu leninismu.

Usnesení tuto zásadu dále konkretizuje. Hlavní důraz klade na osvětlování hlav-

ních problémů současné epochy a projevů současného boje mezi socialismem a kapitalismem, na objasňování třídní podstaty kapitalistického společenského zřízení, na odhalování charakteru soudobého imperialismu a jeho agresivní politiky vůči socialistickým zemím a dalším pokrokovým silám světa. Usnesení ukládá trvale upevňovat ve vědomí pracujících socialistické vlastenectví, proletářský internacionalismus a hrmost nad dosaženými výsledky, upevňovat přesvědčení o nutnosti posilování socialistické obrany země a celého socialistického tábora, opřené o sílu Sovětského svazu a zemí Varšavské smlouvy. Občanům se má přesvědčivě ukazovat politická, hospodářská a vojenská síla socialistického tábora, která je dnes rozhodujícím faktorem při hodnocení poměru sil, brzdou válečných snah imperialistů a rozhodujícím činitelem k zachování míru. V souvislosti s tím bude nutné objasňovat leninské principy výstavby a upevňování socialistické obrany země a jejich ozbrojených sil. Branná výchova má být rozvíjena na bojových tradicích naší strany, dělnické třídy, domácího odboje a ozbrojených sil, které bojovaly po boku Sovětského svazu tak, aby v předstávách a citech zvláště mladé generace vyrůstal pravdivý obraz o zápasu komunistické strany a pracujícího lidu za vybudování socialismu, za jeho upevňování a pevnou ochranu jeho výstavby.

Branná výchova se tedy v příštích letech bude jednoznačně orientovat především na myšlení lidí a na vytyčení jejich pozitivních postojů k obraně země a že se bude v tomto směru zaměřovat především na mládež. Nedávné události krizového období ve straně a společnosti nás poučily, že oblast ideové výchovného působení je i v branné výchově tou rozhodující oblastí a že musíme důsledně, nesmlouvavě a trpělivě napravovat chyby a nedostatky, kterých jsme se v minulosti dopouštěli. To ve vztahu k branné výchově obyvatelstva plně platí i pro Čs. lidovou armádu.

Bylo by ovšem nesprávné podcenit druhou stránku branné výchovy — praktickou připravenost občanů k těm činnostem, které by v případě ohrožení naší samostatnosti nebo napadení našeho státu byli nuceni uskutečňovat k ochraně svých životů, k zabezpečení chodu naší ekonomiky a také k aktivní obraně proti všem silám nepřítelů, které by se na teritoriu státu objevily. Obojí tvoří jednotu, obojí je stejně závažné k zabezpečení všelidové obrany země, i když přesvědčení a pozitivní postoje občanů mají zásadní a rozhodující význam.

Bez pochopení těchto základních otázek nelze správně pochopit hlavní cíl branné výchovy obyvatelstva, který je v jednotném systému stanoven. **Hlavním cílem branné výchovy je dosáhnout, aby každý československý občan cítil vysokou odpovědnost za osud naší socialistické vlasti, aby byl neustále připraven postavit se na její obranu a obětavě bojovat za její svobodu a nezávislost, za vítězství komunismu.** Z tohoto hlavního cíle jsou pak odvozeny i cíle jednotlivých součástí nebo odvětví branné výchovy obyvatelstva.

Branná výchova je tedy proces formování morálně politických a bojových kvalit a psychických vlastností občanů, nezbytných ke splnění nejvyššího vlasteneckého úkolu — obrany vlasti, formování uvědomělých postojů k obraně socialistické vlasti a socialistického táboře a dále o přípravu mladé generace a dospělých občanů k osvojování si a udržování potřebných branných odborných vědomostí, dovedností a návyků.

Z hlediska svých cílů a obsahu se člení branná výchova na složky morální a politickou, odborně technickou, tělovýchovnou a psychologickou. Z hlediska zaměření a forem branné výchovy zahrnuje:

- brannou výchovu na školách,
- přípravu branců,
- brannou přípravu záloh,
- přípravu obyvatelstva k civilní obraně,
- zájmovou brannou činnost.

O učenění těchto součástí branné výchovy, o jejich cílech, obsahu, formách a vztahu Čs. lidové armády k nim se nebudu více rozšiřovat. Jsou stanoveny předpisem „Základní ustanovení o účasti Čs. lidové armády na branné výchově obyvatelstva ČSSR“ (Zákl-2-1), který byl vypracován již v souladu s jednotným systémem, je schválen ministrem národní obrany, vztahuje se na všechny vojáky z povolání a je k dispozici na všech stupních velení.

*

Naznačil jsem již, že pro charakter jednotného systému branné výchovy a jeho další rozvoj jsou určující socialistický charakter našeho státu, vedoucí úloha Komunistické strany Československa a tvůrčí uplatňování její vojenské politiky, dále charakter přístupu k možné válce, úloha zápolí a předpokládaný průběh ozbrojeného střetnutí, místo a odpovědnost ČSSR ve společenství socialistických zemí a potřeby zabezpečení obrany vlasti.

Systém branné výchovy vychází z principu vedoucí úlohy strany ve společnosti,

ze zásad její vojenské politiky, respektuje federální uspořádání státu, rozdílné nároky na brannou připravenost jednotlivých skupin obyvatelstva, psychiku obou našich národů a jejich branné a vojenské tradice i zkušenosti z branné výchovy v minulosti. Bylo přihlédnuto i ke zkušenostem z branné výchovy v ostatních socialistických zemích a byly z toho vyvozeny závěry pro naše potřeby. Šlo zejména o poznatky z řešení zákonné úpravy branné výchovy, o působení státních orgánů v této oblasti, vymezení jejich odpovědnosti a o zkušenosti, jak zkvalitnit ideově výchovné působení na obyvatelstvo, zvláště mládež.

Institucionální skladbu jednotného systému branné výchovy tvoří pod vedením Komunistické strany Československa zastupitelské sbory, státní řídící a výkonné orgány, společenské organizace hospodářské resorty a vědeckovýzkumná pracoviště. Přitom ovšem každá z těchto institucí má v branné výchově své úkoly, které odpovídají jejímu poslání a charakteru, její společenské funkci. Úsilí všech institucí však směřuje k jednomu cíli, a proto vystupuje do popředí jejich akční jednotná, zabezpečovaná řízení a koordinace.

Koncepce branné výchovy vychází a bude vycházet z vojenské politiky strany, která je určována usneseními ÚV KSČ a jeho orgánů. ÚV KSČ je hlavní řídící orgán v řešení otázek obrany státu, mezi něž patří i branná výchova. Usnesení PUV KSČ z 19. 3. 1971 je názorným příkladem toho, že si strana plně uvědomuje svou odpovědnost za realizaci této části své vojenské politiky. Strana sjednocuje úsilí státních, hospodářských a společenských orgánů a organizací k uskutečnění své vojenské politiky v oblasti branné výchovy. Působí k tomu, aby jejich činnost byla v souladu s požadavky na připravenost obyvatelstva k obraně socialistické vlasti. Stranické orgány na všech stupních zabezpečují komplexní přístup ke koncepčnímu rozpracování a realizaci branné výchovy.

Součástí materiálů, které byly předsednictvem ÚV KSČ 19. 3. 1971 v oblasti branné výchovy schváleny, je i „Působnost orgánů státní správy a složek Národní fronty na úseku branné výchovy obyvatelstva“. V tomto dokumentu jsou stanoveny konkrétní úkoly konkrétním orgánům a organizacím, Federálním shromážděním, Radou obrany státu a vládou ČSSR počínaje a závodů, podniků, úřadů, státními statky a družstvy konče. Přesahovalo by možnosti tohoto článku uvést působnost jednotlivých orgánů a není to k potřebě širší vojenské veřejnosti ani nutné. Proto se soustředíme na pochopení těch úkolů, které se dotýkají armády a některých jejích stupňů velení.

Ministerstvo národní obrany má stanoveno:

- navrhuje spolu s ministrem vnitra ČSSR koncepci a hlavní směry rozvoje a propagace branné výchovy obyvatelstva,
- je odborným a metodickým orgánem v branné výchově,

- plní funkci státního dozoru v branné výchově v rozsahu stanoveném vládou ČSSR,

- organizuje účast příslušníků Čs. lidové armády na branné výchově,

- prostřednictvím hlavní politické správy ČSLA pomáhá z hlediska potřeb branné výchovy obyvatelstva zejména v ideově výchovné a vojensko-vlastenecké práci, podílí se v souladu s potřebami obrany země a činností armády na jejím rozpracování a uskutečňování,

- řídí a koordinuje vědecký výzkum otázek branné výchovy v rámci armády a uplatňuje u jiných orgánů požadavky na jejich vědecké rozpracování,

- poskytuje vojskopolitickou, odbornou, kádrovou, materiální a technickou pomoc orgány ČSLA příslušným resortům, institucím a společenským organizacím při realizaci úkolů branné výchovy,

- zabezpečuje aktivní podíl vědeckých, kulturních a uměleckých složek ČSLA.

Usnesení předsednictva ÚV KSČ z 19. 3. 1971 jsou tyto úkoly dále rozšířeny a upřesněny. Např. se ukládá dbát na soustavné využívání zkušeností z ostatních socialistických států v oblasti branné výchovy, aktivně spolupracovat se sovětskými vojsky v ČSSR při branné výchově mládeže a obyvatelstva v duchu revolučních tradic a internacionální bojové spolupráce československého a sovětského lidu, podílet se na tom, aby cíle a obsah branné a vojensko-vlastenecké výchovy byly důsledně realizovány zejména na úseku komunistické výchovy mládeže, sledovat, aby branná problematika měla odpovídající místo v zaměření kulturní a umělecké činnosti a v kulturně masové práci. Hlavní politické správy ČSLA se dále mimo jiné ukládá i podílet se na tom, aby se branná výchova stala trvalou organickou součástí programového zaměření tisku, rozhlasu, televize a filmu, usměrňovat a koordinovat činnost masových sdělovacích prostředků v zájmu úspěšného řešení těchto úkolů a aktivizovat sekci branných redaktorů Svazu čs. novinářů a orientovat její činnost na realizaci problémů vojenské politiky strany a úkoly branné výchovy.

Úkoly jsou stanoveny i pro vojenské okruhy a místní vojenské správy. **Velitelstvím vojenských okruhů** se ukládá:

- podílet se podle pokynů MNO a z pověření Rad obrany republik na roz-

pracování koncepce branné výchovy v podmínkách národních republik,

- spolupracovat a pomáhat národním orgánům státní správy a společenských organizací po stránce organizační, metodické, kádrové a materiální,

- v mezích své působnosti zabezpečovat úkoly branné výchovy u vojsk a místních vojenských správ,

- koordinovat v rámci teritoria i účast ostatních složek armády na rozvíjení branné výchovy.

Místním vojenským správám je uloženo zabezpečovat plnění úkolů branné výchovy obyvatelstva v rozsahu své odpovědnosti, spolupracovat s orgány státní správy a společenských organizací a poskytovat jim odbornou a metodickou pomoc.

Podle rozhodnutí ministra národní obrany jsou vypracovávány na všech stupních velení konkrétní plány politickoorganizačních opatření k realizaci usnesení PÚV KSČ z 19. 3. 1971 tak, aby každý stupeň našel k usnesení a k branné výchově obyvatelstva svůj vztah a k tomu volil i konkrétní opatření.

Jednotný systém branné výchovy obyvatelstva ČSSR není jednou pro vždy dané dogma. Je koncipován jako jednotná, ale otevřená a dynamická soustava. I nadále se bude vyvíjet jako naše společnost, tak také požadavky na zabezpečení obrany státu. Tomu se musí systém branné výchovy přizpůsobovat.

Usnesení předsednictva ÚV KSČ z 19. 3. 1971 není také jednorázový akt. Dalo jasné cíle, úkoly a perspektivy, které budeme realizovat celou řadu let. Bylo by proto nesprávné se domnívat, že po objasnění usnesení a plnění nejobtížnějších úkolů práce s usnesením končí. Bude to trvalý úkol a usnesení budeme důsledně realizovat do té doby, dokud vedení strany na základě zhodnocení situace a potřeb nepřijme usnesení nové, kvalitativně vyšší. Branná výchova je proces, který nelze vyřešit nebo splnit jednorázově a usnesení PÚV KSČ nás k tomu orientuje, ale i zavazuje.

Výsledky, dosažené při této činnosti budou především závislé na lidech. Lidé, členové strany, příslušníci společenských orgánů a organizací, státní správy, hospodářských resortů, podniků, závodů, prostě všech organizací, které mají k branné výchově jakýkoliv vztah, budou rozhodovat o realizaci uvedeného usnesení, o stavu a úrovni branné výchovy a jejích výsledcích. Bez jejich obětavé práce bychom nebyli schopni uvádět i na tomto úseku politiku strany do života.

Ke zkvalitnění velení a řízení v ČSLA

Sjezdy komunistických a dělnických stran socialistických zemí, uskutečněné v letošním roce, vytyčily jako hlavní cíl celospolečenského rozvoje v letech 1971 až 1975 dále zvýšit hmotnou a kulturní úroveň lidu a zpevnit jeho životní jistoty a perspektivy uvnitř své země a v rámci společenství socialistických zemí.

Dosažení tohoto cíle je v kterékoliv socialistické zemi podmíněno především plánovitým a efektivním rozvojem socialistické výroby a všestranným vzestupem společenské produktivity práce. Současný vědecký a technický stupeň poznání a kulturní pokrok, jichž lidstvo dosáhlo, staví před kteroukoliv společností a tedy i před socialistickou společností zejména **dva základní faktory**, na nichž je vzestup výroby a společenské produktivity práce bezprostředně závislý.

Prvním základním faktorem je právě všestranné, cílevědomé, plánovité a účinné prosazování a uplatňování vědy a techniky v rozvoji socialistických výrobních procesů. Ve Zprávě o činnosti ÚV KSSS XXIV. sjezdu KSSS, kterou přednesl generální tajemník ÚV KSSS soudruh L. I. Brežněv, se ve statii II. Hlavní otázky hospodářské politiky strany v současné etapě zcela jednoznačně říká, že „Rozvoj vědy a techniky je hlavní pákou při budování materiálně technické základny komunismu. Proto musíme u tak závažné otázky, jako je rozvoj vědy a techniky, vidět jasně perspektivy a přihlížet k nim v praktické činnosti“. V této souvislosti mohou snést dlouhou řadu dalších výroků a myšlenek z mnoha projevů a přijatých dokumentů XXIV. sjezdu KSSS, které tuto tezi rozvíjejí, vysvětlují a přesvědčivě zdůvodňují a dokumentují. Nejinak je tomu i ve všech materiálech XIV. sjezdu KSČ, ve kterých se projednávaly a stanovovaly cíle hospodářské a technické politiky naší strany v nadcházejícím období.

Druhým základním faktorem, na němž je přímo závislý vzestup společenské výroby a produktivity práce v současné etapě rozvoje všech socialistických společností, je podstatné zvýšení a neustálé zdokonalování **úrovně řízení**. Pochopitelně, že nejenom úrovně řízení ekonomiky, ale všech společenských procesů v socialistické společnosti. Opět je zcela zřetelně ve Zprávě o činnosti ÚV KSSS XXIV. sjezdu KSSS řečeno, že „... klíčovou otázkou ekonomické politiky strany je zdokonalování systému řízení ekonomiky“ a dále, že „... v poslední době se pronikavě rozšířily možnosti zlepšit řízení. Souvisí to se zvýšením úrovně vědomostí a odborné přípravy našich kádrů, širokých mas pracujících s rychlým rozvojem vědy o řízení a elektronické výpočetní techniky.“

Ve Zprávě o činnosti strany a vývoji společnosti od XIII. sjezdu KSČ a dalších úkolech strany, kterou přednesl generální tajemník ÚV KSČ soudruh G. Husák, se rovněž konstatuje, že „Využit předností socialismu vyžaduje neustále působovat soustavu řízení novým podmínkám a úkolům“.

Otázkám řízení, systému řízení, vědě o řízení a politice stran k podněcování a zabezpečování stále vyšší kvality tohoto procesu věnovaly oba sjezdy mnoho místa. Byla řečena závažná slova a přijaty i závažné úkoly.

Prudký rozvoj přírodních, technických a společenských věd v našem věku a dále velice rychlá a bezprostřední aplikace a konkrétní využití jejich výsledků v životní praxi současné společnosti, je specifickým, výrazným, oproti minulým epochám, zcela kontrastním rysem 20. století a jeho druhé poloviny zvláště.

Vstupujeme do podmínek, kdy bude naléhavěji vystupovat **závislost** obou faktorů, které ještě donedávna nebyla vždy věnována náležitá pozornost a nebo byla zcela opomíjena. Domnívám se, že v logice historicky se vyvíjejícího obsahu obou faktorů lze vycítit existenci rovnice o dvou proměnných, v níž zcela bezpečně faktor první, věda a technika, je nezávisle proměnnou a faktor druhý, řízení ve společnosti, je závisle proměnnou. Nezávislost v této rovnici, v neprospěch závisle proměnné, je zjevná a zákonitá. Každá společnost musí a bude muset vyvíjet stále větší úsilí k tomu, aby udržela tuto nerovnost **v přijatelných mezích** a aby, odvážně řečeno ono Δy^1) posunovala stále více k nule.

Z toho vyplývá, že tím optimálnější budou vyhlídky lidské společnosti na všestranně bohatý a humánní rozvoj, čím více se faktor řízení bude přibližovat v potřebné toleranci faktoru vědy a techniky. Nikdy nemůže nastat rovnost, neboť tím by ustal vývoj. Vždy tu bude rozpor. Jde tedy o to, aby byl v přístupných mezích, sehrával roli aktivního prvku ve vývoji společnosti a aby nepřešel do antagonistického rozsahu.

Oba pojednávané faktory mají stejnou, řekl bych rozhodující, úlohu ve vývoji a cílech současných socialistických společností. Jejich funkce a vzájemná závislost se opírá a vychází z marxistického učení o vztazích společenské základny a nadstavby, rozvedeného potom ve vědeckém socialismu, v podmínkách socialistické ekonomie, do poučky o ekonomickém zákonu nezbytného souladu výrobních sil a výrobních vztahů. Jestliže v současné etapě se věda stala součástí výrobních sil a řízení ve společnosti je nutně vztahovou záležitostí, pak „nezbytnost souladu“ obou těchto stránek, nebo v duchu shora řečeného, přípustná nerovnost obou těchto faktorů, má svou hlubokou oprávněnost, naléhavost, své filosofické a politické zdůvodnění.

Domnívám se, že právě proto s takovou naléhavostí pojednává jak XXIV. sjezd sovětských komunistů, tak náš XIV. sjezd, jakož i sjezdy ostatních stran socialistických zemí, o nutnosti věnovat vědě o řízení společnosti a technice, která se do společenských řídicích procesů nezadržitelně a s veškerou prudkostí prodírá, mimořádnou pozornost. Domnívám se dále, že se nové vědní a sociálně politické kategorie, jako jsou integrační procesy v řízení společnosti, prognostické zpracování vývojových trendů společnosti, matematické a systémové modelování jako předpoklad pro vědecké plánování rozvoje společnosti a mnoho nových dalších prvků, dostaly chť nechtě na pořad dne, chť-li socialistické země dále, ještě s větší silou a průkazností, aktivně udá-

¹⁾ vyjádříme-li si funkční závislost obou proměnných obecným vzorcem $y = f(x)$, kde y je přisouzeno faktoru druhému (řízení) a x faktoru prvnímu (věda a technika).

vat celosvětový pohyb a dále přiblížit revoluční síly k novým vítězstvím dělnické třídy a pracujících v sociálním a politickém přetváření světa.

Dovolil jsem si poněkud šíře vyjádřit svůj vlastní názor a své pojetí smyslu a opodstatněnosti myšlenek sjezdů našich stran, věnovaných hledání a naznačení hlubokých a neopomenutelných souvislostí mezi vědeckotechnickým progresem současnosti na straně jedné a mezi schopností společnosti ovládat tento vývoj, tj. úroveň řízení ve společnosti na straně druhé.

Je samozřejmé, že v dnešním třídně rozděleném světě je na straně socialistických zemí jednou z rozhodujících sil, jak zamezit a klást překážky vyloučení nerovnosti obou faktorů z přípustných mezí, ozbrojená moc socialistických států. Na jejím potenciálu, kvalitě přípravy a nepřetržité pohotovosti, závisí ve vnějším měřítku zachování světového míru a respekt imperialistického světa.

Vojenská síla socialistických zemí se proto musí nyní a ještě dlouho v budoucnosti obrážet na straně faktoru cílevědomého a plánovitého uplatňování vědy a techniky v rozvoji vojenského potenciálu a jeho úderné síly v armádách socialistických států. Lze říci, že vědeckotechnický pokrok v rozvoji výrobních sil a společenské produktivity práce v socialistické společnosti je zatím podmíněn a musí být zabezpečován vědeckotechnickým pokrokem ve výstavbě a přípravě ozbrojených sil.

Analogie závislosti obou faktorů v celospolečenském rozvoji vědy, techniky, výroby, produktivity a řízení je potom v ozbrojené složce vyjádřena vztahem mezi technickým a palebným potenciálem, což představuje zejména kvantitativní stránku vztahů, a mezi schopností uvádět tento potencionál v činnost, což představuje zejména kvalitativní stránku vztahu. Tato druhá kvalitativní stránka vztahu, vyjadřující funkční a dynamické vlastnosti vojenského potencionálu, je vedle řady jiných okolností, technického, ekonomického, sociálního, psychologického apod. charakteru závislá rozhodujícím způsobem též na schopnosti ovládat tento potencionál tj. *na úrovni velení a řízení* v armádě.

Úroveň současné vojenské techniky a její ničivá schopnost, složitost bojových sestav a náročnost jejich manévru, prostorové, dynamické a časové dimenze vedení boje a další vojenské, politické, ekonomické a společenské faktory, charakterizující současnou podobu ozbrojeného zápasu, kladou stále vyšší požadavky na lidské činitele, ať velitele, štáb, jednotku či řadového vojáka, má-li být proces výstavby, přípravy a pohotovosti armády odpovídajícím způsobem ovládán, organizován, řízen a předvídan.

Již dlouhou řadu let si musí každý příslušník velitelského sboru stále výrazněji a konkrétněji uvědomovat, že minulé formy a metody jeho činnosti, na kterémkoliv místě, nemohou obstát ani v individuálním pojetí, ani v kolektivním, tj. v jeho spojení se štábem, jednotkou, zbraní, nebo jakýmkoliv jiným technickým systémem.

Proto, již více než deset let, je otázkám zkvalitňování systému velení a řízení ve všech armádách států Varšavské smlouvy věnována značná pozornost a stále naléhavěji je cítit potřebu cílevědomě přizpůsobovat formy, metody a vlastní obsah řídicí a organizační práce, především velitelů a štábů, rychle se rozvíjející vojenské technice a požadavkům na výstavbu a přípravu armády.

Stále větší pozornost udílí těmto potřebám vedení stran, vlád a velení armád všech členských států Varšavské smlouvy. Mimořádnou pozornost těmto otázkám věnuje velení Sovětské armády a štáb Spojených ozbrojených sil.

Řada opatření a aktů štábu Spojených ozbrojených sil z posledních let vede cílevědomě a plánovitě k integraci úsilí všech spřátelených armád, která se promítne zejména do intenzivního rozvoje mezinárodní spolupráce na vzájemně dohodnutých úkolech, sjednocování postupů, unifikace technických systémů a prostředků a účinného ověřování a zavádění výsledků této práce do praxe velení a řízení v jednotlivých armádách.

Péče a starostlivost o rozvoj této oblasti v armádách je potvrzena též XXIV. sjezdem KSSS a XIV. sjezdem KSČ. Ve svém vystoupení na poradě stranického aktivu ČSLA dne 11. 6. t. r. soudruh ministr národní obrany uvedl: „Systém velení, jako vysoce specializovaná a náročná činnost, klade v současné době vysoké požadavky na schopnost velitelského sboru.“

Rozvoj a zkvalitňování systému má pochopitelně více stránek. Jedná se v podstatě o společenský systém a společenský proces ve specifických podmínkách armády jako mocenského nástroje dělnické třídy, komunistické strany a socialistického státu. Velení jako systém má své prvky, vytvářené a formované zejména organizačními strukturami orgánů velení, hmotným prostředím velení, technickými prostředky působícími ve velení a konečně člověkem, jako rozhodujícím prvkem, subjektem i objektem působícím na velení. Mezi těmito základními prvky potom dochází ke vztahům, vnitřním i vnějším, směřujícím mimo samotný organismus armády. Tyto vztahy jsou dány základními řády, statuty, organizačními režimy a konečně působnostmi. Vedle základních řádů je v ostatních normách rozhodujícím kritériem nalézt žádoucí proporce mezi právy a odpovědností jednotlivců a jednotlivých organismů tvořících strukturu orgánů velení.

Podkladem, řekl bych jakousi materií, vztahů mezi jednotlivými prvky systému velení, jsou informace. Působí navzájem mezi lidmi, jakož i mezi lidmi a technikou ve velení. Jejich prostřednictvím, nebo pomocí nich, se proces velení a řízení uvádí do činnosti. Jsou-li informace materií vztahů mezi jednotlivými prvky systému velení, pak jejich (informační) systém, v němž informační procesy probíhají, je jakousi energetickou základnou vztahů.

Jestliže jsou v současné době jedním z rozhodujících prvků jakéhokoli systému řízení (a tedy v armádě jeho specifiky — systému velení) jsou technické prostředky, pak technické prostředky a jejich vývoj v informačním systému a procesech v řízení a velení mají rovněž své stále významnější a náležitější místo. V technizaci velení hraje proto stále vážnější roli **technizace informačních procesů**. Technizace velení jako systému má širší význam, zejména tam, kde máme na mysli uspořádání organizačních struktur v systému velení, celkové vybavení hmotného prostředí velení a různé jiné technické stránky velení. Technizace informačních procesů je tedy **jednou ze stránek celkové technizace velení**.

Technizace informačních procesů ve velení má svůj základ především v mechanizaci a automatizaci. Tyto dvě fáze nelze od sebe jednoznačně oddělovat. Dříve než začala do této stránky technizace ve velení prosakovat automatizační technika (především samočinné počítače a technické přenosové cesty informací o velkých rychlostech), bylo možné hovořit jen o mechanizaci jako o samostatné, do určité míry vyhraněné, fázi technizace informačních procesů. Dnes, kdy na široké frontě nastupuje automatizační technika, výraznější hranicí mezi oběma fázemi (nebo stadii) vést nelze. Prolínají se stále více navzájem a postupně vytváří ucelené systémy, zahrnující v sobě sběr, prvotní zpracování, přenos, finální zpracování a využití informací. Taková je pře-

devším tendence do nedaleké budoucnosti. Znamená to proto, že mechanizační technika ještě nyní, ale i v budoucnu, bude na některých místech velení a v některých specifických oblastech dále používána autonomně, aniž by ihned, současně docházelo k propojení se systémem přenosu dat a jejich zpracováním na samočinných počítačích.

Vpředu jsem se zmínil o více než desetileté kvalitativně nové pozornosti otázkám rozvoje velení a řízení ve spojeneckých armádách. Je tomu tak i v Čs. lidové armádě, kde tento proces má své počátky na přelomu padesátých a šedesátých let. V té době byly učiněny též první kroky k rozvoji mechanizace a automatizace v informačních procesech velení.

Za dobu deseti let se v armádě vytvořila v podstatě široká základna organizační, kádrová, technická i programová. Desítky a stovky odborníků v armádě dosáhly potřebné kvalifikace k tomu, aby mohly cílevědomě, ve prospěch praxe, tuto činnost rozvíjet. Vytvořil se i potřebný metodologický a teoretický základ pro rozvoj mechanizace a automatizace velení.

Celý desetiletý vývoj však nebyl přímočarý, jenom úspěšný, a pro potřeby velení v naší armádě vždy efektivní. Několik let před rokem 1968 a v období let 1968 a 1969 zvláště, zasáhla citelně tuto oblast v armádě pronikající buržoasní ideologie, která stále více stírala marxistický, politický a třídní základ a zavedla řadu bývalých čelných funkcionářů oblastí mechanizace a automatizace ve velení na více či méně výraznou pozici pravicového oportunismu. Důsledkem toho pak byl rozklad jakéhokoliv centrálního řízení této oblasti, vytváření iluzorních hypotéz a koncepcí odtržených od potřeb praxe a v konečné instanci potom postupný odklon a izolace od mezinárodních tendencí a záměrů v rámci koalice armád států Varšavské smlouvy.

V obtížném pracovním úsilí, v ovzduší kritiky, polemik a sporů s doživacími nesprávnými předsudky a představami v myšlení řady funkcionářů a pracovníků, jsme se přece jenom dopracovali základních požadavků na další postup. Jde o tyto požadavky:

- přiblížit rozvoj oblasti mechanizace a automatizace ve velení **aktuálním i perspektivním potřebám vojsk** a obrany země,

- plně respektovat **požadavky a potřeby mezinárodní spolupráce** v rámci bratrských armád států Varšavské smlouvy,

- *zefektivnit* teoreticko-výzkumnou, aplikační a realizační činnost všech orgánů a pracovišť působících v této oblasti,

- obnovit postupně *jednotné centrální řízení* oblasti v celoarmádním měřítku,

- formulovat a realizovat takové úkoly a opatření, u kterých je **realnost** kádrového, materiálního, technického, finančního a jiného pokrytí,

- upustit od předcházejících globálních koncepcí rozvoje mechanizace ve velení a postupovat po určitých, předem promyšlených a přijatých **směrech**, přinášejících efekt v současné době i bližší perspektivě.

Z těchto postulátů nám především vynikla jednoznačná závažnost postupu k obnovení a principiálnímu prosazení jednotného centrálního řízení, integrujícímu v celoarmádním rozsahu veškeré záměry a snahy v rozvoji oblasti, dále otevřený, upřímný a dělný přístup ke spolupráci v této oblasti se Sovětskou armádou a ostatními bratrskými armádami států Varšavské koalice a konečně nutnost nekompromisně bránit případným úmyslům pokračovat v činnosti na takových směrech, které nejsou kolektivně přijaty, odsouhlaseny a

nedávají záruky afektu pro praxi velitelů, štábů a vojsk. Jsem přesvědčen o tom, že již zhruba před půlrohem rokem tato kritéria další činnosti všichni upřímně smýšlející komunisté a ostatní pracovníci v této oblasti přijali a že v jejich rámci bude drtivá většina funkcionářů, všech pracovníků oblasti, dále postupovat a práci rozvíjet. Jsem přesvědčen o tom, že se zdravě smýšlejícím pracovníkům, usilujícím jít pevně po politické linii naší strany, formované od dubnového pléna 1969 až po samotný XIV. sjezd strany, podaří kdykoliv nyní i v budoucnu odrazit jakýkoliv záměr, který by odváděl pozornost a pracovní činnost od nového nastoupeného kursu v oblasti mechanizace a automatizace ve velení.

Na základě uvedených kritérií zpracoval široký kolektiv pracovníků oblasti v začátku minulého roku **Základní rámcovou linii rozvoje mechanizace a automatizace ve velení v ČSLA na léta 1970 až 1975**. Dnes je to schválený dokument, promítnutý koncem m. r. do návrhu 5. pětiletého plánu výstavby Čs. lidové armády na léta 1971 až 1975 za průřezovou oblast mechanizace a automatizace ve velení ČSLA.

Tato základní směrnice má dvě hlavní poslání. Za prvé stanoví reálné množství úkolů, jak dále rozvíjet mechanizaci a automatizaci v nadcházejících pěti letech a výsledky práce ověřovat nebo přímo zavádět v metodě činnosti velitelů a štábů. Za druhé stanoví řadu úkolů, jejichž plněním se vytváří předpoklady pro zpracování dlouhodobé komplexní koncepce rozvoje mechanizace a automatizace ve velení v letech 1976 až zhruba 1985.

Pokud jde o prvé poslání, rozvíjí se činnost k rozpracování rozhodovacích (optimalizačních) a informačních úloh a zavádění mechanizačních a racionalizačních prostředků v polním systému velení. V tomto směru budeme jednoznačně sledovat vývoj v celokoaličním rámci a vnitřní úkoly záměrům a koncepcím v koalici spojeneckých armád podřizovat. Domnívám se, že snahu jít nesmlouvavě tímto směrem v naznačeném obsahu jsme vyjádřili, byť zatím jen s malými pozitivními výsledky a často i nezdarem, na několika akcích loňského i letošního roku. Bylo to především na frontovém operačním velitelsko-štábním cvičení NEUTRON, spojeneckém cvičení BRATRSTVÍ VE ZBRANI na území NDR, na operačním velitelsko-štábním cvičení 4 armády a konečně v poslední době na spojeneckém leteckém operačním cvičení TATRY. Byly to akce, do jejichž rámce byly vůbec poprvé nasazeny síly a prostředky mechanizace a automatizace ve velení. Bohaté praktické zkušenosti i teoretické poznatky z těchto prvních našich akcí umožnily v začátku letošního roku nově posoudit situaci, zpřesnit některá opatření ve zmíněné základní rámcové linii rozvoje a zkvalitnit i urychlit postup v dalších letech. Počínaje výcvikovým rokem 1972 budou se souhlasem představitelů některých svazů určeny svazky a svazy, kde se bude permanentně mechanizační a automatizační technika, její systémové uspořádání, jakož i programy činnosti na této technice v polní přípravě velitelů a štábů, ale i v mírové činnosti štábů, odzkoušovat.

Prvé poslání základní rámcové linie sleduje vedle polního systému velení též otázky velení na teritoriu a velení a řízení v mírových podmínkách. V teritoriální problematice je rozpracována řada úloh, týkajících se informačních procesů ve velení prostředků OZHN na teritoriu, v mobilizačním zabezpečení dopravní problematice a materiálně technickém a zdravotnickém zabezpečení.

Značnou tradici z předcházejících deseti let má strojové zpracování informačních procesů v agendách velení v mírových podmínkách a ve vědeckotechnických a optimalizačních výpočtech, různých institucí armády. Zde má naše

armáda dokonce určitý předstih před některými koaličními armádami. I v tomto směru pokračují práce na řadě úkolů z oblasti organizačního, kádrového, materiálně technického a zdravotnického zabezpečení, dále z oblasti finanční služby, racionalizace řízení v opravárenské a skladové základně armády apod. V současné době se dokončuje rozsáhlý průzkum činnosti složek MNO, po jehož analýze bychom chtěli v součinnosti s těmito složkami zpracovat ucelenou dílčí koncepci a stanovit perspektivní plán úkolů v postupném a stále více systémovém zavádění mechanizačních a automatizačních prostředků do procesu řízení a správy jednotlivých druhů vojsk a služeb. Domnívám se, že právě v tomto směru lze v mírových podmínkách vidět jednu z hlavních cest k prosazování **komplexní socialistické racionalizace** ve velení a řízení v ČSLA. Je přitom však samozřejmé, že obsah komplexní socialistické racionalizace ve výstavbě, výcviku a celkové činnosti a životě armády je daleko širší a nedotýká se jenom samotné technizace ve velení a řízení.

V naší oblasti jako další úkoly, náležející do obsahu racionalizace, vidíme ve snaze o zkvalitňování metod práce a prostředí činnosti velitelů a štábů cestou organizačních vylepšení, zaváděním pomůcek pro racionalizaci práce s mapou, zaváděním technicky vyspělých reprografických zařízení a vybavováním mobilních a odolných štábních pracovišť mechanizační a automatizační technikou. Tyto úkoly pochopitelně řeší příslušní materiální hospodáři za naší účasti a spolupráce. I na tomto úseku jsme dosáhli spolu s příslušnými druhy vojsk a služeb některých dobrých výsledků, ukazujících na další možnosti v perspektivě.

Pokud jde o druhé poslání základní rámcové linie, sledujeme cíl co nejrychleji se dopracovat objektivního zhodnocení vnitřní i vnější situace, rozpoznat prognózu obecného vývoje automatizační techniky a jejího systémového uplatňování v řídicích systémech a procesech, plně pochopit formy, metodu a obsah jednotlivých koaličních tendencí v této činnosti a vytvořit tak široké, teoreticky podložené a objektivně prozkoumané východisko pro rozpracování reálné a efektivní dlouhodobé koncepce v ČSLA, promítané potom a zpřesňované v dalších pětiletých obdobích. Tato práce si v nejbližších dvou letech vyžádá mimořádného úsilí funkčních orgánů a naší teoreticko-výzkumné a vědeckopedagogické základny. Jsem toho názoru, že tento postup byl správný, jestliže jsme ihned nevolili cestu komplexního koncepčního zpracování. Nebyly k tomu vytvořeny potřebné podmínky, proto jsme stanovili pouze směr — linii, z které budeme vycházet při komplexním zpracování.

Pokusil jsem se touto úvahou přiblížit smysl veškeré pozornosti a vážnosti, které věnovaly sjezdy našich stran otázkám úrovně řízení ve společnosti. Šlo mně především o stále výrazněji vystupující funkční závislost vědeckotechnického pokroku na straně jedné, a schopnosti lidí jej ovládnout na straně druhé. Platí-li toto pro společnost jako celek, kteroukoliv jeho stránku, pak přinejmenším stejnou platnost má tato závislost v organismu a činnosti armády. Jestliže je z nejvyšších míst ve straně, státě a armádě věnován mimořádný zájem o stav velení a řízení, pak se úloha a odpovědnost všech těch, kteří se těmito problémy zabývají, podstatně zvyšuje.

Poukázal jsem na charakter vývoje mechanizace a automatizace ve velení v naší armádě v minulých deseti letech a na složitou situaci, která vyvstala na sklonku šedesátých let. Domnívám se, že v nových podmínkách najde tato oblast opět své místo a bude sloužit těm cílům, pro něž byla zřízena.

ROZHOVOR S DELEGÁTOM XIV. ZJAZDU KSČ

VELITEĽOM VVO

generálporučíkom Samuelom KODAJOM

1. V čom vidíte prínos XIV. zjazdu KSČ z hľadiska vojenskopolitického (v riešení vojenskopolitických problémov)?

Výsledky XIV. zjazdu KSČ boli u VVO prijaté s plným súhlasom a jednoznačnou podporou vedenia KSČ. Väčšina našich príslušníkov je si vedomá veľkého významu rokovania a záverov zjazdu ako pre celú spoločnosť, tak aj pre nás, vojakov. Tomu plne zodpovedajú ohlasy na rokovanie zjazdu i intenzívna práca s jeho výsledkami. Veľmi pozitívne bolo prijaté ocenenie, ktorého sa Čs. ľudovej armáde na XIV. zjazde dostalo. Komunisti, zväzáci, mnohí príslušníci VVO odpovedajú na závery a výsledky zjazdu rastúcou aktivitou a iniciatívou a odhodlaním čestne splniť úlohy pred nich postavené.

Sme si vedomí, že náš obranný systém ako základný vnútorný zdroj bezpečnosti krajiny sa opiera predovšetkým o dobre pripravenú a morálne pevnú armádu a v realizácii vojenskej politiky strany máme dominujúce postavenie i zodpovednosť. Pritom je nám úplne jasné, že otázka obrany nemôže byť len záležitosťou armády. Preto kladne oceňujeme skutočnosť, že XIV. zjazd označil (zdôraznil) zaistenie spoľahlivej obrany krajiny a socialistických vymožeností ako trvalú úlohu celej spoločnosti, všetkých štátnych a spoločenských orgánov a inštitúcií a prehĺbenie brannej výchovy i pripravenosti obyvateľstva, najmä mládeže, na vyhranene triednych a internacionálnych základoch, ako dôležitú úlohu brannej politiky strany a štátu.

Chcem zdôrazniť, že sa jednoznačne hlásime k výsledkom rokovania zjazdu v celom rozsahu. Považujeme totiž pre nás — vojakov, za významné a dôležité nielen tie závery a úlohy, ktoré sa bezprostredne dotýkajú armády či obrany, ale všetky otázky v celom komplexe. Veď naša armáda ako súčasť socialistickej spoločnosti nechce, ale ani nemôže pracovať izolovane. Práve nedávne krízové obdobie, ktoré zjazd uzatvoril, nás názorne presvedčilo o tom, ako sa do armády prelínajú a úzko sa jej práce a života dotýkajú všetky základné a politické, ideologické a spoločenské otázky, názory a prúdy, včítane chýb v politickom myslení, názoroch a postojoch občanov. Z tohto hľadiska považujem za najvýznamnejší nástup k intenzívnej politicko-ideovej výchove na marx-leninských, triednych a internacionalistických základoch. Ako oko v hlave nám treba strážiť a upevňovať osvedčené a preverené leninské princípy výstavby osvedčené a preverené leninské princípy výstavby socialistickej armády.

2. Ktoré úlohy považujete pri realizácii záverov zjazdu pre VVO za hlavné?

Prvoradé sú v našej práci tie úlohy a opatrenia, ktoré bezprostredne vedú k zdokonaleniu systému velenia, upevňovaniu disciplíny, organizovanosti života a vysokej bojovej pohotovosti vojsk, postupnému odstraňovaniu príčin a nedostatkov, ktoré bránia v dosahovaní optimálnych výsledkov.

Pre armádu a obranu je dôležité plnenie úloh a záverov zjazdu aj v iných oblastiach. Napr. upevnenie socialistickej ekonomiky, zveľadenie národného hospodárstva dáva záruku, že pre našu prácu budú vytvorené optimálne podmienky z hľadiska materiálneho zabezpečenia armády a obrany. Sme si tiež vedomí, že v armáde pracujeme nielen s vysoko zložitou a modernou i kvalitnou technikou, ale predovšetkým s nemenej zložitými mladými ľuďmi, ktorí túto techniku ovládajú. Z tohto hľadiska sú pre nás zvlášť významné všetky závery a úlohy, dotýkajúce sa výchovy predovšetkým mladej generácie. Orientácia na skvalitnenie výchovy mládeže, jej organizácie, jej výchova k vlastenectvu, internacionalizmu, k brannosti, je pre nás cennou devízou, na ktorú v práci vo vojskách musíme nadväzovať a rozmnožovať ju. Obdobne sú i pre nás dôležité a smerodajné závery pre skvalitnenie riadiacej činnosti, posilnenie zodpovednosti, otázky šetrnosti, hospodárnosti atď., — nie je azda záverov a úloh z rokovania zjazdu, z ktorých by nebolo žiadúce vyvodiť, aplikovať konkrétne úlohy a opatrenia aspoň pre niektorý úsek našej armádnej činnosti. Žiaden zo záverov a úloh zjazdu nemôžeme v našej práci podceňovať.

Úloha je veľa a nie všetko je možné robiť odrazu. Preto VR VVO v júni t. r., prerokovala realizáciu uznesení XIV. zjazdu v podmienkach VVO a spresnila zameranie práce vo dvoch etapách: 1) do konca tohto výcvikového roku a 2) v príprave na výcvikový rok 1972. V súčasnom období orientovala podriadené stupne predovšetkým na dokonalé zvládnutie bohatstva materiálov zjazdu, v čom sa už aj veľa urobilo.

Do konca tohto výcvikového roku sme usmernili úsilie najmä na tieto úlohy:

- Skvalitniť riadiacu prácu veliteľov a štábov všetkých stupňov a aktivitu vojakov tak, aby úlohy, pre tento rok stanovené, boli všade splnené dobre až výtečne.

- Podstatne zlepšiť disciplínu, ako rozhodujúceho predpokladu kvalitného plnenia úloh.

- Zvýšiť požiadavky na politickú a vojensko-odbornú pripravenosť veliteľov a štábov, čoho dosiahnuť skvalitnením plánovaných zamestnaní, veliteľskej, metodickej a odbornej prípravy.

- Skvalitniť odbornú pripravenosť špecialistov a budúcich poddôstojníkov vo výcvikových jednotkách väčšou zainteresovanosťou veliteľov a štábov útvarov a zväzkov, s využitím a uplatnením vyhodnotenia skúseností z výchovy a výcviku žiakov u všetkých útvarov, ktoré bude prevedené do 15. 9. 1971.

Keď k tomuto prirátame náročné úlohy, súvisiace so zabezpečením volieb, úlohy a opatrenia pri uvádzaní Jednotného systému brannej výchovy a propagandy do života, dokončovanie UVZ, ako predpokladu kvalitného prevádzania výcviku a vážnu úlohu úspešne dokončiť náборы k doplneniu a skvalitneniu veliteľského zboru, bude pre všetkých roboty „vyššie hlavy“. Preto ďalšie, obsahovo nové úlohy, nebudeme v tomto roku stanovovať, naviac by nám ani sily nestačili. Súbežne s tým budú všetky stupne premýšľať, ako závery XIV. zjazdu konkretizovať a zapracovať do dokumentov na budúci výcvikový rok. V tomto zmysle sme ujednotili postup a budeme prácu u VVO usmerňovať.

Z doterajších poznatkov o prístupe k záverom a výsledkom zjazdu som presvedčený, že u VVO budú úlohy XIV. zjazdu nielen správne pochopené a rozpracované, ale aj postupne zodpovedne plnené.

Příprava štábů a vojsk VVO

XIV. sjezd KSČ, který ve svých závěrech a stanovení politické linie vycházel i z výsledků XXIV. sjezdu KSSS, uzavřel jednu z nejsložitějších etap vývoje a vytvořil předpoklady pro plnění úkolů dalšího rozvoje socialistické společnosti. Dal také konkrétní perspektivu a vytvořil podmínky pro cílevědomou práci i u našeho okruhu.

Sjezd vysoko ocenil dosažené výsledky ve vojenskopolitické konsolidaci ČSLA. Ve zprávě ÚV KSČ XIV. sjezdu se hovoří: „Po uskutečnění očisty a jiných opatření je dnes naše armáda na takovém stupni připravenosti, že spolu se spojeneckými armádami může v případě nebezpečí splnit úkoly, které od ní náš lid očekává...“.

Tohoto vysokého ocenění si vážíme. Je to ocenění i naší společné práce, velkého úsilí velitelů, štábů, politických pracovníků, stranických a společenských organizací i většiny obětavých příslušníků okruhu.

Současně si uvědomujeme vysokou zodpovědnost, kterou před stranou a lidem naší vlasti máme, za další zdokonalování bojové a politické připravenosti a celkové bojové pohotovosti vojsk VVO. Jsme si vědomi toho, že náročné úkoly můžeme splnit jedině jednotným úsilím velitelů, štábů, stranickopolitických orgánů a stranických organizací i vysokou politickou angažovaností všech příslušníků při jejich prosazování do života vojsk.

Konkrétní projev plnění závěrů sjezdu vidíme v dobrém a výtečném plnění úkolů v politické, operační, taktické a bojové přípravě a v upevnění vojenské disciplíny a režimu života vojsk.

Jako rozhodující metodu dosažení rozhodného obratu pro kvalitní splnění úkolů vidíme ve zkvalitnění organizátorské a řídicí práce a ve **zvýšení politické angažovanosti velitelů, náčelníků i jednotlivých příslušníků štábů všech stupňů**. Základním předpokladem politické aktivity je osobní příklad, přesvědčení a ztotožně-

ní se s politikou strany. Půjde o to, aby pracovníci štábů — členové strany si prohloubili znalosti stanov strany, leninských principů stranického života, teoretických zásad marxismu-leninismu, závěrů XXIV. a XIV. sjezdu i dalších vydávaných dokumentů z plén ÚV a důsledně vyzbrojení argumenty tyto zásady probíjávali.

Na všech stupních chceme zvýraznit osobu náčelníka jako politického vedoucího. U všech velitelů a náčelníků musí vystupovat do popředí především politická stránka jejich činnosti, i když ji nelze absolutizovat a oddělit od odborné stránky. Nechceme dopustit, aby se absolutizovala odborná, technická nebo organizační stránka úkolů. Zkušenosti ukazují, že převažuje situace, kdy politické stránky úkolů se příliš do úvahy neberou a proto podřízeným jsou stavěny úkoly v jejich široké odborné podobě. Přitom politická stránka úkolu je tím, co se nejvíce dotýká lidí, nároků na ně, vztahů mezi nimi, jejich názorů, postojů, připravenosti, zodpovědnosti a důsledků.

Ukázat politickou stránku úkolu vyžaduje objasnit, jak úkol souvisí s požadavky politiky strany, jak z nich vyplývá a k čemu směřuje. Ohodnotit, jaký bude vztah lidí, jejich připravenost pochopit daný úkol a sledování cíle, zabývat se možnostmi rozvoje jejich iniciativy a aktivity. Je třeba si ujasnit, jak sjednocovat úsilí ke společným potřebám a jak překonávat rozpory mezi společenskou potřebou a osobními, či skupinovými zájmy.

Takový způsob práce velitele, náčelníka a štábního pracovníka je nesporně velmi náročný. Je podmíněn důkladnou odbornou připraveností, ale především politickým rozhledem a schopností pracovat s lidmi. Síla funkcionářů s nedílnou velitelskou pravomocí je v jejich schopnostech vnášet do práce stranické zanícení a odvážnost, ve schopnostech

hodnotit události a činnost z požadavků usnesení a politiky strany, v umění určit správně své místo a svůj podíl při plnění úkolů, umět účelně a správně rozstavovat lidi, věřit v jejich schopnosti a dovést je využit.

Základním předpokladem k této úspěšné práci je péče o ideově politický růst, kterému budeme proto věnovat zvýšenou pozornost.

V odborné přípravě velitelů a štábů (vojsk) vycházíme z toho, že VVO má v rámci ČSLA své vymezené místo a úkoly, které mají určité zvláštnosti. Vyžadují proto určitou specifikou v přístupu k jejich plnění.

Svazky a útvary VVO mají značně omezené možnosti pro cvičení s vojsky, proto hlavní nápor a úsilí chceme vést na přípravu štábů všech stupňů jinými účinnými druhy přípravy. Malou (omezenou) možnost ověřovat si schopnost a připravenost štábů v praktickém velení vojskům musíme nahrazovat jinými formami. Půjde hlavně o velitelsko-štabní cvičení s částečně vyvedenými vojsky, k čemuž budeme využívat především období povolávání záloh.

Úkoly v přípravě velitelů, štábů a vojsk jasně formuluje RMNO, Organizační směrnice velitele VVO a řada dalších dokumentů. Tyto není nutné měnit, ani podstatně doplňovat, neboť plně vystihují celou problematiku potřeb soustavného zvyšování bojové připravenosti našeho okruhu. My se především zaměříme na jejich kvalitnější splnění. V tomto směru zejména štáby všech stupňů mají rozhodující vliv. Proto jsme se vrátili znovu k vyhodnocení minulého roku. Konkrétněji jsme rozebrali závěry z jednotlivých opatření, cvičení a prověrek a ujasnili si všechny průvodní jevy jak kladů, tak nedostatků.

V teritoriální oblasti — jsou v celku u našeho okruhu značné zkušenosti a různá cvičení i prověrky prokázaly, že příprava teritoriálních štábů je na odpovídající úrovni. Značný počet plánovaných štábů a nácviků na tento rok má za cíl dosažený stav nejenom udržet, ale dále podstatně přípravy teritoriálních štábů zkvalitnit.

Do práce teritoriálních štábů chceme vnést vše pozitivní z práce polních štábů. Proto jsme přistoupili k přepracování metodiky práce štábů jako celku i metodiky práce oddělení, které zahrnují úkoly v celém komplexu od vyhlášení bojového poplachu až do splnění mobilizačních úkolů.

Chceme zakončit zpracování vzorové dokumentace teritoriálního štábu, která

by dosahovala písemné i grafické dokumenty k jednotlivým situacím, s rozpracováním vzorů jednotlivých dokladů, nařízení, hlášení apod.

Chceme zkvalitnit metodiku práce na všech stupních, prohloubit vzájemnou součinnost s důrazem na řešení otázek mobilizace, zabezpečení přesunů všech druhů po teritoriu okruhu, likvidace následků po úderech ZHN, diverzních výsadek a obnovu režimu života na teritoriu, evakuace obyvatelstva při současném plnění mobilizačních úkolů apod. Tyto otázky chceme teoreticky rozpracovat a důsledně na štábích nácvicích procvičit. Ukazuje se totiž, že celá řada nedostatků má společného jmenovatele v tom, že tyto otázky nejsou v dostatečné míře teoreticky rozpracovány a v důsledku nedostatku řádů, předpisů i různých dalších pomůcek zaostává proto i teoretická příprava.

V přípravě polních štábů máme určité problémy v tom, že jde o nově vytvořené štáby. Proto jsme museli v přípravě těchto štábů začít od nejjednodušších forem jako jsou přednášky, semináře, skupinová zaměstnání, válečné hry apod. Značnou pozornost jsme věnovali jejich počátečnímu sladení. V letošním roce náročná VŠC s částečně vyvedenými vojsky prokázala, že štáby dosáhly odpovídající úrovně v teoretických znalostech vedení soudobého boje a operace.

Ukázalo se však, že praktické návyky v řízení operace a boje stále ještě nejsou v souladu s požadavky nepřetržitého a pružného velení. Práce štábů není dostatečně zaměřena na vytváření reálných podkladů pro rozhodnutí velitele a hlavně jeho realizaci ve vojscích. Tento stav kromě subjektivních činitelů je zapříčiněn i některými těžkostmi v jejich materiálně technickém zabezpečení, zejména u polního operačního štábu.

Na tyto otázky se chceme proto zvlášť zaměřit a společným úsilím uvedené nedostatky odstranit.

Ve výcvikových jednotkách, kde připravujeme specialisty pro celou ČSLA, chceme zkvalitnit jejich všestrannou připravenost. Chceme se zaměřit na to, aby žáci získali více zkušeností z politicko-výchovné práce, praktických návyků ve velení, v upevnění osobnosti velitele a metodických návyků z výcviku podřízených.

K tomu budeme i nadále vyvíjet maximální úsilí ve výstavbě výcvikových zařízení, účelové výstavby s využitím iniciativy i aktivity lidí a jejich závazků, které přijali k 50. výročí založení strany a ke XIV. sjezdu KSČ.

Zkvalitnění přípravy specialistů úzce souvisí s příkladností a dobrou odbornou a politickou připraveností nejnižších velitelů — poddůstojníků. Proto pozornost chceme zaměřit na důkladné ujasnění jejich práv a povinností, zkvalitnění forem i metod práce, všestranné zlepšení znalostí podřízených a správného přístupu k nim. V tomto směru máme doposud některé nedostatky. Plně k tomu využijeme setkání výtečníků v bojové a politické přípravě a práce s jeho závěry a výsledky.

Jako další rozhodující předpoklad ke kvalitnímu plnění úkolů vidíme v podstatném zlepšení disciplíny. Jde nám o účinnější výchovu vojáků jako uvědomělých bojovníků za politiku strany, o formování potřebných morálně politických a bojových vlastností a o uvědomělý

vztah k plnění vojenských povinností. Jde nám o přísný, přesný a obecně závazný vojenský režim, v duchu požadavků řádů, předpisů, rozkazů a vojenské přísahy.

Na závěr chci zdůraznit, že

— těžiště v současné době vidíme zejména v oblasti ideologické připravenosti velitelů a štábů pro přenesení závěrů XIV. sjezdu do podřízených útvarů, jednotek i jednotlivců. Toto považujeme za významné, protože cvičíme nejnižší velitele a specialisty pro celou armádu;

— v odborné přípravě velitelů, štábů a vojsk budeme usilovat o důsledné splnění úkolů, postavených RMNO do konce výcvikového roku a přípravu pro nový výcvikový rok s cílem plně aplikovat závěry XIV. sjezdu do praktického života našeho okruhu.

Ostrý třídní boj v ideologické oblasti vyžaduje soustavně zlepšovat ideově výchovnou práci se všemi příslušníky armády. Považujeme za svou povinnost vychovávat je na základě vítězného učení marxismu-leninismu k lásce k socialistické vlasti, k věrnosti komunistické straně, k bratrskému vztahu k lidu a ozbrojeným silám států Varšavské smlouvy, zejména Sovětskému svazu. Současně v nich budeme pěstovat nenávisť k třídnímu nepříteli.

(Z projevu ministra národní obrany na XIV. sjezdu KSČ)

XIV. sjezd KSČ

a naše nejbližší úkoly

Po vyjádření jednoznačné podpory politice nového vedení strany od dubna 1969, po vyjádření jednoznačného souhlasu s průběhem a výsledky XIV. sjezdu naší strany, stojí před námi — komunisty, okruhovou stranickou organizací, veliteli, štáby a stranickopolitickými orgány úkol **naplňovat sjezdová usnesení, realizovat vojenskou politiku strany po XIV. sjezdu KSČ v našich podmínkách.**

S čím začít? Jaký postup volit, co udělat dnes, co zítra, co v perspektivě? Jak zabezpečit, aby sjezdová usnesení byla v našich podmínkách naplňována činy a přesvědčivými výsledky, aby byla úspěšně realizována?

To jsou otázky, na které jsme hned po sjezdu hledali odpověď. Došli jsme k těmto závěrům:

1. Sjezdové dokumenty musí komunisté, stranický aktiv, vojenské kádry, především odpovědně **prostudovat, zvládnout, hluboce pochopit.** K tomu samozřejmě nestačí informace, uskutečnění na stranických aktivech a na členských schůzích základních organizací bezprostředně po XIV. sjezdu. Samostatné studium, organizace seminárních besed k jednotlivým kapitolám sjezdové zprávy, k jednotlivým sjezdovým dokumentům, to je cesta k zvládnutí sjezdových dokumentů, to je cesta k jejich promítnutí a konkretizaci do vlastních podmínek, to je i rozhodující předpoklad postupné realizace sjezdové linie.

2. **Plnit úkoly** vojenské politiky naší strany po XIV. sjezdu můžeme a musíme hned, neodkladně. Do konce výcvikového roku zbývá ještě několik měsíců, v nichž **v souladu s plány bojové a politické přípravy** budeme realizovat řadu vážných opatření, sledujících zpevnění morálně politického stavu a bojové pohotovosti vojsk — operační cvičení, bojová taktická cvičení, společná cvičení s vojsky Střední skupiny Sovětské armády. Podle plánu proběhne další etapa marxisticko-leninské přípravy vojáků z povolání, budou inspekční prověrky vojsk, řešíme problémy kázně, řízení, realizujeme řadu opatření v politicko-kádrové oblasti apod. Dobře připravit a dobře uskutečnit všechna tato opatření znamená i plnit současné úkoly vojenské politiky strany. Splnit závazky napočet XIV. sjezdu a 50. výročí zrodu KSČ je také realizací sjezdové linie dnes i v nejbližší budoucnosti.

3. Před námi je **hodnocení výsledků tohoto výcvikového roku a plánování přípravy vojsk a štábů v r. 1972.** Jde o to, abychom do období hodnocení tohoto a plánování příštího výcvikového roku měli sjezdové dokumenty tak prostudo-

vané, osvojené, pochopené, abychom jak hodnocení tak tvorbu nových výcvikových dokumentů uskutečňovali **z hlediska politických pohledů, z hlediska náročných požadavků sjezdové linie** a abychom ve výcvikových dokumentech optimálně zakotvili to, co chceme k naplnění sjezdových usnesení v podmínkách našeho okruhu udělat.

4. „Čelem k masám“ zdůraznil XIV. sjezd. Toto heslo musí najít plné vyjádření **v přípravě voleb do zastupitelských orgánů**. Získat naše vojáky pro naše socialistické myšlenky, pro naši politiku vytyčenou sjezdem, to je úkol pro dnešek, pro bližší i vzdálenější perspektivu, to je úkol, který chápeme v našem okruhu jako úkol prvního pořadí i v souvislosti s přípravou voleb, kterou chceme těsně spojit s aktivními úkoly vojsk, s vojenskou politikou strany.

Co považujeme za hlavní? **Aby okruhovú stranická organizace žila plným, bohatým stranickým životem v souladu s požadavky stanov strany. Ona je rozhodujícím garantem plnění sjezdových usnesení strany. Ona je rozhodujícím garantem plnění sjezdových usnesení dnes a bude i zítra.**

5. Konečně půjde na některých stupních (vyšších stupních) o rozpracování perspektivy v těch oblastech, kde roční výhled nestačí, v podmínkách našeho okruhu především v oblasti zlepšování materiálně technických podmínek výcviku a života vojsk a v přípravě kádrů.

V úsilí o zkvalitňování obranyschopnosti našeho státu vycházíme z leninské myšlenky, že obrana země je jednou z nejdůležitějších funkcí. Jako taková je však věcí celé společnosti.

Záruku úspěšného rozvoje armády vidíme v důsledném uplatňování principu jejího přímého řízení vrcholnými orgány strany, v pevném spojení s naším pracujícím lidem.

(Z projevu ministra národní obrany na XIV. sjezdu KSČ)

Výchova rudých kádrů – – smysl a poslání VAAZ

Armáda je mocenskopolitickým nástrojem socialistického státu, jejíž poslání zvýraznil i nedávný politický vývoj v ČSSR. Sjezd sovětských komunistů a XIV. sjezd KSČ věnovaly mimořádnou pozornost úloze, místu a perspektivě ozbrojených sil především proto, že dokud žijeme v neklidném, třídně rozděleném světě, patří upevňování obranyschopnosti země mezi nejdůležitější úkoly současnosti.

Vojenská akademie A. Zápotockého plní v systému čs. lidové armády význačnou a nezastupitelnou politickou i odbornou funkci – vychovává velitele, politické pracovníky a jiné vojenské odborníky pro potřeby naší armády. Absolventi musí splňovat náročná politická, vojenská, morální a jiná kritéria pro vysokou připravenost armády k soudobému boji. Dosáhli jsme již zásadní jednoty v tom, že výchovný cíl školy souhrnně označujeme jako výchovu rudých kádrů. Tento pojem obsahuje požadovaná třídně politická a odborná měřítka.

Můžeme-li dnes takto jednoznačně vymezovat politický, výchovný, vojenský a odborný úkol, jsme si vědomi, že k této základní názorové jednotě vedla náročná a složitá cesta, při které všichni pracovníci školy v čele s komunisty prošli tvrdou, teoretickou a pracovní náročnou zátěžávací zkouškou. Boj s pravicí a tendencemi, které vedly k nevojenským představám o povaze našeho absolutního, vedení za stálého tlaku oportunistů a revizionistů ve společnosti a v armádě, je stálou výzvou a požadavkem k bdělosti a ostražitosti. Dokonce i to pozitivní, co bylo za dlouhá léta na VA AZ vytvořeno a stalo se tradicí i chloubou školy mělo být v letech 1963/69 negováno, „odpolitizováno“ a zbaveno vojenského a praktického smyslu. Pravicová oportunistická linie, přijatá mimořádnou konferencí v roce 1968, při-

spěla k rozkladu politického systému školy, ochromila vedoucí úlohu strany na akademii, vážně narušila nedílnou velitelskou pravomoc a deformovala vojenské poslání školy. Tím, že opustila třídní hodnocení společenských jevů, opomenula třídní podstatu a poslání naší armády, přispěla svým usnesením k rozbití ideové a akční jednoty stranické organizace na akademii a ochromila její vedoucí úlohu.

Ještě závěry listopadového pléna ÚV KSČ v roce 1968 v důsledku ovládnutí stranické organizace VA AZ pravicovými silami prosazovaly se velice obtížně a pomalu. V procesu jejich realizace došlo k postupnému formování marxisticko-leninských sil uvnitř celoakademické stranické organizace. Nástup nového vedení v čele se s. Husákem a realizace dubnového, květnového a zářijového pléna ÚV KSČ z roku 1969 v podmínkách naší školy pomohly překonat krizový vývoj. Byla nastoupena cesta politické diferenciaci a konsolidace, doprovázená bojem za obnovu a plnou platnost marxismu-leninismu na škole.

Ke konsolidaci politické situace po lednovém plénu ÚV KSČ v roce 1970 přispěla rozhodujícím způsobem očista stranické organizace v rámci výměny stranických legitimací. Celý tento proces byl provázen důsledným uplatňováním třídních internacionálních hledisek. V průběhu očisty se stranická organizace rozešla s hlavními nositeli revizionismu a pravicového oportunismu, s pasivními členy strany a tak se politicky zpevnila a sjednotila. Výsledky očisty měly vliv i na služební kádrová opatření.

Konference strany na VA AZ v dubnu 1971 posoudila a zhodnotila uplynulý vývoj, jeho klíčové etapy, stanovila obsah současných a budoucích úkolů, přístupy k nim a vyvodila základní poučení pro

další vývoj. Vytvořila tak nezbytné politické předpoklady k dalšímu posilování vedoucí úlohy strany a naplňování smyslu a poslání školy v duchu linie vytyčené prosincovým plénem ÚV KSČ v roce 1970.

V souladu se závěry prosincového pléna i se směrnicemi a nařízeními vyšších vojenských i politických orgánů a konečně plně v souladu se smyslem a posláním vojenské akademie jako vojenské vysoké školy, vytyčili jsme úkol — výchovu rudých kádrů. Tento pojem, než život ukázal jeho plnou oprávněnost, se setkával s nedůvěrou a často i s prezíráním některých, minulostí více ovlivňovaných příslušníků školy. Byla k němu řada výhrad, nejasností. Konference komunistů fakult, konference celé VA AZ a sám život vyjasnil co znamená tento pojem a jakým způsobem musíme přistupovat k jeho naplňování.

Díky tomuto pozitivnímu procesu, v jehož čele stáli a stojí komunisté, rostla a roste aktivita většiny příslušníků akademie, především členů Socialistického svazu mládeže a Revolučního odborového hnutí, která představuje spolu s přijatými závazky na počest XIV. sjezdu KSČ, 50. výročí založení a 20. výročí VA AZ v městě Brně rozhodující devizu pro budoucí práci.

Vojenská akademie Antonína Zápotockého v Brně se plně ztotožňuje s vytyčenou linií strany a bude se na její realizaci aktivně podílet.

K tomu, aby linie XIV. sjezdu KSČ byla v našich podmínkách úspěšně plněna, je třeba soustředit prvořadou pozornost k dalšímu prohlubování vedoucí úlohy strany, k upevnění ideové a akční jednoty stranické organizace na VA AZ. Již v průběhu XIV. sjezdu došlo k první konfrontaci našich představ o výchově posluchačů i celého systému řídicí, organizační, stranickopolitické i vědeckopedagogické práce s jeho závěry a hlavními materiály. V současné době jsou tyto materiály rozpracovány do základních dokumentů školy na příští školní rok.

Sjezd věnoval velkou pozornost problémům armády a jejího místa ve společnosti; to našlo svůj odraz i v rezoluci, přijaté na závěr sjezdu. Část o obraně naší vlasti a jejím internacionálním charakteru i důraz, který je položen na vnitřní uvědomělou kázeň armády, organizovanost jejího života a systému řízení, bezprostředně se odrazí v celém životě naší školy, určitě nalezne svoje vyústění i v systému přípravy posluchačů. Jsme si vědomi toho, že o úspěch u naší práce budou rozhodovat posluchači tím, jak se uplatní u vojsk. Tedy nakořak si

osvojí již na VA AZ pevné návyky v systému práce, kázní a vojenském vystupování, tak bude vypadat naše armáda v budoucnosti.

Ovšem středem naší pozornosti v souvislosti s výchovou našich posluchačů bude celá řada dalších ideově výchovných otázek, včetně důrazu, jaký byl položen na vědeckotechnickou inteligenci a její místo v naší společnosti.

Přitom se chci blíže zastavit u jedné otázky, která významně podtrhuje výchovné poslání školy vůbec, tedy i naší vojenské vysoké školy. Je to otázka výchovy takových příslušníků socialistické společnosti, kteří budou stále více oproštěni od individualistických i maloburžazních názorů a postojů. Pro nás je to otázka přípravy příkladných, politicky zkalených, odborně teoreticky i prakticky připravených důstojníků, velitelů naší armády.

Tyto závěry sjezdu potvrzují naše představy o samotném poslání a smyslu školy, tak jak byly formulovány v „Politické rezoluci“ konference komunistů VA AZ. Vzali jsme na sebe úkol vychovávat pro naši armádu „rudé kádry“. Jsme si vědomi toho, že je to pro nás vysoká odpovědnost, ale i čest.

Komunisté musí denní politickou prací a osobním příkladem získávat celou nestranickou veřejnost akademie pro plnění úkolů vytyčených XIV. sjezdem a zvyšovat svůj vliv na ně. Významné úkoly čekají politické oddělení VA AZ, které považuje ze svojí prvořadou povinnost soustavně zvyšovat a zkvalitňovat obsahové a metodické řízení stranických organizací a vést komunisty k práci mezi nestraníky, zejména mezi mládeží a vědeckopedagogickým sborem. Politické oddělení VA AZ usiluje o zlepšení systému přípravy funkcionářského aktivu k plnění základních úkolů strany, zvýšení účasti aktivu na tvorbě a realizaci politiky strany a soustavně rozšiřování o nejak-tívnější a nejuvědomělejší příslušníky na VA AZ.

Klademe zvláštní důraz na osobní účast pracovníků stranickopolitických orgánů v životě akademie, zejména ve stranických a mládežnických organizacích a organizacích ROH. Důsledně řešíme a chceme dále zkvalitnit řešení všech kritických připomínek, návrhů a námětů komunistů i nestraníků.

Významné místo v procesu upevňování vedoucí úlohy strany má ideologická práce. Politické oddělení a stranická organizace soustředí svoji pozornost na obsah a čistotu výkladu marxismu-leninismu i konkrétní takticko-politické linie

KSC. Stranickopolitické orgány, stranické organizace a katedry marxismu-leninismu zabezpečí hluboké osvojování výsledků a zkušeností mezinárodního dělnického a komunistického hnutí, zejména KSSS a teoretického bohatství, které je uloženo v dokumentech XXIV. sjezdu sovětských komunistů. Na tomto základě chceme dále rozvíjet principy internacionalismu, naši sounáležitosti k Varšavské smlouvě a světové socialistické soustavě. Chceme soustavně zabezpečovat cílevědomou spolupráci a využívat zkušeností vojenských vysokých škol socialistických armád, zejména sovětských.

Nelze si představit účinnou ideově výchovnou práci bez permanentní pozornosti výsledkům XXIV. sjezdu KSSS a XIV. sjezdu KSC. Všechny stupně řízení naší školy postupně zabezpečují rozpracování a realizaci jejich výsledků v podmínkách školy. Jen tak můžeme překonat pravicově oportunistické tendence a názory, které na škole působily, vést s nimi nesmiřitelný boj, překonávat jejich rozkladné důsledky při soustavném boji proti všem projevům buržoazní ideologie, maloměstství, liberalismu a antikomunismu.

Ruku v ruce s upevňováním vedoucí úlohy strany na akademii budeme zvyšovat podíl školy na plnění úkolů vojenské a školské politiky strany. XIV. sjezd KSC v rezoluci připomíná, že „zvlášť náročné úkoly při formování socialistického vědomí mladých lidí musí plnit školství, jehož posláním je připravovat mladou generaci v souladu s potřebami socialistické společnosti, s požadavky rozvíjející se ekonomiky i jednotlivých společenských oblastí“.

Celoarmádní aktiv komunistů z června 1971 konkretizoval oblast vojenské politiky strany a tím i stanovil úkoly naší vojenské vysoké školy. Vojenská a školská politika KSC je specifickou součástí politiky KSC a principů její školské politiky v podmínkách armády. Výchovně vzdělávací činnost na vojenské škole je podřízena požadavkům možného třídního ozbrojeného střetnutí světových soustav a požadavkům, které vědeckotechnický pokrok přináší pro vojenskou oblast. To předurčuje i nároky, které klade socialistická společnost, strana a armáda na výchovu vojenských odborníků.

Základním smyslem výchovné práce VA AZ je výchova a příprava rudých kádřů. Naš posluchač musí být třídně uvědomělým, politicky vyspělým důstojníkem, oddaným ideám marxismu-leninismu, internacionální politice KSC a schopným důsledně svoje politické přesvědčení obhajovat a prosazovat při výchově vojáků

u bojových útvarů. V tom vidíme i svůj vklad pro formování politického profilu celé mladé generace. Chceme dosáhnout toho, aby náš absolvent odcházel ze školy vysoce teoreticky a metodicky na výši, aby byl schopen trvale rozvíjet své vojenské a technické znalosti a myšlení. Chceme dosáhnout toho, aby absolventi byli schopnými veliteli bojových jednotek naší socialistické armády a stali se tak jádrem jejího vojenského mistrovství v zájmu obrany naší vlasti a celého socialistického tábora.

V oblasti výchovy jejich velitelských a morálně charakterových vlastností usilujeme o to, aby byly u našich posluchačů formovány takové vlastnosti jako samostatnost, iniciativa, rozhodnost, důslednost, vytrvalost, statečnost, houževnatost, ale také čestnost, přímost, pracovitost, skromnost (podloženou zdravým sebevědomím) i nespokojenost s nedostatky svými a svého okolí. Tělesná příprava našich posluchačů pak je zaměřena k doplnění těchto vlastností fyzickou odolností a způsobilostí k překonávání obtíží vojenské služby i nároků života v poli a bojové činnosti, stejně jako k plnému fyzickému a duševnímu harmonickému rozvoji našeho posluchače.

Jsmo si vědomi toho, že ČSLA nemá jenom úkoly v obraně socialistické vlasti a socialistického tábora, ale má i své důležité místo ve výchově mladých lidí a při utváření správného vztahu naší veřejnosti k obraně a armádě.

Posluchače budeme proto vychovávat k účtě k pracujícímu lidu, správnému vztahu k jeho práci i aktivní politické činnosti na veřejnosti. Dáme jim také potřebné znalosti a návyky nezbytné pro vedení vojáků a podřízených v duchu komunistické výchovy i odborné přípravy vojsk. V minulosti se na VA AZ často prosazoval rozpor mezi odborností a političností v přípravě posluchačů. My dnes tento vztah chápeme nikoliv absolutně, tedy jedno na úkor druhého, ale dialekticky, jako dvě nerozlučné stránky jediného procesu. Nedovolíme již nikdy zpochybňovat třídně politické hledisko přípravy posluchačů, stejně jako nebudeme v žádném případě slevovat z náročnosti na jejich odbornou teoretickou a praktickou přípravu. Kdo by chtěl tuto otázku stavět jinak, nepochopil samotnou podstatu výchovy nového velitelského sboru ani poslání vojenské vysoké školy.

Významné místo v naší práci s mladými posluchači bude mít stranická a politická příprava mladých lidí a neaktivnějších členů SSM pro jejich vstup do KSC. Uvědomujeme si, že oni budou v příš-

tích letech rozhodovat o náplni i realizaci stranické politiky v naší armádě.

Těchto cílů ve výchově a přípravě posluchačů, které jsou nemalé, jak je zřejmé z jejich výčtu, chceme dosáhnout především jednotným úsilím velitelských, stranikopolitických orgánů i stranických a společenských organizací.

Hlavním realizátorem výchovných úkolů je vědeckopedagogický sbor. Proto středem zájmů stranikopolitických orgánů i stranických organizací bude soustavná péče o morálně politický profil těchto vychovatelů.

Má-li být systém komunistické výchovy účinný, musí být v něm účelně a cílevědomě sladěna činnost všech výchovných činitelů školy. Proto všechny stranické organizace a orgány budou věnovat systematickou pozornost zejména tomu, jak jsou v každodenním životě školy realizovány principy školské politiky, vytyčené KSČ. Úkolem všech stranikopolitických orgánů a ZO KSČ je tyto principy tvořivě realizovat, protože v nich jsou obsaženy dlouhodobé, dosud nenaplněné cíle.

Při specifickém postavení VA AZ ve školské soustavě ČSSR je pro tvorbu a rozvoj jejího vyučovacího a výchovného systému nezbytné tvůrčí využívání kladných zkušeností sovětských vojenských škol, systematické rozvíjení styků se socialistickými armádami a Střední skupinou sovětských vojsk.

Při plnění těchto nemalých úkolů nás naplňuje optimismem stále se zvyšující aktivita našich posluchačů, se kterou přistupují k úkolům školy. Úspěšně se znovu začíná rozvíjet studentská vědecká činnost, za pomoci řady posluchačů především členů strany se upevňuje vojenský režim školy, zvyšuje se studijní i politická aktivita posluchačů. Svědčí o tom stovky závezků ve studijní oblasti, pomoci na brigádách, čestném dárčovství krve i pomoci v pionýrských organizacích na školách v Brně, ve Vyškově a Bratislavě. Úspěšně se rozvíjí angažovaná masově a kulturně politická práce našich posluchačů: to ukázaly výsledky letošního ASUT i soutěže „Za rudým praporem“, která se setkala u převážné části posluchačů s velkým zájmem. Prostě i v tomto směru za pomoci stranické a svazácké organizace jsou postupně vytvářeny dobré předpoklady k tvůrčímu přístupu posluchačů v naplňování poslání školy.

Jsem si vědomi toho, že posluchače vojenské vysoké školy formuje celé prostředí školy, režim života i materiálně technické a kulturní vybavení. Věnujeme

proto stálou péči všem těmto otázkám. Chceme, aby náš absolvent odcházel do své první velitelské funkce dobře teoreticky i prakticky připraven a současně aby byl přesvědčen o společenské prospěšnosti své práce a aby ji měl také rád. Tento úkol se zdá být nejtěžší. V péči, kterou současně vedení naší strany a vláda věnují naší armádě, vidíme však dobré předpoklady k jeho splnění. Chceme tohoto stupně uvědomění našich absolventů dosáhnout, protože ono je zárukou odpovědného, vnitřně motivovaného přístupu k plnění jejich povinností u útvarů.

Význačným impulsem pro realizaci vojenské politiky strany na úseku armádního školství bude nesporně mezinárodní konference „O komunistické výchově na vojenských vysokých školách“, kterou uspořádá VA AZ na podzim tohoto roku. Chceme se poradit o všech naléhavých otázkách této klíčové problematiky a koordinovat postupně svoje úsilí s ostatními vojenskými vysokými školami v socialistických armádách.

Nezbytný předpoklad realizace vojenské a školské politiky na škole byl vytvořen tím, že se společným úsilím stranikopolitických orgánů, komunistů velitelů a vědeckopedagogického sboru a zejména všech mladých lidí obnovila již v polovině roku 1970 činnost Socialistického svazu mládeže na škole. V průběhu jednoho roku se podařilo rozvinout práci SSM natolik, že s ní počítáme jako s významnou silou při realizaci výsledků a usnesení XIV. sjezdu KSČ na akademii.

Revoluční iniciativa a aktivita je nemyslitelná bez věrnosti marxismu-leninismu a bez jeho tvořivého uplatňování v podmínkách socialistické vojenské vysoké školy. Ve své další práci proto klademe velký důraz, vedle politickoorganizačních a vojenskoodborných opatření na trvalé rozvíjení ofenzivní ideové výchovné práce, založené na důsledném respektování marxismu-leninismu i politiky KSČ. Naše ideologická práce má před sebou velmi důležité úkoly. Především musí objasňovat politiku strany a získávat pro její realizaci všechny příslušníky školy. Současně s tím musí vést boj s pravicovým oportunismem a revizionismem, překonávat ve vědomí lidí jeho pozůstatky a soustavně bojovat proti buržoazní ideologii i projevům maloměstství. Naše ideové výchovná práce je zaměřena na konkrétní lidi, na naše učitele, velitele a všechny pracovníky školy a odtud na naše posluchače. Bude se proto také rozvíjet v konkrétní situaci, řešit konkrétní úkoly a volit také odpovídající formy a

metody. Trváme velmi důsledně na tom, že rozvíjení ideologické práce není věcí jenom stranickopolitických orgánů, stranických organizací a politických pracovníků, ale všech příslušníků vědeckopedagogického sboru.

V nejbližším období musíme každému příslušníkovi VA AZ objasnit, proč KSČ získala takovou autoritu u tak velkého počtu oddílů mezinárodního dělnického a a komunistického hnutí, u tak zkušených komunistických stran, jaké stojí v čele socialistických zemí a především avantgardy mezinárodního komunistického hnutí — komunistické strany Sovětského svazu.

Ukážeme, v čem je velikost a historická zásluha vedení strany, které řídilo stranu od dubna 1969, i těch poctivých komunistů a nestraníků, kteří jeho marxisticko-leninskou politiku obětavě prosazovali a prosazují, jak veliký kus práce se udělal za uplynulé dva roky a proč je tedy politika strany chápána ve stále širších vrstvách pracovníků.

Musíme otevřeně ukázat, že dosažené výsledky nepřeceňujeme, že jsme si vědomi obtížnosti a složitosti další cesty, že jsme ovšem hluboce přesvědčeni, že se s nimi úspěšně vyrovnáme.

Musíme také přesvědčivě objasnit v čem a proč jsou vytvořeny i všechny vnitřní podmínky pro úspěšný rozvoj socialistické společnosti leninskou cestou. Ta nejpodstatnější podmínka spočívá v tom, že KSČ je opět schopna ve všech oblastech plnit svou vedoucí úlohu, že je politickým, ideologickým a řídicím centrem společnosti.

Víme, že revoluční aktivitu každé stranické organizace a každého komunisty podmiňuje ideová jednota názorů všech členů strany. Proto ideologická práce strany musí být živou, aktuální součástí veškeré politické práce. Stranické vzdělávání a výchova komunistů není proto cílem, ale prostředkem k tomu, aby strana byla skutečnou vedoucí silou ve společnosti.

Rozvíjení všech forem a metod ideologické práce strany bude proto vycházet z reálné situace. Boj s revizionismem, oportunismem a antikomunismem je nepřetržitým úkolem ideologické práce všech stranických organizací a bude nezbytně ovlivňovat celkový proces vedení i odbornou činnost všech orgánů VA AZ.

Dvacet let práce akademie v Brně nás zavazuje k angažované práci nejen ve prospěch školy, ale i ve prospěch města a celého Jihomoravského kraje. Nemálo obtíží ve vývoji školy jsme překonali právě díky pochopení a pomoci stranických a státních orgánů ve městě i v kraji. I v budoucnu budeme dále upevňovat naši spolupráci s územními orgány strany a státu, dělnickou třídou na našich závodech a bojové soudružství s ostatními ozbrojenými složkami města i kraje.

Rezoluce XIV. sjezdu KSČ obsahuje myšlenku, že „Síla strany je v její věrnosti ideám marxismu-leninismu a proletářskému internacionalismu, v jednotě jejích řad, v její akceschopnosti, v cílevědomém prohlubování ideové výchovy všech členů, ve správné kádrové politice a v těsném a neustálém rozvíjení spojení s lidem.“

XIV. sjezd KSČ ve svých požadavcích položil lafku velmi vysoko. My, na základě dosavadních výsledků, při realizaci vedoucí úlohy strany, s využitím podpory organizací SSM i ROH, opření o zkušený vědeckopedagogický sbor a stranickopolitický aparát, jsme připraveni svůj úkol se ctí a podle našich nejlepších sil plnit.

Dvacetiletá historie naší školy vyžaduje od každého jejího příslušníka svědomitou a poctivou práci, ukázněné chování i jednání. Příslušníci naší školy již několikrát dokázali, že si zaslouží důvěru naší strany a že svou revoluční aktivitou ji budou i nadále střežit. Vychovávat mladého příslušníka — vojáka z povolání naší československé lidové armády je čestný úkol. Naše budoucí výsledky prokáží, že jej dokážeme splnit.

СОДЕРЖАНИЕ

Весь личный состав чехословацкой армии с большим интересом и воодушевлением следил за ходом XIV. съезда Коммунистической партии Чехословакии, съезда, открывшего качественно новый этап дальнейшего развития и жизни КПЧ и всего общества, этап завершения консолидации и дальнейшего подъема строительства социализма в нашей родине.

Личный состав армии единодушно приветствовал результаты XIV. съезда, выразил полную поддержку руководству КПЧ. Об этом свидетельствуют отзывы, поступающие во время прохождения съезда, а также непосредственно после его закрытия.

В резолюции XIV. съезда КПЧ в качестве постоянной задачи была подчеркнута необходимость обеспечения надежной защиты и социалистических достижений нашего народа. В целях повышения боевой мощи нашей армии была выдвинута необходимость развивать партийно-политическую работу и политическо-идейное воспитание, в особенности укреплять создание социалистического патриотизма и пролетарского интернационализма среди всего личного состава армии. В резолюции была поставлена задача уделять бесперебойное внимание совершенствованию системы командования, укреплению дисциплины, организованности жизни и высокой боевой готовности войск. Идеи XIV. съезда сыграют важную роль в деятельности всех военнослужащих на ближайший период. Четкий и полный анализ на страницах нашего журнала всех задач, вытекающих из решений съезда для отдельных участков нашей армии, был бы пока преждевременным.

Тем не менее, редакция журнала **ВОЕНСКАЯ МЫСЛЬ** считает, что есть проблемы, которые она может непосредственно предложить читателям и которые в ближайшее время станут на первый план их трудового усилия. Хотя зачастую речь идет не о совершенно новых задачах, партия в настоящее время придает им большое значение. И не случайно.

Вот почему редакция подготовила этот номер, в который вошли статьи, содержащие ряд идей, подсказывающих, как правильно понимать и подходить к осуществлению задач XIV. съезда в области военной политики.

Министр национальной обороны генерал-полковник Мартин Дзур	
Задачи чехословацкой Народной армии в свете XIV. съезда КПЧ	3
Кандидат общественных наук полковник Лудек Пржикрыл	
О некоторых вопросах идеологической работы в ЧНА после XIV. съезда КПЧ	12
Кандидат общественных наук, полковник доцент Зденек Прохазка, полковник Милан Пипал	
Военно-Экономические аспекты XIV. съезда КПЧ	22
Генерал-лейтенант Йозеф Чинчар	
Задачи личного состава авиации и войск ПВО после XIV. съезда КПЧ	28
Генерал-майор Ян Лукс	
Тыловое обеспечение чехословацкой Народной армии в пятой пятилетке	33
Генерал-майор Зденек Яшек	
К вопросу выполнения решений XIV. съезда КПЧ в области танкового и автомобильного технического обеспечения	37
Полковник Мирослав Новак	
Подготовка населения к защите родины	45
Подполковник Ян Папик	
К вопросу улучшения качества системы командования и управления войсками в Чехословацкой народной армии	51
Беседа с делегатом XIV. съезда КПЧ, командующим ВВО генерал-лейтенантом Самуэлом Кодаем.	58
Генерал-майор Яромир Яшек	
Подготовка штабов и войск ВВО	60
Генерал-майор Йосеф Чепицки	
XIV. съезд КПЧ и наши ближайшие задачи	63
Полковник генерального штаба Йосеф Вавржинек	
Воспитание красных кадров — смысл и миссия ВА АЗ	65